

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ

Ἡ Σκέψη — ποίημα.

ΠΑΥΛΟΥ ΝΙΡΒΑΝΑ

Στῆς ὄχθες τοῦ ποταμοῦ.

Α. ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗ

Οἱ ναυαγοσώσται — διήγημα.

Μ. ΜΑΛΑΚΑΣΗ

Ὑπεράνθρωπος — ποίημα.

ΑΝΑΤΟΛ ΦΡΑΝΣ

Θαῖς — μυθιστόρημα — συνέχεια.

ΠΡΟΣΠΕΡΟΥ ΤΟΥ ΠΑΡΩΡΙΤΟΥ

Περίπατοι.

Ν. ΕΠΙΣΚΟΠΟΠΟΥΛΟΥ

Ἡ Καλλιτεχνική Φωτογραφία.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ

Θεατρική Ζωή.

ΧΑΡΗ ΗΜΕΡΙΝΟΥ

Λόγοι καὶ ἀντίλογοι.

Γράμματα — Τέχνη — Ἐπιστήμη.

Εἰκόνες 7.

Νέα Κοσμήματα ὑπὸ Δ. Γαλάνη.

ΤΜΗΜΑ ΕΓΓΡΑΦΗΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ δι' εντος φρ. 25
 δι' εξ μην. „ 13
 ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ δι' εντος φρ. 25
 δι' εξ μην. „ 13

ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
 ΑΘΗΝΑΙ, 18, ΟΔΟΣ ΦΙΛΕΛΛΗΝΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ
 ΚΙΜΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

Αί έγγραφα λογίζονται αρχόμε-
 ναι από 15 'Οκτωβρίου ή 15 'Α-
 πριλίου.
 Τα χειρόγραφα δὲν επιστρέ-
 φονται.
 'Εν τεύχος ἀποστέλλεται δωρεάν
 ὡς δέγμα.
 Ἀγγέλλεται πᾶν νέον βιβλίον, τοῦ
 ὁποίου ἀποστέλλονται εἰς τὸ γρά-
 φειον δύο ἀντίτυπα.

— Πᾶσα αἰτησίς πρὸς ἐγγράφην συνοδεύεται ἀπαραιτήτως ὑπὸ τοῦ ἀντιτίμου εἰς τραπεζ
 ἢ ταχ. ἐπιταγίν.
 πρὸς τὸν κ.

ΚΙΜΩΝΑ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΝ

Διευθυντὴν τῶν «Παναθηναίων» ὁδὸς Φιλελλήνων 18, 'Αθήνας,

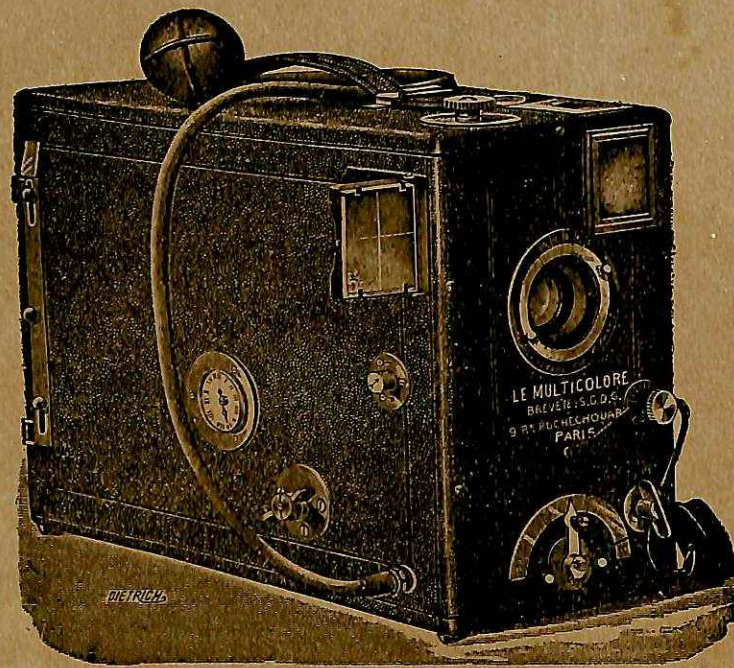
ἢ πρὸς τὴν

ΤΡΑΠΕΖΑΝ ΕΜΠΕΔΟΚΛΕΟΥΣ — ΑΘΗΝΑΣ

ΓΕΝΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ τῶν «Παναθηναίων» εἰς ἄλλην τὴν Ρωσσίαν ὁ κ. 'Αναστάσιος Μάλτος,
 'Οδησὸς Alexandrowski Prospect N° 3.

! ΝΕΑ ΕΦΕΥΡΕΣΙΣ !

ΦΩΤΟΧΡΩΜΟΓΡΑΦΙΑ

Συσκευή δι' ἧς φωτογραφοῦνται τὰ ἀν-
 τικείμενα, κατὰ βούλησιν, μὲ τὰ φυσικὰ αὐ-
 τῶν χρώματα, ἢ μὲ τὸ σύνθετον φωτογρα-
 φικὸν χρῶμα.

'Επ'χειροί (istantané) καὶ ἐπίδαθρα (pose).

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος

ἐν ἀπόσῃ τῇ 'Ελλάδι καὶ 'Ανατολῇ

ΘΕΜ. ΑΓΗΝΟΡΑΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ὁδὸς Σοφοκλέους, 34

Τιμαὶ

9X10 fr. 168 — μὲ φακὸν ὀρθοπερισκο-
 πικόν fr. 252 — μὲ φακὸν Zeiss 1ης fr. 324. —

13X18 fr. 240. —

6 1/2 X 9 fr. 45. —

'Ομοῦ μὲ τὴν συσκευὴν, ἐντὸς στερεᾶς
 καὶ κομψῆς πύρας, παραχωροῦμεν δωρεάν
 μέθοδον, 24 πλάκας, χαρτιά, ὑλικά καὶ ἐν
 γένει πάντα τὰ ἀπαιτούμενα ὄργανα καὶ
 σκεύη πρὸς σύστασιν ἐνὸς μικροῦ φωτογρα-
 φικοῦ ἐργαστηρίου.

'Απευθυντέον μὲ ταχυδρομικὴν ἐπιταγὴν
 ἢ πρὸς τὸν ἀντιπρόσωπον.

ΥΠΟ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΝ ΤΗΣ Α. Μ. ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ

'Εγκριθεῖσα διὰ τοῦ ἀπὸ 29 'Ιουλίου 1894 Βασιτικοῦ Διατάγματος
 Βραβευσθεῖσα διὰ τοῦ Οἰκονομικοῦ βραβείου, 'Υποστηριζομένη ὑπὸ τῶν δήμων 'Αθηνῶν καὶ Πειραιῶς.
 Τυχούσα χρυσοῦ βραβείου ἐν τῇ Γεωργικῇ 'Εκθέσει Δαρίσεως.

ΣΧΟΛΑΙ: Προπαιδευτικὴ, 'Εμπορικὴ, Βιομηχανικὴ (μετὰ 'Ελαιουργικοῦ καὶ Ζυμοτε-
 χνικοῦ τμήματος), Γεωργικὴ, Μεταλλευτικὴ καὶ Μεταλλουργικὴ, Οἰκοτροφεῖον
 Γαλλικόν, Δελτίον 'Ακαδημίας.

ΕΤΟΣ ΟΓΔΟΟΝ

Αἱ ἐγγραφαὶ ἀρχοῦσι ἀπὸ τῆς 20 Αὐγούστου. — Τὰ μαθήματα ἀπὸ τῆς 15 Σεπτεμβρίου.
 Προγράμματα ἀποστέλλονται δωρεάν παντὶ τῷ αἰτούντι.

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑΣ ΚΑΝΙΓΓΟΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΟΙ κ. κ. ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ

ΤΩΝ "ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ,"

Παρακαλοῦνται:

Ν' ἀποστείλουν τὴν συνδρομὴν τοῦ ἀρξαμένου ἔτους διὰ ταχυδρ.
 ἢ τραπεζικῆς ἐπιταγῆς.

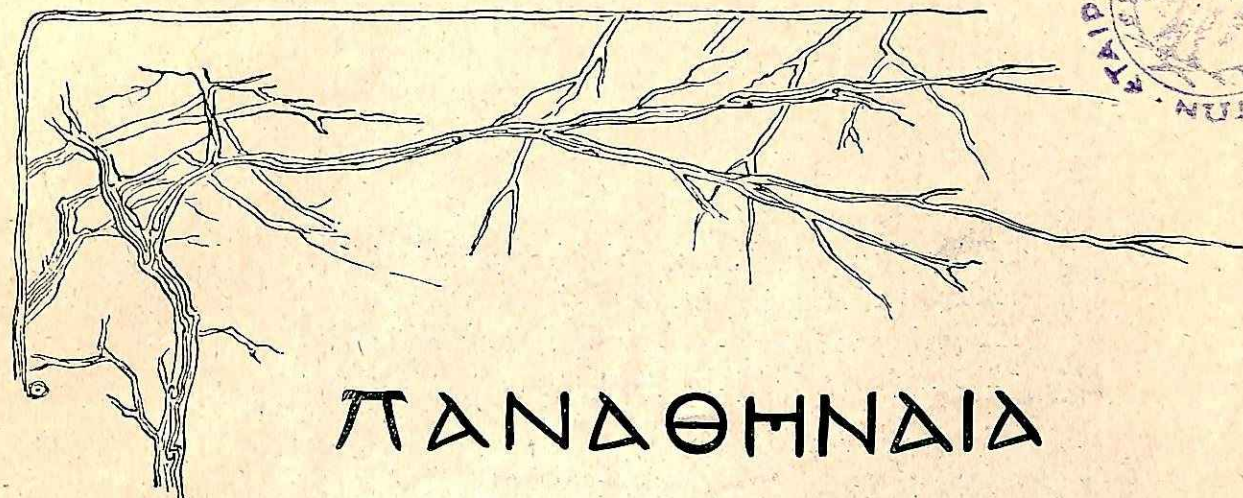
Τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου, ἐν 'Αθήναις.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ Κ. ΕΠΙΣΚΟΠΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΛΙΜΝΗΝ

ΠΑΝΔΘΗΝΔΙΑ

ΕΤΟΣ Β'

31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1901

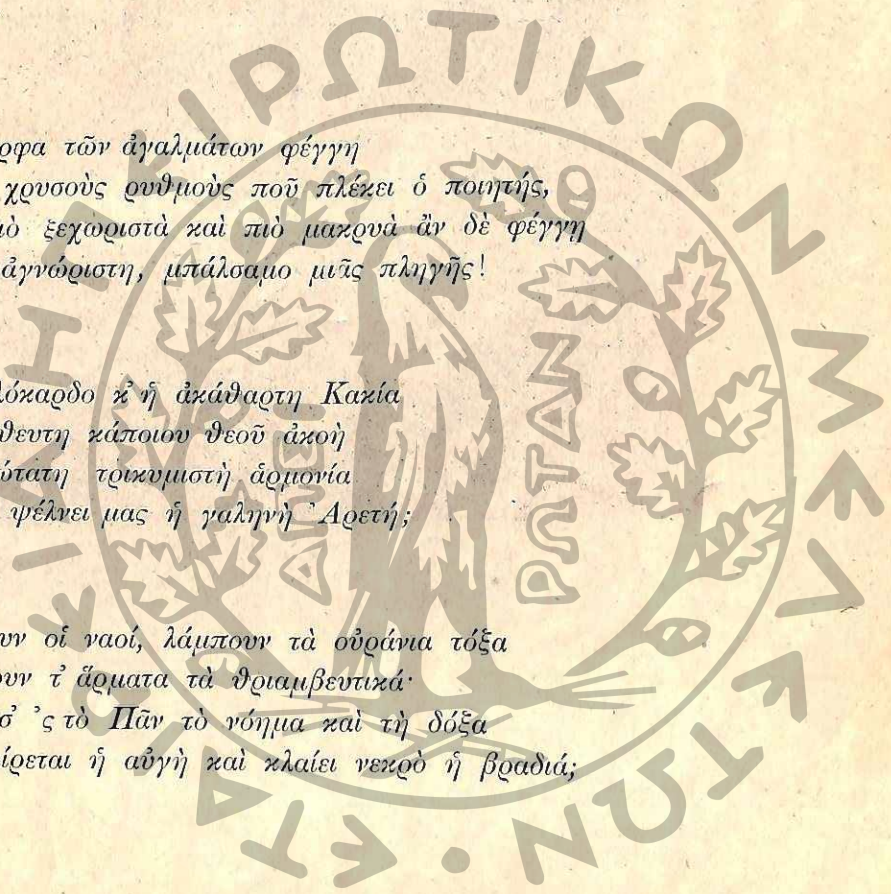
ΣΤΙΧΟΙ ΣΕ ΓΝΩΣΤΟΝ ΗΧΟ

Σ Κ Ε Ψ Η

Ἀπ' ὅλα τὰ θεόμορφα τῶν ἀγαλμάτων φέγγει
Κι ἀπ' ὅλους τοὺς χρυσοὺς ρυθμοὺς ποῦ πλέκει ὁ ποιητής,
Ποιὸς ξέρει ἂν πὺλ ξεχωριστὰ καὶ πὺλ μακρονὰ ἂν δὲ φέγγει
Μιὰ καλὴ πράξι ἀγνώριστη, μπάλοαμο μιᾶς πληγῆς!

Τὸ Κοῖμα τὸ σκυλόκαρδο καὶ ἡ ἀκάθαρτη Καζία
Τάχα γιὰ τὴν ἀλάθευτη κάποιου θεοῦ ἀκοή
Δὲν εἶναι μιὰ σοφώτατη τρικυμιστὴ ἀρμονία
Τῆς μελωδίας ποῦ ψέλνει μας ἡ γαλήνη Ἀρετή;

Τῆς Τέχνης λάμπουν οἱ ναοί, λάμπουν τὰ οὐράνια τόξα
Τοῦ Λόγου, λάμπουν τ' ἄρματα τὰ θριαμβευτικά·
Τάχα ν' ἀξίζον μεσ' ἔς τὸ Πᾶν τὸ νόημα καὶ τὴ δόξα
Τοῦ ἀνθρώπου ποῦ χαίρεται ἡ αὐγή καὶ κλαίει νεκρὸ ἢ βραδιά;

Ὑψώνεται ὁ βαθύσοφος· ὅλες τοῦ Ἀπείρου κρούει
 Τὶς θύρες, ὅλες κάθεται τὶς Σφίγγες καὶ ρωτᾷ·
 Ὁ στρατιώτης ὁ ἄγνωμος, ποῦ ἀρώτητα ὑπακούει,
 Σὲ μὲν ἀλήθεια ὑπέρτατη δὲν εἶναι πρὸ σιμά;

Στὸ μέγα τραβοπάλαμα ποιά δύναμη, ποῖος ξέρει!
 Μετράει τὰ καταμέτρητα καὶ πλάθει τὰ τρανά;
 Ἡ γνώμη τοῦ ξεχωριστοῦ ἢ ἀπαίριαστη; ποῖος ξέρει!
 Τοῦ πλήθους ἢ θαμπή ψυχὴ ποῦ ἀλόγιστα ξεσπᾷ;

Γιὰ νὰ βλογήσῃ ὑψώνεται κάποιον πανέερο χέρι·
 Τάχα καὶ ποῖος ὁ εὐλογητός; Τὸ ἐλεύτερο πουλὶ
 Πῶχει πατρίδα ὅπου τὰ δρὸ φτερὸ τὸ γοργοφέρῃ,
 Ἡ τὸ φυτό ποῦ ἀνθόβολο μᾶς φύχτας δένει γῆ;

Καὶ ποῖο τὸ φῶς τὸ ἀληθινό; Νόμος ποῦ εἶν' ὅλος μάτι
 Ἡ κάποιος τυφλὸς Ἑρωτίας; Τί θὰ μᾶς πᾶν ἐκεῖ;
 Δειλὸ ἓνα τρεμοψάξιμο 'ς τὸ κρύφιο μονοπάτι,
 Ἡ στέρεο γοργοπάτημα 'ς τὸ δρόμο τὸν πλατύν;

Ὡ κόρη ὄνειροστέφανη, μαλώνεις πάντα, ὦ Σκέψη,
 Μὲ μὲν αἱματοστάλαχτη ἀντρογύναικα γοργή·
 Τάχα ποῖο γάλα εἶναι γραφτὸ νὰ γιάνῃ καὶ νὰ θρέψῃ
 Σὲ μὲν ὀγείαν ὀλύμπια τὴν ἄρρωστη ζωή!

Ἀγγελε, μὲ ἓνα γίγαντα παλεύεις πάντα, ὦ Σκέψη,
 Ἀπλώνει γιὰ νὰ πνίξῃ σε τὰ χέρια τὰ ἐκατό,
 Χτύπα μὲ μιὰ ρομφαία κ' ἐσύ! Καὶ ὁ κόσμος θά'χῃ ρέψῃ,
 Καὶ τὸ δικό σας πάλαμα δὲ θά'χῃ τελειωμό!

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΛΑΜΑΣ

ΟΙ ΜΑΓΟΙ

ΕΚΤΙΣΘΕ ΕΝΑ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ

ΣΑΝ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

ΣΤΗΣ ΟΧΘΕΣ

ΤΟΥ ΠΟΤΑΜΟΥ

Στῆς ὄχθες ἑνὸς μακρυνοῦ ποταμοῦ, πέρα καὶ πέρα ἀπὸ τῆς χώρης τῶν ἀνθρώπων, ἐβασίλευε πάντα ἡ μεγάλη καὶ ἀγνώριστη χαρὰ — ἔτσι λέει ἓνα παλαιὸ παραμῦθι. Τὸ νερὸ ἀργοκίνητο, χωρὶς μουρμουρητὰ ἢ παράπονα, ἐπερνοῦσε ἀφλοίσβητο ἀνάμεσα στῆς πρυσινάδες. Κάτω ἀπὸ τὸν ἥλιο ὁ Ποταμὸς φοροῦσε τὰ χρυσάφια του καὶ στολιζότανε μὲ διαμάντια καὶ μὲ ζαφείρια κάτω ἀπὸ τὸ φεγγάρι ἔβαζε τ' ἀσημένια του καὶ φοροῦσε τὰ ὀπάλια καὶ τὰ μαργαριτάρια του μέσα στὸ σκοτάδι τῆς νύχτας, ντυνότανε τὰ μαῦρα του βελούδα, κεντημένα μὲ χρυσὰ ἄστρα. Καὶ πάντα ἐκυλοῦσε ὁ Γέρω-Ποταμὸς μὲ τὴν ἀργὴ γαλήνη μιᾶς βασιλικῆς εὐτυχίας. Ἔτσι λέει ἓνα παλαιὸ παραμῦθι.

Στῆς ὄχθες τοῦ ποταμοῦ οἱ μεγάλες λεῦκες ἐσάλευν πάντα καμαρωμένες ἀπάνω στὰ υπερήφανα κορμιά τους. Καὶ ὅλο ψήλωναν ρουφώντας μὲ τῆς ψηλῆς κορυφῆς τους τὸ πωτόλουβο φῶς τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὅλο κατέβαιναν ζητώντας ἀπὸ τὰ σπλάχνα τῆς γῆς τῆς ἀποκορφῆς δροσιές. Τὰ σπάρτα τὰ πρόσχαρα ὅλο γελοῦσαν καὶ ὅλο παιγνίδιζαν μὲς τῆς τρελλῆς ἀκτίνες κ' ὅλο πλουμίζονταν καὶ καμάρωναν. Καὶ οἱ καλάμιες λύγιζαν πάντα παιγνιδιῶρες καὶ ἐρωτικές καὶ τώρα ἔσκυβαν καὶ καθρεφτίζοντο στὰ βασιλικά νερά καὶ τώρα πάλι πεισμιωμένες τίναζαν μὲ νάζι τὰ κορμάκια τους καὶ γελοῦσαν μὲ τὰ γαργαλισματα τῆς αὔρας. Καὶ ὁ Γέρω-Ποταμὸς κυλοῦσε τὰργοκίνητα νερά του, πέρα καὶ πέρα ἀπὸ τῆς χώρης τῶν ἀνθρώπων, μὲ μιὰ βασιλικὴ εὐτυχία.

Κάτω ἀπὸ τὰ γέρικα κορμιά τῶν δένδρων καινούρια φύτρα ἐχαιρετοῦσαν κάθε ἀνοιξὶ τὸν μεγάλον Ἥλιο. Καὶ οἱ μαννάδες τους

ἔσκυβαν στοργικὰ καὶ τοὺς ἐμουρμούριζαν τὸ παλαιὸ τραγοῦδι τῆς εὐτυχίας. Μὰ ἓνα καινούριο φυτό, — λέει τὸ παραμῦθι, — ἔσκασε ἓνα δειλινὸ καὶ πρόβαλε ἀνάμεσα ἀπὸ τὴ μαλακὴ γλῶη. Ἦτον μιὰ μικρούλα λεῦκα ποὺ δὲν ἔμοιαζε μὲ τῆς ἄλλες. Καὶ ὅταν ἐμεγάλωσε κ' ἐψήλωσε, μονάχη τῆς καὶ ξεχωριστὴ σ' ἓνα ψήλωμα τῆς ρεματιάς, οἱ ἄλλες λεῦκες καὶ τὰ σπάρτα καὶ οἱ καλάμιες καὶ τὰ χαμολούλουδα τὴν κύτταξαν παράξενα. Γιατὶ ἡ καινούρια λεῦκα, δὲν ἔμοιαζε μὲ τὰ ἄλλα δένδρα, δὲν εἶχε τὰ σημάδια τῶν ἀδερφῶν τῆς, οὔτε στὸ κορμὶ τῆς τὸ παράξενο, οὔτε στὸ ἀγκάλιασμα τῶν κλαδιῶν τῆς, οὔτε στὸ σάλεμα τῶν ψηλῶν κλώνων, ὅταν οἱ ἀγαπημένοι ἀνέμοι ἐπετοῦσαν τρελλοὶ νὰ χαιρετήσουν τὸν Γέρω-Ποταμὸ μὲ τὰ εὐτυχισμένα τὰ παιδιά του.

Ἡ καινούρια λεῦκα ἦταν ἓνα δένδρο ποὺ ἀγαποῦσε νὰ παίρῃ ἀνθρώπινες μορφές. Τὸ κορμὶ τῆς λιγνὸ καὶ λυγρὸ ἐσάλεψε μὲ ἀνθρώπινα κινήματα καὶ τὰ κλαδιά τῆς ἄλωναν στὸν ἀέρα σὰ δυὸ χέρια ποὺ ζητοῦσαν γὰγκαλιάσουν τῆς σιωπηλῆς σκιῆς ποὺ ἀνέβαιναν ἀπὸ τὰ ἀργοκίνητα νερά. Ἡ κορυφὴ τῆς καθὼς ἐφούντωνε ἀπάνω ἀπὸ τὸ γυμνὸ κορμὶ τῆς, ἔγερνε σὰν κεφάλι γυναίκας μὲ μεγάλα ξέπλεκα μαλλιά καὶ ὅλο ἔσκυβε λυπητερὰ κατὰ τὴ γῆ καὶ ὅλο ἐψήλωνε ἀπελπιστικὰ πρὸς τὸν οὐρανὸ. Καὶ ὅταν ἐφυσόυσε ὁ δυνατὸς βορρῆς ἡ λεῦκα βογγοῦσε μὲ ἀνθρώπινο βογγιτό καὶ ὅταν ἔπερνε ἡ δυνατὴ νοτιά, ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὰ κλαδιά τῆς ἔβγαιναν ἀνθρώπινα ἀναφυλλητά καὶ ὅταν ἔπεφτε τὸ σκοτάδι καὶ τὰ ἄλλα δένδρα ἔγερναν τὸ ἓνα στὴν ἀγκαλιά τοῦ ἄλλου, αὐτὴ μοναχὴ καὶ ξεχωριστὴ ἐφάνταζε σὰν ψηλὸ φάντασμα, ἀγρυπνο καὶ καταραμένο, χωρὶς ὕπνο, ποὺ ἄλωνε πάντα

καὶ ὅλο ἄλωνε δύο μεγάλα χέρια νὰγκαλιάσῃ τῆς φοβισμένες σκιῆς ποὺ ἔφευγαν κ' ἐγλυστοροῦσαν ἀπάνω στὰ νερά τοῦ ποταμοῦ.

Ἀπὸ τότε ποὺ ἡ λεῦκα μὲ τὴν ἀνθρώπινη ψυχὴ ἐφύτρωσε μονάχη καὶ ξεχωριστὴ σ' ἓνα ψήλωμα τῆς ρεματιάς, ἀπὸ τότε — λέει τὸ παλαιὸ παραμῦθι — ἡ χαρὰ ἐχάθηκε ἀπὸ τῆς ὄχθες τοῦ ποταμοῦ. Τὰ δένδρα ἐμαράζωσαν γύρω τῆς, ἀπὸ ἓνα πόνο ποὺ δὲν τὸν εἶχανε γνωρίσει ποτέ τους. Οἱ ἄλλες λεῦκες εἰτίναζαν τὰ ξερά καὶ μαραμμένα φύλλα τους σὰ δάκρυα μέσα στὸ ἥσυχο τὸ ρέμμα· τὰ σπάρτα ἔχασαν τὰ χαρωπὰ παιγνιδίσματα μὲ τῆς χρυσῆς ἀκτίνες καὶ μόνο τὰγκαθωτὰ φύλλα τους ἔτριζαν λυπητερὰ μὲ τῆς ἄγριες πνοές· οἱ καλάμιες σὰ γερόντισσες ξερακιανές, ἐτρέκλιζαν ἐπάνω στὰ πόδια τους κ' ἐγκρίνιαζαν μὲ τῆς αὔρες ποὺ τοὺς ζητοῦσαν ἐρωτικὰ παιγνίδια, γαργα-

λίζοντας τὰ γλωμὰ καὶ στεγνωμένα φύλλα τους. Μόνο ἡ λεῦκα, ποὺ ἔπερνε ἀνθρώπινες μορφές, ἐβασίλευε σὰ φάντασμα ἀπάνω ἀπὸ τῆς πένθιμες ὄχθες. Καὶ ὅλο κινοῦσε δύο μεγάλα χέρια νὰγκαλιάσῃ τῆς φοβισμένες σκιῆς ποὺ ἐγλυστοροῦσαν ἀπάνω στὰ νερά καὶ ὅλο ἔσκυβε θλιβερὰ ἀπάνω στὸ ποτάμι καὶ ὅλο ἐσήκωνε τὸ ἀπελπισμένο κεφάλι πρὸς τὸν οὐρανὸ. Τὰργοκίνητα νερά διάβαιναν σιωπηλὰ κάτω ἀπὸ τὴ θλίψη τῶν δένδρων· ὁ Γέρω-Ποταμὸς ἐφούσκωνε τὰ νερά του ἀπὸ μίαν ἀπόκρυφη θλίψη. Τὰ νερά του ἔτρεχαν τώρα φαρμακωμένα καὶ μάραιναν τὰ νέα φύτρα καὶ μονάχα οἱ ρίζες τῆς παράξενης λεύκας ἐρροφυοῦσαν ἀχόρταγα τὸ φαρμακωμένο νερὸ καὶ ἐπάνω ἀπὸ τῆς θλιμμένες ὄχθες δύο μεγάλα ἀπελπισμένα χέρια ἐσάλευν, γυρεύνοντας νὰγκαλιάσουν τῆς τρομασμένες σκιῆς.

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

Η ΕΥΧΗ — ΕΛΛΗΓΡΑΦΙΑ Θ. ΡΑΛΛΗ
ΕΚ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΤΟΥ ΠΑΡΝΑΣΣΟΥ

ΟΙ ΝΑΥΑΓΟΣΩΣΤΑΙ

Πῶς ἔτρεχον τὸ πρῶτ', εἰς τὴν πεδιάδα πέραν, ἔξω τῆς πολίχνης, τόσος κόσμος, ἄνδρες καὶ παῖδια, καὶ ὀλίγαι γυναῖκες προσέτι; Ἐτρεχον ἀνὰ τὴν εὐρεῖαν λεκάνην, τὴν σχηματιζομένην μεταξὺ δύο βουνῶν, καὶ ἑνὸς βορεινοῦ ὄρους καὶ τοῦ λιμένος τοῦ μεσημβρινοῦ, πλῆθος πολὺ σφόδρα. Ὁ οὐρανὸς ἔβρεχε διαρκῶς λεπτὸν νερόχιονον, ὁ γραιὸς, ὁ βορειοανατολικός, ἀδιάκοπος ἐφύσα, καὶ ἦτο ψῦχος καὶ χειμῶν, Δεκέμβριον μῆνα...

Πρῶτοι ἔτρεξαν, ὁ Λούκας ὁ Μποῦνος, κ' ὁ Θανάσης ὁ Πουγαδῆς, κ' ὁ Παναγῆς τῆς Χρόναινας. Εὐθὺς κατόπιν τούτων ἦλθαν ὁ Ἀναστάσης ὁ Ζίζυφός, κ' ὁ Κώστας ὁ Ἀμπᾶς, κ' ὁ Ἀλέξης τῆς Μυλωνοῦς, κ' οἱ λοιποί. Ἄλλοι ἔξ' αὐτῶν ἔφερον σάκκους πλήρεις, ἄλλοι ἐκρατοῦσαν ὡς ράβδους ὑψηλὰ κοντάρια, κ' ἡ τσέπες τῶν ἀμπαδένιων ἐπανωφορίων καὶ περισκελίδων τῶν ἐφαίνοντο κἄπως φουσκωμένες. Εἶχαν βγάλλῃ ἀπὸ τὰ κοντάρια τοὺς γάντζους καὶ τὰ καμάκια. καὶ τὰ ἔφερον εἰς τῆς τσέπες τῶν, ἴσως διὰ νὰ μὴ δίδουν ὑποψίας. Δύο ἐκ τούτων ἐκράτουν ἀνὰ μίαν ἀπόχην, καὶ ἄλλοι ἐβάσταζον κουβαριασμένα χονδρὰ σχοινία. Πισσωμένα. Βεβαίως ἐπρόκειτο περὶ ἀλιευτικῆς ἢ ναυτικῆς ἐκδρομῆς.

Ἀλλὰ πῶς εἶχον μυρισθῇ τὴν ὑπόθεσιν, κ' εἶχον λάβῃ εἶδησιν, ὅλες ἡ μάγκες τοῦ τόπου, παῖδια μεταξὺ δώδεκα καὶ δεκαῆς ἑτῶν, πρῶτος ὁ Θεοδωρῆς ὁ Τσοῦνος, εἶτα ὁ Γιάννης ὁ Ζόπης, κ' ὁ Πέτρος ὁ Τριζόπης, κ' ὁ Βασίλης ὁ Γλᾶρος, κ' ὁ ἄλλος Βασίλης ὁ Κουλόσ, κ' ὁ Γιώργης ὁ Κυρκυδός, κ' ὁ Δημήτρης ὁ Ψόφος, κ' ὁ Γιάννης ὁ Κιώρης, κ' ὁ Ἀλέξης τὸ Φανάρι, κ' ὁ Μανωλὶδὸς τὸ Ψαλτῆρι, καὶ τόσοι ἄλλοι; Μόλις εἶχε γνωσθῇ τὸ πρῶτ' ἢ εἶδῃσις, ὅτι τὴν περασμένην νύκτα εἶχε πέσει ἔξω παρὰ τὴν Κεφάλαν, τὴν ἀπὸ τομον ὑψηλὴν ἀκτὴν, πλησίον ἐπισφαλοῦς βορεινοῦ ὄρους, μία μεγάλη νάβα ὀλλανδική, πελώριον σκάφος, φορτωμένον μὲ ἀγγεῖα, σιδηρον, καὶ τινα ὑφάσματα. Καὶ οἱ μὲν ναυγοὶ εἶχον σωθῇ· εἶχαν ἔλθῃ νύκτα εἰς τὴν πόλιν· οἱ κάτοικοι τοὺς ἔδωκαν φορέματα, ἦναισαν μεγάλην φωτιά μεσὰ εἰς μίαν ἰσόγειον

ἀποθήκην, καὶ τοὺς ἐξέσταναν. Οἱ ξένοι ἔπιον ροῦμι ἄφθονον, καὶ ἦνανσαν τὰς πίπας τῶν. Ἐφαίνοντο εὐχαριστημένοι ἀπὸ τὴν φιλοξενίαν τῶν ἐντοπίων. Τώρα ἐπρόκειτο καὶ πῶς νὰ σωθῶσι τὰ ναυάγια.

Ἡ ἐξουσία εἶχε στείλῃ δύο ἐνόπλους χωροφύλακας εἰς τὴν Κεφάλαν, διὰ νὰ φυλάξουν, ὅσον τὸ δυνατόν, τὸ βυθισμένον σκάφος. Ἀλλὰ πρὶν ἔλθουν οἱ χωροφύλακες, εἶχον φθάσει εἰς τὸν τόπον τοῦ ναυαγίου ὁ Λούκας ὁ Μποῦνος μὲ τὴν παρέαν του, κ' ὁ Ἀναστάσης ὁ Ζίζυφός, κ' ὁ Ἀλέξης τῆς Μυλωνοῦς, καὶ οἱ λοιποί. Ἀκόμη πρὸ αὐτῶν ἔφθασαν, ἂν καὶ τελευταῖοι εἶχον ἀναχωρήσει, ὁ Θεοδωρῆς ὁ Τσοῦνος, κ' ὁ Βασίλης ὁ Γλᾶρος, κ' ὁ Δημήτρης ὁ Ψόφος, κ' ὅλοι οἱ ξυπόλητοι μοσχομάγκες τοῦ τόπου. Ἦρχισαν δὲ πάραυτα νὰ ἐργάζωνται πρὸς ἀνέλκυσιν τῶν ναυαγίων ἀπὸ τὸν πυθμένα. Αἱ δύο ἢ τρεῖς γυναῖκες, αἵτινες εἶχον ἀκολουθήσει, ἠκολούθησαν καταρχὰς προφάσει διὰ νὰ κῶξωσιν ὀπίσω τοὺς υἱοὺς τῶν τοὺς μάγκας, καὶ τοὺς συμμαζέψουν εἴτα σιγά, σιγά, χωρὶς νὰ τὸ αἰσθανθοῦν. εἰλικύσθησαν καὶ αὐταὶ μέχρι τῆς Κεφαλᾶς, καὶ εὗρον περιέργον τὸ θέαμα.

Ὁ Λούκας κ' ἡ παρέα του, μὲ τοὺς γάντζους καὶ μὲ τῆς ἀπόχες, θὰ κατῶρθωναν πολὺ μεγαλειότερες δουλειές, ἂν ἦτον εὐκόλον νὰ φέρουν ἀπὸ τὸν λιμένα τῆς βάρκας τῶν, εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο. Ἀλλ' ἦτο σχεδὸν ἀδύνατον διότι ὁ μαινόμενος βορρᾶς δὲν τὸ ἐπέτρεπε. Θὰ ἦτον ἀνάγκη νὰ κάμψουν τὸ ἀνατολικὸν ἀκρωτήριον, τὸ φράσσον τὸν λιμένα, νὰ πλεύσουν κατεπάνω εἰς τὸν ἄνεμον, τρία ὡς τέσσερα μίλια πέρα ἀπὸ τὸν λιμένα, εἰς τὰ βασίλεια τοῦ βορρᾶ. Μὲ πανιὰ θὰ ἦτον ἀμύχανον, μὲ κωπία θὰ ἐχρειάζοντο πολὺ μεγαλιότερα καὶ ἰσχυρότερα ἰμβοὶ, καὶ πολλοὶ καὶ σιτβαροὶ βραχίονες νὰ τὸ κατῶρθώσουν. Διὰ τοῦτο ἦναγκάσθησαν, φέροντες τὰ ἀλιευτικὰ τῶν ἐφρόδια, νὰ ἔλθουν πεζοί, χωρὶς κανεὶς νὰ τοὺς ἐξηστείλῃ.

Τώρα, μὲ γάντζους, μὲ ἀπόχες, μὲ σχοινία καὶ μὲ κοντάρια, ἔκαμναν ὅτι μπορούσαν ἀνα-

σύροντες πότε-πότε μεγάλα πινάκια, ὑπερμεγέθεις σουπιέρες μὲ καλύμματα καὶ μὲ κοντάλιας πηλίνας ἀκόμη, ἐνίοτε δέσμας σιδηρῶν ράβδων κτλ. Ἀλλὰ πολὺ μεγαλιότεραν ἐργασίαν ἔκαμναν ὁ Θεοδωρῆς ὁ Τσοῦνος, κ' ὁ Γλᾶρος, κ' ὁ Ψόφος, καὶ οἱ λοιποί. Οὗτοι, χωρὶς νὰ φοβῶνται ὅτι θὰ κρυώσουν, ἐγυμνώθησαν ἀπὸ τὰ ὀλίγα ράκη ποῦ ἐφοροῦσαν, ἔδιναν διαρκῶς βουτιές, ἔφθαναν δύο ἢ τρία μπόια εἰς τὸν πυθμένα, κ' ἐπανήρχοντο εἰς τὸν ἄφρον φέροντες πάντοτε ὅσῃν ἠδύναντο νὰ σηκώσουν λείαν.

Δὲν ἐφαίνοντο νὰ εἶχαν συλλογισθῇ πῶς θὰ μεταφέρουν τόσα ἀγγεῖα πηλίνα, καὶ τόσας ράβδους σιδηρᾶς, καὶ πῶς θὰ τὰς ἐξασφαλίσουν. Πλὴν ὁ Λούκας ὁ Μποῦνος ἐφαίνετο νὰ εἶχε τοὺς σκοποὺς του δι' αὐτό.

— Παιδιά, εἶπεν οὗτος ἔξαφνα, στραφεὶς πρὸς τὰς διαφόρους ομάδας τῶν ἀνελκυστῶν καὶ τῶν βουτιχτῶν, τὰ πλιάτσκα μας, βλέπετε, εἶνε τέτοιας λογῆς, ποῦ τὸ ἕνα εἶδος τὸ σίδερο, εἶνε φτιασμένο γιὰ νὰ σπάζῃ τὸ ἄλλο εἶδος, τὰ πιάτα. Τὸ λοιπὸν, δὲν μπορούν νὰ κάμουν εὐκόλα χωριό, τὰ δὴ μαζύ. Εἶνε ἀνάγκη νὰ τὰ ξεχωρίσουμε. Σᾶς παραχωροῦμε σᾶς, τῶν παιδιῶν, νὰ πάρετε ὅσα πιάτα εὑρετε, σπαμένα καὶ γιερά, ποῦ εἶνε καὶ πλεὺς εὐκόλο νὰ τὰ κουβαλήσετε στὰ χέρια· σώνει νὰ μᾶς βοηθήσῃ ἐμᾶς νὰ μεταφέρουμε σὲ μέρος σίγουρο οὐλές τῆς βέργας καὶ τῆς λαμαρίνης.

Ἐκυνεν εἰς τὸ οὖς ἑνὸς τῶν συντρόφων του, τοῦ Ἀναστάση τοῦ Ζίζυφου, καὶ τοῦ ἐψυθύρισε μερικὰ λόγια μὲ πολλὰς χειρονομίας, δεικνύων διὰ συρτοῦ κ' ἐπιμόνου κινήματος τῆς παλάμης ἴσα-πέρα τὸν αἰγιαλόν, καὶ ἠκούσθησαν ἀρκετὰ εὐκρινῶς ἀπ' τὸ στόμα του ὀλίγαι λέξεις: «καλύβα, πέρα ἐκεῖ, σπηλιά, ... κλειδαριά, σιδερόπορτα... Νὰ φυλάτε, κ' ἐμεῖς θάορθουμε μὲ τῆς βάρκας τὸ βράδυ, σὰν πέσῃ ὁ ἄερας».

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ἕνας ἀπὸ τοὺς μάγκας, ὁ Μανωλὶδὸς τὸ Ψαλτῆρι, ἐφώνησεν:

— Ἐ! μπάριμπα Λουκά! μπάριμπα Λουκά! νὰ, ἔρχονται οἱ ταχτικοί!

Ἐστράφησαν ὅλοι, καὶ εἶδον τοὺς δύο γηραιούς χωροφύλακας, μὲ τῆς παλαιοκαπότες τῶν καὶ μὲ τῆς καραμπίνας τῶν τῆς σκοουριασμένες, ποῦ ἐφάνησαν νὰ κατέρχωνται τὴν ῥάχιν πρὸς τὴν ἀκτὴν, καὶ μόλις ἀπέχον πεντακόσια βήματα. Ἦσαν δύο παλαιοί, λησμονημένοι χωροφύλακες, ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τὴν πρὸ τοῦ Συν-

τάγματος, μὲ τουζλούκια καὶ μὲ χειρίδας ἀνοικτάς, δυσκίνητοι, συμβιβαστικοί, ὀλιγαρκεῖς, μαθημένοι νὰ πονοῦν τὴν φτώχεια, καὶ μὴ θέλοντες νὰ φαίνωνται κακοί.

— Ἐννοία σας, ἐσεῖς! ἔκραξεν ὁ Λούκας χωρὶς νὰ ταραχθῇ. Ἐξέρω ἐγὼ τί νὰ τοῦ πῶ, τοῦ μπάριμπα-Χρίστου, καὶ μὴ σᾶς μέλῃ.

Τὴν ἰδίαν στιγμὴν ἠκούσθη ὁπωσοῦν τραχεῖα ἢ φωνὴ τοῦ ἑνὸς τῶν χωροφυλάκων, τοῦ γεροντοτέρου.

— Ἐ! νισάφι, βρὲ παιδιά, ἐφώνησε... Πέσατε μὲ τὰ μούτρα, πάλι, στὸ πλιάτσκο!

Μὲ τὸν ἴδιον τόνον ἀπήντησεν ὁ Λούκας:

— Ἐννοία σου, μπάριμπα Χρίστο! τὸ κάνομε γιὰ νὰ μὴ σκοουριάσουν τὰ σίδερα μέσ' τὴ θάλασσα... Κ' ἔπειτα, εἶνε ἀνάγκη νὰ ξαλαφρώσῃ λιγάκι τ' ἀμπάρι, γιὰ νὰ σηκωθῇ τὸ σκάφος!...

Ὁ Λούκας δὲν ἐβράδυνε νὰ πείσῃ τὸν μπάριμπα Χρίστον περὶ τῆς ἀληθείας καὶ περὶ τῆς ὁρθότητος τῶν δύο ἐπιχειρημάτων, τὰ ὁποῖα ἐπρόβαλλε. Ὅταν οἱ δύο γηραιοὶ ὀπλῖται κατῆλθον χαμηλότερα πρὸς τὸν αἰγιαλόν, ἀνέβη κ' ἐκεῖνος ὀλίγον ὑψηλότερα καὶ τοὺς ἀνέπτυξεν ἀναλυτικώτερον τὴν ὑπόθεσιν.

— Κάμετε γλήγορα! ἔκραξεν ἐν συμπεράσματι ὁ γέρο-Χρίστος· καὶ ξεπαστρέψτε τα, αὐτά, τὸ γληγορώτερο... καὶ ξεκουμπισθῇτε ἀποδῶ, γιατί!...

Διέκοψε, καὶ ἔφερε τὴν χεῖρα εἰς τὸν πώγωνά· εἶτα ἐπέφερεν:

— Εἶνε κ' ἄλλοι ἐδῶ, ποῦ ἔχουν γένεια...

Ἐκάμε μιμικὸν κίνημα, σημαίνον ὅτι «ἐκεῖνος ποῦ εἶχε τὰ γένεια» δηλ. ἴσως ὁ κατῆς ἢ εἰρηνοδίκης, ἦτον φόβος, ἂν ἐγίνοντο παρόμοια, μὴν τοὺς τσακώσῃ ἀπ' τὸ γακά, καὶ τοὺς στείλῃ «μέσα».

Ὁ Λούκας ἀπήντησεν:

— Ὁρισμός σας, μπάριμπα-Χρίστο!... τὸ γληγορώτερο.

Εἶτα ἤρχισε νὰ συνεννοῖται μὲ τὴν παρέαν του.

Καθὼς τὰ μυρμήκια, τὸ θέρος, δὲν παύουν ἕνα-ἕνα, ἀποτελοῦντα ἀτελείωτον λιτανείαν εἰς τὴν ἄκρην τοῦ δρόμου νὰ σύρουν ἀπὸ ἕνα κόκκον, ἢ ψόφιαν μυῖαν, ἢ ὁτιδήποτε, βαδίζοντα ἀκούραστα πρὸς τὴν ἀποθήκην τῶν, τὴν μικρὰν ἐκείνην ὀπὴν τῆς γῆς, οὕτω καὶ ἡ πολυκέφαλος συντροφιά τοῦ Λούκα, ὁ Θανάσης ὁ Παπουδῆς, κ' ὁ Παναγῆς τῆς Χρό-

ναινας, κι' ὁ Ἀναστάσης ὁ Ἀμπᾶς, κι' ὁ Ἀλέξης τῆς Μυλωνοῦς, καὶ οἱ λοιποὶ, ἐσχημάτισαν μακρὰν πομπήν, μετακομίζοντες ἐπ' ὤμων τὰς ράβδους τὰς σιδηρᾶς καὶ τὰ ἀγγεῖα, εἰς τὴν καλύβην πέραν, τὴν κρυφὴν, καὶ εἰς τὴν σπηλιὰν τὴν ὁποίαν εἶχεν ὑποδείξῃ ὁ Λούκας. Καὶ καθὼς τὰ μυρμήκια, ὅταν εἰς ἓν ἐξ αὐτῶν, πέσῃ ἐν τεμάχιον πολὺν μέγαν καὶ δυσανάλογον διὰ τὰς δυνάμεις του, ὑπεύκοντα εἰς σημεῖα μυστικὰ καὶ εἰς φωνὰς ἀδήλους, ἔρχονται εἰς βοήθειαν τοῦ ἀδελφοῦ τῶν, καὶ συνεργάζονται πέντε ἢ ἑξ ὁμοῦ εἰς τὸ κύλισμα καὶ τὴν μεταφορὰν τοῦ μεγάλου τεμαχίου, παρομοίως ὁ Θεόδωρος ὁ Τσοῦνος, κι' ὁ Γιάννης ὁ Ζόπης, κι' ὁ Πέτρος ὁ Τριζόπης, κι' ὁ Κώστας ὁ Κυρκοδός, κι' ὁ Δημήτρης ὁ Νόφος, κι' ὁ Ἀλέξης τὸ Φανάρι, καὶ ὅλοι οἱ λοιποὶ, συνέτρεχον καὶ συνεκοπίαζον εἰς τὸ κουβάλημα πάσης δέσμης σιδηρῶν ράβδων, πολὺ στερεὰ δεμένης, καὶ τὴν ὁποίαν μάτην εἶχον προσπαθήσει νὰ λύσωσιν εἰς μονάδας.

Τὴν νύκτα, ὁ ἄνεμος ἐμετριάσθη καὶ ὁ καιρὸς ἐφαίνετο ὅτι ἐβελτιώθη. Τέσσαρες ἢ πέντε λέμβοι ἔκαμψαν τὸ ἀνατολικὸν τοῦ λιμένος ἀκρωτήριον, καὶ δὲν ἐβράδυναν νὰ φθάσουν εἰς τὴν Σπηλιάν, ὀλίγω πλησιέστερον τῆς ἀκτῆς, ὅπου εἶχε βυθισθῇ τὸ ξένον πλοῖον.

Τινὲς τῶν συντρόφων ἐζήτουν ἐπὶ τόπου νὰ μοιρασθοῦν τὰ λάφυρα, διὰ νὰ φέρῃ «ὁ καθένας τὸ δικό του». Ὁ Λούκας ἔκανε «κουμάντο» εἰς ὅλα. Προκειμένου περὶ διανομῆς τῶν λαφύρων ἰδοὺ πῶς ἔλυσεν τὸ ζήτημα:

— Βρὲ παιδιὰ, εἶπε, νὰ φορτώσουμε τώρα τὰ πράγματα ὅπως εἶνε, μοιρασμένα κι' ἀμοιραστα, γιὰ νὰ τὰ κουβαλήσουμε «ὅσο εἶνε νωρίς», — ἦτον μία μετὰ τὰ μεσάνυχτα, — κι' ὕστερα κάνουμε καλὰ, ὅταν θὰ τὰ ξεμπαράρουμε. Ὁ λύκος ἀπ' τὰ μετρημένα τρώει.

Συγχρόνως δὲ ἔβαλε τὰ δυνατά του νὰ παραφορτώσῃ τὴν δικήν του τὴν βάρκαν με παραπολλὰ σίδερα, λέγων ὅτι ἡ βάρκα αὐτὴ σηκώνει περισσότερα, ἐπειδὴ εἶνε καινούργια καὶ γερὴ καὶ καλοφτιασμένη.

Εἰς τὸν πλοῦν πάλιν ὁ ἄνεμος ἐσφοδρύνθη κι' ἐφουρτουσιάσθησαν ὅλοι. Ἡ βάρκα τοῦ Λούκα, ὡς πολὺ βαρυφορτωμένη, ἠναγκάσθη νὰ κάμῃ σχεδὸν γενικὴν ἀβαρίαν.

Τέλος ἐφθασαν εἰς τὸν λιμένα, δύο ὥρας πρὶν φέξῃ, καὶ ἀπεβίβασαν τὰ πράγματα εἰς μίαν ἐσχατιάν, ἔξω τῆς πόλεως. Τότε ἤρχισαν δυνατόν καυγᾶν μεταξύ τῶν.

Ὁ Λούκας κι' οἱ ἄλλοι δύο νομάτοι, οἱ σύντροφοι τῆς βάρκας του, ἀπῆλθον νὰ τὰ μοιράσουν ὅλα «ἀπ' τὴ μεγάλη μέση», ἀναλογίζοντες τὴν ἀβαρίαν εἰς βάρος ὅλων. Οἱ ἄλλοι ἔλεγον ὅτι τὰ πράγματα εἶνε καλῶς μοιρασμένα, καὶ δὲν ἔχουν νὰ κάμουν ἄλλην μοιρασιάν. Ἄς μὴν ἔκαναν τόσο «ταμάχι», ὁ Λούκας κι' ὅλοι αὐτοὶ μαζί του, διὰ νὰ μὴ εὐρεθοῦν εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ κάμουν ἀβαρίαν. Πλὴν διατὶ τάχα ὁ Λούκας νὰ ἐπιμένῃ νὰ βαρυφορτώσῃ τόσον τὴν βάρκαν; Ἄλλα εἶχε στὰ χεῖλη, κι' ἄλλον διάβολον εἶχε μέσα του. Βεβαίως, ἐνόει ὅλην τὴν βαρκαδιὰ ὡς μερδικό του· καὶ τὸ μερδικό του τὸ πῆρε πίσω ἢ θάλασσα ἢ ἀχόρταγη.

Τότε οἱ δύο νομάτοι, οἱ σύντροφοι τοῦ Λούκα, ἔρριψαν ὅλον τὸ βάρος ἐπάνω του, κι' ἐπέμειναν νὰ μοιρασθοῦν οἱ δύο ὅτι εἶχε μείνῃ ἀπ' ὅλον τὸ φορτίον, ἐπειδὴ αὐτὸς μετὰ τὸ «ταμάχι του» καὶ μετὰ τὴν πλεονεξίαν του ἔγεινεν αἷτιος τῆς ἀβαρίας, καὶ εἶνε δίκαιον ἢ ζημία νὰ πέσῃ εἰς βάρος του.

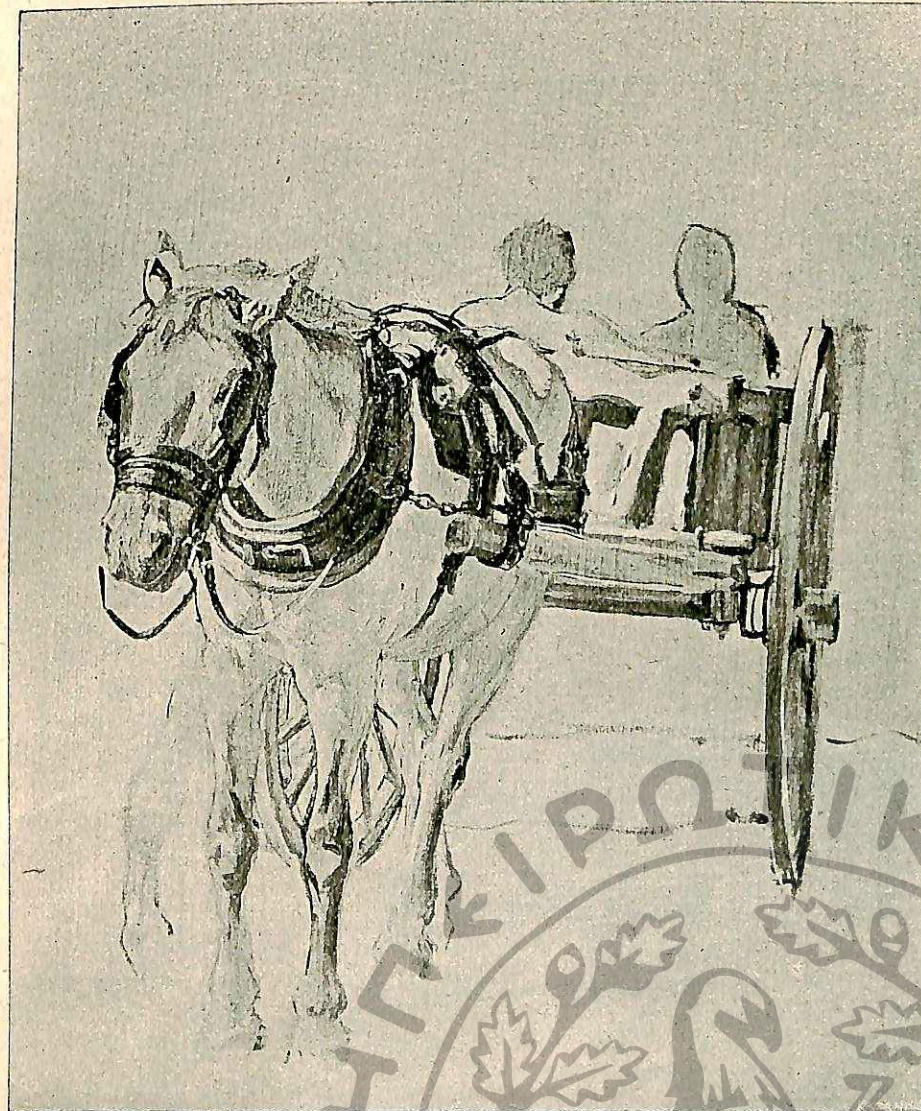
Ὁ Λούκας ἐτραβοῦσε τὰς ὀλίγας τρίχας, τὰς ἄλλοτε πυρρᾶς, καὶ νῦν στακτερὰς καὶ ὑπολείκους, ποῦ εἶχαν μείνῃ περὶ τοὺς δύο κροτάφους του, μεμφόμενος τὴν ἀχαριστίαν τῶν συντρόφων.

— Κακό, βρὲ παιδιὰ! κι' ὁ κόπος μου θὰ πάῃ χαμένος; ... Κρίμα, βρὲ παιδιὰ!

Εὐθὺς ἅμα τῇ ἀνατολῇ τοῦ ἡλίου, πρὶν προφθάσουν οἱ ναυαγοσώσται νὰ μεταφέρουν καὶ ἐξασφαλίσουν ὅλα τὰ λάφυρα, ὁ εἰρηνοδίκης καὶ ὁ πάρεδρος τῆς δημαρχίας, ὁ «ἐκκληρῶν καὶ τὰ ἀστυνομικά», ἐλθόντες κατέσχον ὅτι εὗρον ἔξ ὅλων τῶν διακομισθέντων πραγμάτων. Ὁ εἰρηνοδίκης ἐξωδίκως «ἀπεφάνθη ὅτι, κατ' αὐτόν, οἱ ἄνθρωποι οὗτοι δὲν ἦσαν ἔνοχοι, καθότι ἐγλύτωσαν τόσον πρᾶγμα ἀπὸ τὴν φθοράν. Ἐπειδὴ, ἂν ἐπερίμεναν τοὺς «ἀρμοδίους» πότε νὰ «σκεφθοῦν» καὶ «ν' ἀποφασίσουν», νὰ «λάβουν μέτρα», κτλ. οἱ ἀρμόδιοι εἶνε τόσον βραδυκίνητοι, ὥστε τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ φορτίου θὰ τὸ κατέπινεν ἐν τῷ μεταξὺ ἡ θάλασσα. Ἐδικαιοῦντο ἄρα οἱ ἄνθρωποι, ἂν δὲν τοὺς ἐπλήρωναν τὰ ναυαγοσωστικά, νὰ κρατήσουν μέρος τῶν πραγμάτων τούτων δι' ἀμοιβήν των.

— Καλὰ τὸ ἔλεγα ἐγώ, βρὲ παιδιὰ, εἶπεν ὁ Λούκας· δὲν ἦτον δίκιο νὰ χάσω τὸν κόπο μου!

Α. ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ

ΕΚΤΙΣΘ. Γ. Ν. ΡΟΙΛΟΥ

ΥΠΕΡΑΝΘΡΩΠΟΣ

« Νὰ πεθάνω; ἐγὼ δὲν μπορῶ νὰ πεθάνω! »
NITSE. — Μετάφρ. Β. —

Στὴ σφαῖρα ἐτούτῃ πλανεμένος,
Κόμπο διπλὸ τῇ θλίψῃ δένω,
Κὶ ἂν νοιώθω πῶς εἰμὶ ἓνας ξένος,
Μὰ δὲν πεθαίνω.

Κόπος κανένας στὴ θεωριά μου,
Θάρρητα στὰ πικρά μου χεῖλη,
Δὲ ζήτησα ποτέ μου χάμον
Νὰ βρῶ ἀντιστύλι.

Εἶμαι μεγάλος, ναί, τὸ νοιώθω,
Τί πλάστηκα ἄς θεορίζω μόνο,
Σπέρνοντας τῆς ζωῆς τὸν πόθο,
Τὸ μαῦρον πόνο.

Περφάνεια μου ποῦ σὲ λιμάνι
Δὲ στρέφω ἐγὼ ποτέ τὴν πλώρη,
Τῇ λάμψῃ μου μπόρα δὲ φτάνει
Κὶ ἀγριοβόρι.

Θὰ σβύσω, ἀλήθεια, μὲν ἡμέρα,
Μὰ τόσο πέρα εἶμαι τοῦ κόσμου,
Ποῦ δὲ θὰ λείψῃ ἀπ' αὐτοῦ πέρα
Ποτέ τὸ φῶς μου!

Μ. ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ

Θ Α Ϊ Σ*

Μυθιστόρημα ΑΝΑΤΟΛ ΦΡΑΝΣ. — Μετάφρασις Ν. ΕΠΙΣΚΟΠΟΠΟΥΔΟΥ

— Τοὺς ἤκουσες. Θαῖς μου! ἀνέκραξεν. Ἐξή-
μεσαν ὅλας τὰς ἀηδίας καὶ ὅλους τοὺς παρα-
λογισμούς, ἔσυραν τὸν θεῖον δημιουργὸν τῶν
πάντων εἰς τὴν γένναν τοῦ πυρός, ἀπληροῦνη-
σαν ἐπαισχύντως τὸ καλὸν καὶ τὸ κακόν, ἐβλα-
σφήμησαν τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐπήνεσαν τὸν Ἰού-
δα. Καὶ ὁ ἀτιμώτερος ὅλων, ὁ ὅμοιος μὲ τοὺς
θῶας τοῦ σκότους, τὸ ζῶον τὸ μάχλον ὁ ἀρει-
νὸς ὁ ἐμπλεὲς διαφθορᾶς καὶ θανάτου, ἤνοιξεν
ὡς τάφον τὸ στόμα. Τοὺς εἶδες. Θαῖς μου, νὰ
ἔρπον, πρὸς σὲ ὡς ἀκάθαρτοι κοιλίαι καὶ νὰ
σὲ μαίνουν μὲ τὸν γλοιώδη τῶν σίελον.

Ναί, τοὺς εἶδες κοιμωμένους ὡς κτήνη
ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν δούλων. Εἶδες τὰ ζῶα
ταῦτα συνηνωμένα ἐπὶ τοῦ τάπητος καὶ ἀκά-
θαρτα ἐκ τῶν ιδίων ἐμεσμάτων. Τὸν εἶδες τὸν
ἄφρονα γέροντα νὰ χύνη αἷμα εὐτελέστερον
τοῦ χυθέντος οἴνου καὶ νὰ ρίπτεται ἔξερ-
χόμενος τῶν ὀργίων, κατὰ πρόσωπον τοῦ
Χριστοῦ. Δόξα τῷ Θεῷ ἠτένισες τὴν ἁμαρ-
τίαν καὶ εἶδες ὅτι ἦτο εἰδεχθῆς. Θαῖς! Θαῖς!
Θαῖς! ἐνθυμοῦ τὰς παραφροσύνas τῶν φι-
λοσόφων αὐτῶν καὶ ὑποσχέθητι ὅτι δὲν
θέλεις ποτέ παρεκτραπῇ μαζὺ τῶν, ἐνθυμοῦ
τὰ βλέμματα, τὰ σχήματα, τοὺς γέλωτας τῶν
διαφθαρμένων ἐκείνων νέων συντρόφων τῶν,
τῶν αἰσχροῶν καὶ μοχθηρῶν, καὶ ἀμολόγησον
ὅτι δὲν θὰ γίνῃς ὁμοία τῶν.

Μὲ τὴν καρδίαν πλήρη ἀηδίας ἐκ τῆς γυ-
κτὸς ἐκείνης, αἰσθανομένη τὴν ἀδιαφορίαν καὶ
τὸ κτηνώδες τῶν ἀνδρῶν, αἰσθανομένη ἐπίσης
τῶν γυναικῶν τὴν μοχθηρίαν καὶ τοῦ παρερ-
χομένου χρόνου τὴν πίεσιν ἡ Θαῖς ἐστέναξε.

— Μέχρι θανάτου ἐκουράσθην, ὦ πάτερ μου!
Ποῦ τάχα δύναμαι νὰ εὕρω τὴν ἡρεμίαν; Τὸ
μέτωπόν μου καίει, αἰσθάνομαι τὴν κεφαλὴν
μου κενὴν καὶ οἱ βραχίονές μου εἶνε τόσοι
καταπεπονημένοι, ὥστε δὲν θὰ εἶχον τὴν δύ-
ναμιν νὰ δράξω τὴν εὐτυχίαν ἂν μοῦ τὴν
προσέφερον.

* Ἰδε σελίδα 137.

Ὁ Παφνούτιος τὴν ἠτένισε μὲ ἀγαθότητα.
— Θάρρος, ἀδελφὴ. Ἡ ὥρα τῆς εἰρήνης ἀνέ-
τειλε δι' ἐσὲ καθαρὰ καὶ λευκὴ ὡς οἱ ἀτμοὶ
τοὺς ὁποίους βλέπεις ἄνωθεν τῶν κήπων καὶ
τῶν ὑδάτων.

Ἐπλησίαζον ἤδη εἰς τὸν οἶκον τῆς Θαῖδος
καὶ ἔβλεπον ἄνωθεν τοῦ τοίχου τὰς κορυφὰς
τῶν πλατάνων καὶ τῶν τερεβίνθων τῶν περι-
βαλλουσῶν τὸ ἄντρον τῶν νυμφῶν, νὰ φρίσ-
σουν ὑπὸ τὴν πρωϊνὴν αὔραν.

Μία πλατεῖα παρουσιάσθη ἔμπροσθέν των
ἐρημος, πλημμυρομένη ἀπὸ ἀναθηματικὰς
στήλας καὶ κίονας, φέρουσα εἰς τὰς ἄκρας θρα-
νία μαρμάρινα ἡμικυκλοειδῆ, στηριζόμενα ἐπὶ
χιμαυρῶν. Ἡ Θαῖς ἔπεσεν ἐπὶ ἐνὸς θρανίου
καὶ ἔπειτα ὑψοῦσα βλέμμα ἀγωνίας πρὸς τὸν
μοναχὸν ἠρώτησε:

— Τί πρέπει νὰ κάμω;

— Πρέπει, ἀπήντησεν ὁ μοναχός, νὰ ἀκο-
λουθήσῃς. Ἐκεῖνον ὅστις ἦλθεν εἰς ἀναζήτησίν
σου. Θὰ σὲ ἀποσπάσῃ τοῦ κόσμου, ὅπως ἀπο-
σπᾷ ὁ γεωργὸς ἐκ τοῦ δένδρου τὴν σταφυλὴν
ἢ ὁποία θὰ ἐσήπετο καὶ τὴν ὁποίαν μεταβάλ-
λει εἰς εὐοσμίαν οἶνον. Ἄκουσον, Θαῖς. Εἰς
δωδεκάωρον ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας ἀπόστασιν
πρὸς δυσμὰς ὑπάρχει παρὰ τὴν θάλασσαν μο-
ναστήριον γυναικῶν, τοῦ ὁποίου αἱ διατάξεις,
ἀριστοτέλεσμα σοφίας, θὰ ἤξιζον νὰ ἐξυμνη-
θοῦν διὰ λυρικῶν στίχων ὑπὸ τὸν ἦχον τῶν
τυμπάνων καὶ τῶν αὐλῶν. Αἱ γυναῖκες αἱ
ἀφιερωθεῖσαι εἰς αὐτό, δύναται τις νὰ εἴπῃ
ὅτι βαδίζουν ἐπὶ τῆς γῆς ἀλλὰ ἔχουν πρὸς τὸν
οὐρανὸν τὸ μέτωπον. Εὐδαιμονοῦμαι ἐν τῷ κό-
σμῳ τούτῳ διάγονν ζωὴν ἀγγέλων. Πτωχαὶ
ὅπως ὁ Ἰησοῦς τὰς ἀγαπᾷ, μετριοφρονεῖς διὰ
νὰ δύναται οὗτος νὰ τὰς ἀτενίσῃ, ἀγναὶ ὅπως
δουνηθῇ νὰ τὰς νυμφευθῇ. Καὶ ὁ Ἰησοῦς τὰς
ἐπισκέπτεται τρόντι καθ' ἐκάστην φέρων κη-
πουροῦ χιτῶνα μὲ γυμνοὺς τοὺς πόδας, μὲ τὰς
χεῖρας ἀνοικτάς, τοιοῦτος ἐπὶ τέλους ὁποῖος
παρουσιάσθη εἰς τὴν Μαρίαν, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τοῦ

Τάφου. Θὰ σὲ ὀδηγήσω σήμερον εἰς τὸ μοναστήριον αὐτό, Θαῖς μου, καὶ θὰ ἐνωθῇς τάχιστα μετὰ τὰς ἁγίας ταύτας γυναῖκας καὶ θὰ συμμεθεῖς τῶν οὐρανίων τῶν συνεντεύξεων. Σὲ ἀναμένουν ὡς ἀδελφὴν καὶ παρὰ τὴν θύραν τοῦ μοναστηρίου ἡ μήτηρ τῶν, ἡ εὐσεβὴς Ἀλβίνη, θὰ σοῦ δώσῃ τῆς εἰρήνης τὸ φίλημα καὶ θὰ σοῦ εἴπῃ: «Καλῶς ἦλθες, τέκνον μου».

Ἡ ἑταῖρα ἀφῆκε θαυμασμοῦ κραυγὴν.

— Ἡ Ἀλβίνη; Ἡ θυγάτηρ τῶν Καισάρων, ἡ ἑγγονὴ τοῦ αυτοκράτορος Κάρου;

— Ναί, αὐτὴ ἡ ἰδίᾳ Ἀλβίνη, ἡ ὁποία γεννηθεῖσα ἐν τῇ πορφύρᾳ ἐνεδύθη τὸν σάκκον, καὶ θυγάτηρ τῶν κυριάρχων τοῦ κόσμου, ἀνυψώθη εἰς τὴν θέσιν θεραπαινίδος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Αὕτη θὰ εἶναι ἡ μήτηρ σου.

Ἡ Θαῖς ἠγέρθη καὶ εἶπεν:

— Ὄδηγήσέ με λοιπὸν εἰς τὸν οἶκον τῆς Ἀλβίνης.

Καὶ ὁ Παφνούτιος συμπληρῶν τὴν νίκην του:

— Βεβαίως θὰ σὲ ὀδηγήσω καὶ θὰ σὲ κλείσω ἐκεῖ εἰς ἓνα κελλὶον ὅπου θὰ κλαύσῃς τὰ παρὰ τὰ πλάγια σου, διότι δὲν πρέπει νὰ ἀναμειχθῇς μετὰ τὰς θυγατέρας τῆς Ἀλβίνης πρὶν πλυθῇς τῶν ἀνομιμμάτων σου. Θὰ σφραγίσω τὴν θύραν σου καὶ θὰ περιμείνης ἐν δακρύοις, ὡ μακαρία δεσμώτις, τὴν ἔλευσιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅστις εἰς ἐνδείξειν συγγνώμης θὰ θραύσῃ τὴν σφραγίδα τὴν ὁποίαν ἐγὼ θὰ ἐναποθέσω. Μὴν ἀμφιβάλλῃς, Θαῖς, ὅτι θὰ ἔλθῃ. Ὅποια φρικτίαις θὰ ταράξῃ τὴν ψυχὴν σου ὅταν θὰ αἰσθανθῇς τὴν φωτεινὴν χεῖρα νὰ ψαύῃ τοὺς ὀφθαλμούς σου καὶ νὰ σπογγίσῃ τὰ δάκρυα!

Ἡ Θαῖς εἶπεν ἐκ δευτέρου:

— Ὄδηγήσόν με, πάτερ μου, εἰς τὸν οἶκον τῆς Ἀλβίνης.

Μετὰ τὴν καρδίαν πλημμυρισμένην ἀπὸ χαρὰν ὁ Παφνούτιος ἔστρεψε τότε τὰ βλέμματά του καὶ ἄφοβος ἀπῆλυσεν τὴν ἐνατένισιν τῆς δημιουργίας. Οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐρρόφων ἠδονικῶς τὸ φῶς τοῦ Θεοῦ καὶ ἄγνωστοι πνοαὶ ἐθώπευον τὸ μέτωπόν του. Αἴφνης ὁμως ἀνεγνώρισεν εἰς μίαν γωνίαν τῆς πλατείας τὴν μικρὰν πύλην τοῦ οἴκου τῆς Θαῖδος καὶ ἀναλογιζόμενος ὅτι τὰ ὥραια δένδρα τῶν ὁποίων ἐθαύμαζε τὰς κορυφὰς ἐσκίαζον τῆς ἑταίρας τοὺς κήπους, ἀναπαρέστησεν ἐν ἑαυτῷ ὅλας τὰς ἀκαθαρσίας αἱ ὁποῖαι εἶχον μᾶναι τὸν ἄερα τὸν ἥδη ἐλαφρὸν καὶ ἀμόλυντον. Καὶ τότε τὴν ἀπελπισία αἴφνης ἐπλημύρισε τὴν ψυχὴν του ὥστε εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του ἀνέβλυσε πικρὰ δρόσος.

— Θὰ φύγωμεν, Θαῖς, εἶπε, χωρὶς νὰ στρέψωμεν ὀπίσω τὴν κεφαλὴν. Δὲν θὰ ἀφήσωμεν ὁμως ὀπισθὲν μας τὰ ὄργανα, τοὺς μάρτυρας, τοὺς συνενόχους τῶν παρελθόντων ἐγκλημάτων σου, ὅλα αὐτὰ τὰ παχέα παραπετάσματα καὶ τὰς κλῖνας καὶ τοὺς τάπητας καὶ τὰς ληκύθους τῶν ἀρωμάτων, καὶ τοὺς λαμπτήρας τοὺς διαλαλοῦντας τὴν ἀτιμίαν σου. Δὲν θέλεις βέβαια τὰ κατηραμένα αὐτὰ ἐπιπλα ἐμψυχούμενα παρὰ τῶν δαιμόνων, παρασυρόμενα ἀπὸ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα, τὸ ὁποῖον τὰ κατοικεῖ, νὰ τρέξουν εἰς καταδίωξίν σου μέχρι τῆς ἐρήμου. Πόσας μέχρι τοῦδε δὲν εἶδομεν τραπέζας σκανδάλων καὶ ἔδρας ἀτιμίας νὰ χρησιμεύσουν ὡς διαβολικὰ ὄργανα καὶ νὰ κινδυνεύουν καὶ νὰ ὀμιλοῦν καὶ νὰ κτυποῦν τὸ ἔδαφος καὶ νὰ διασχίζον τὸν ἄερα. Ἀς καταστραφῇ πᾶν ὅ,τι καρέστη εἰς τὴν αἰσχύνην σου. Ἐνῶ ἡ πόλις κοιμᾶται ἀκόμη σπεῦσε, Θαῖς, καὶ διάταξον τοὺς δούλους νὰ ἀνάψουν πυρὰν εἰς τὸ μέσον τῆς πλατείας διὰ νὰ καύσουν ὅλα τὰ κατηραμένα πλοῦτη τὰ ὁποῖα ἐγκλείει ὁ οἶκος σου.

Ἡ Θαῖς συγκατένευσε.

— Πράξον κατὰ βούλησιν, πάτερ μου. Γνωρίζω ὅτι πολλάκις τὰ ἄνθη χρησιμεύουν ὡς ἄστυλον τῶν πνευμάτων. Τὴν νύκτα πολλὰ ἐπιπλα ὀμιλοῦν, εἴτε μετὰ κτυπήματα ἰσόχρονα, εἴτε μετὰ μικρὰς λάμψεως ὁμοίας μετὰ σήματα. Καὶ αὐτὸ εἶνε τὸ ὀλιγώτερον. Παρατήρησες, πάτερ μου, εἰσερχόμενος εἰς τὸ ἄντρον τῶν νυμφῶν, ἓνα ἄγαλμα γυμνῆς γυναικὸς ἐτοιμῆς νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ λουτρόν; Μίαν ἡμέραν εἶδα μετὰ τοὺς ὀφθαλμούς μου τὸ ἄγαλμα τοῦτο νὰ στρέφῃ τὴν κεφαλὴν ὡς ἐμψυχὸν ὄν, καὶ ἔπειτα νὰ λαμβάνῃ πάλιν τὴν προτέραν τοῦ θέσιν. Ἐπάγωσα ἐκ τρόμου. Ὁ Νικίας, ὅταν τοῦ διηγήθην τὸ τοιοῦτον με ἐπεριέλασε καὶ μολαταῦτ' ἐνυπάρχει βεβαίως κάποια μαγανεία εἰς τὸ ἄγαλμα τοῦτο τὸ ὁποῖον εἶδα νὰ γεννᾷ σφοδρὰν ἐπιθυμίαν εἰς ἓνα Δαλμάτην τὸν ὁποῖον ἡ ἰδική μου καλλονὴ ἀφινεν ἀναίσθητον. Εἶμαι βεβαία πλέον ὅτι ἔζησα ἐν μέσῳ ἀντικειμένων γοητείας καὶ ὅτι ἐξετέθην εἰς τοὺς μεγαλύτερους κινδύνους ὡς οἱ ἄνθρωποι ἐκείνοι οἱ ὁποῖοι ἀπεπνίγησαν εἰς τοὺς βραχίονας χαλκῶν ἀγαλμάτων. Εἶνε λυπηρὸν μολαταῦτα νὰ καταστρέψῃ κανεὶς πολὺτιμα ἔργα κατασκευασθέντα διὰ τέχνης σπανίας, θὰ εἶνε δὲ μεγάλη ἀπώλεια ἂν καύσῃ κανεὶς τοὺς τάπητας καὶ τὰ παραπετάσματά μου τῶν ὁποίων πολλὰ ἔχουν θαυμασίας ἀποχρώσεις καὶ ἐστοίχισαν πολὺ ἀκριβὰ εἰς ἐκείνους ποῦ μοῦ τὰ ἐδώ-

ρησαν. Ἐχω ἐπίσης κρατῆρας καὶ ἀγάλματα καὶ εἰκόνας μεγάλης ἀξίας, τὰ ὁποῖα νομίζω ὅτι δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ καταστραφούν. Σὺ ὁμως πάτερ μου, ὅστις γνωρίζεις τὸ πρέπον, κάμε ὅ,τι θέλεις.

Ὁμιλοῦσα οὕτω ἡ Θαῖς ἠκολούθησε τὸν μοναχὸν μέχρι τῆς μικρᾶς θύρας εἰς τὴν ὁποίαν τόσοι στέφανοι καὶ τόσα ἄνθη εἶχον κρεμασθῇ καὶ ἀνοίξασα τὴν θύραν εἶπεν εἰς τὸν θυρωρὸν νὰ καλέσῃ ὅλους τοὺς δούλους. Τέσσαρες Ἰνδοὶ γιγάντιοι ἐνεφανίσθησαν πρῶτοι. Εἶχον τὸ δέρμα κίτρινον καὶ οἱ τέσσαρες καὶ ἦσαν καὶ οἱ τέσσαρες μονόφθαλμοι. Ἐπὶ πολὺ ἔκοπίασε καὶ πολὺ διεσκέδασεν ἡ Θαῖς διὰ νὰ συλλέξῃ τοὺς τέσσαρας αὐτοὺς δούλους ὁμοίας φυλῆς καὶ ὁμοίας ἐλαττωματικότητος. Ὅταν ἐνεφανίζοντο εἰς τὰ συμπόσια προεκάλουν τὴν περιέργειαν τῶν συνδαιτυμόνων, ἡ δὲ Θαῖς τοὺς ἠνάγκαζε νὰ διηγηθῶν τὴν ἱστορίαν των. Οἱ τέσσαρες ὑπηρετοὶ ἀνέμενον ἐν σιωπῇ καὶ μετ' αὐτοὺς ἐνεφανίσθησαν οἱ βοηθοὶ των. Ἐπειτα κατέφθασαν οἱ ἱποκόμοι, οἱ φορεῖς, οἱ δρομεῖς μετὰ τὰς χαλκῖνας κνήμας δύο κηπουροὶ δασύτριχες ὡς Πρίατοι, ἔξ μαῦροι μετὰ ἄγρια ὄψιν τρεῖς Ἕλληνες δούλοι, γραμματικὸς ὁ εἷς, ποιητὴς ὁ ἕτερος, ραψωδὸς ὁ τρίτος. Ἐτοποθετήθησαν ὅλοι ἐν τάξει εἰς τὴν πλατεῖαν ὅταν προσῆλθον αἱ μαῦραι δούλαι περιεργοί, ἀνήσυχτοι, κινῶσαι μεγάλους στρογγυλοὺς ὀφθαλμούς καὶ ἔχουσαι μεγάλον τὸ στόμα μέχρι τῶν ἐνωτίων των. Τέλος ἔτακτοποίησαν τοὺς πέπλους των καὶ σύρουσαι νοχελῶς τοὺς πόδας τοὺς ὁποίους ἀνεχάιτιζον λεπταὶ χρυσαὶ ἄλυστοι, ἐνεφανίσθησαν σκυθρωπαὶ ἔξ ὥραται λευκαὶ δούλαι. Ὅταν ὅλοι συνηθροίσθησαν ἡ Θαῖς τοὺς εἶπε δεικνύουσα τὸν Παφνούτιον:

— Κάμετε ὅ,τι σᾶς διατάξῃ ὁ ἄνθρωπος αὐτός, τὸν ὁποῖον τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἐμψυχώνει καὶ εἰς τὸν ὁποῖον ἂν δὲν ὑπακούσετε θὰ πέσετε αὐθωρὲι νεκροί.

Εἶχε τῶντον ἀκούσει νὰ λέγουν καὶ ἐπίστευεν ὅτι οἱ ἅγιοι τῆς ἐρήμου εἶχον τὴν δύναμιν νὰ βυθίζον εἰς τὰ καπνίζοντα ἔγκατα τῆς γῆς τοὺς ἀσεβεῖς, τοὺς ὁποίους ἐκτύπων διὰ τῆς ράβδου των.

Ὁ Παφνούτιος ἀπέπεμψε τὰς γυναῖκας καὶ τοὺς Ἕλληνας δούλους οἱ ὁποῖοι τὰς ὁμοιάζον, εἶπε δὲ εἰς τοὺς ἄλλους:

— Σωρεύσατε ξύλα εἰς τὸ μέσον τῆς πλατείας, ἀνάψατε μεγάλην πυρὰν καὶ ῥήψατε φύρ-

δην μίγδην πᾶν ὅ,τι ἡ οἰκία καὶ τὸ ἄντρον ἐμπεριέχουν.

Ἐκπλαγέντες οἱ δούλοι ἔμενον ἀκίνητοι καὶ συνεβουλεύοντο τὴν κυρίαν διὰ τοῦ βλέμματός. Βλέποντες ὁμως ὅτι ἔμενον ἀδρανῆς καὶ σιωπηλὴ καὶ αὕτη, συνωθοῦντο ὁ εἷς πρὸς τὸν ἕτερον, ὑποπτεύοντες ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἀστειότητος.

— Ὑπακούσατε, εἶπεν ὁ μοναχός.

Πολλοὶ ἔξ αὐτῶν ἦσαν χριστιανοὶ καὶ ἀκούσαντες τὴν διαταγὴν εἰσῆλθον εἰς τὸν οἶκον ζητοῦντες ξύλα καὶ δάδας. Ἄνευ δυσαρρεσκείας τοὺς ἠκολούθησαν τότε καὶ οἱ ἄλλοι, διότι ἦσαν πτωχοί, ἐμίσουν τὰ πλοῦτη καὶ εἶχον ἐξ ἐνστίκτου τὴν μανίαν τῆς καταστροφῆς. Ἐνῶ ἀνῆγειραν τὴν πυρὰν ὁ Παφνούτιος εἶπεν εἰς τὴν Θαῖδα.

— Ἐσκέφθην ἐπὶ τινα στιγμὴν νὰ καλέσω τὸν θησαυροφύλακα μιᾶς τῶν ἐκκλησιῶν τῆς Ἀλεξανδρείας— ἂν τῶντον εὐρίσκειται καμμία ἀξία τοῦ ὀνόματος τῆς ἐκκλησίας, καὶ μὴ μολυνθεῖσα ἀκόμη ἐκ τῶν ἀρειανῶν κτηνῶν— καὶ νὰ τοῦ παραδώσω τὰ ἀγαθὰ σου, ὧ γύναι, ὅπως χορηγηθῶν εἰς τὰς χήρας καὶ μετατραπῇ τοιοῦτοτρόπως τὸ τίμημα τοῦ ἐγκλήματος εἰς θησαυρὸν δικαιοσύνης. Ἡ σκέψις μου ὁμως αὕτη δὲν ἐνεπνεύσθη ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ τὴν ἀπόθησα, διότι θὰ ἦτο προσβολὴ εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἂν ἤθελε κανεὶς νὰ προσφέρῃ εἰς τὰς ἐκλεκτάς του τὰ λείψανα ταῦτα τῆς λαγνείας. Πρέπει πᾶν ὅ,τι ἠγγίξῃς, Θαῖς, νὰ καταβροχθίσῃς μέχρις ὑστάτων ἀπὸ τὸ πῦρ. Χάρις εἰς τὸν οὐρανὸν τὰ ἱμάτια αὐτὰ καὶ οἱ πέπλοι οἱ ὁποῖοι εἶδον ἐρχόμενα τὰ φιλήματα πολυπληθέστερα καὶ τῶν κυμάτων τῆς θαλάσσης, δὲν θὰ αἰσθανθῶσι πλέον παρὰ τὰ χεῖλη καὶ τὰς γλώσσας τῶν φλογῶν. Σπεύσατε, δούλοι, φέρετε καὶ ἄλλα ξύλα! Ἀνάψατε καὶ ἄλλας δάδας καὶ ἄλλας πυρὰς, σὺ δέ, γύναι, εἰσελθε εἰς τὸν οἶκον σου καὶ ἀποδύθητι τὰς ἀτίμους κοσμήσεις σου καὶ πήγαινε νὰ ζητήσῃς ὡς δωρεὰν μεγάλην ἀπὸ τὴν ταπεινότεραν τῶν δούλων σου τὸν χιτῶνα, τὸν ὁποῖον ἐνδύεται ὅπως καθάρσις τὰ δάπεδα.

Ἡ Θαῖς ὑπήκουσεν. Ἐνῶ οἱ Ἰνδοὶ γονυπετεῖς ἐφύσων ἐπὶ τῶν ξύλων, οἱ μαῦροι ἔρριπον ἐπὶ τῆς πυρᾶς πυξίδας ἔξ ἐλέφαντος ἡ ἔβενου ἡ κέδρου, αἱ ὁποῖαι ἀνυψούμεναι ἀφινον νὰ καταρρέουν οἱ στέφανοι, αἱ ταινίαι καὶ τὰ περιδέσματα. Ὁ καπνὸς ἀνῆρχετο εἰς μελαγλὴν στήλην, ὅπως εἰς τὰ δλοκαυτώματα τὰ ὁποῖα ἐδέχοντο εὐαρέστως οἱ ἀρχαῖοι θεοί.

ΠΕΡΙΠΑΤΟΙ

... Κατὰ παλαιάν μου συνήθειαν, ἀντὶ τῶν περιπάτων προτιμῶ πάντοτε προσφιλεῖς περι-
πλανήσεις εἰς ἀποκέντρους καὶ χωρὶς ἀξιώσεις
συνοικίας

Καὶ φέρων οὕτω τὸ βῆμα βραδέως καὶ
ἀσκόπως, νοσταλγῶ μίαν ἄλλην ζωὴν, ἀνίδεον
καὶ ἀπράγμονα, τὴν ὁποίαν πιστεύω ὅτι κά-
ποτε ἔζησα...

Πᾶν τὸ ταπεινὸν μὲ θίγει ἀνέκαθεν εἰς τὴν
καρδίαν καὶ πᾶν τὸ ἀθῶον μου πληροῖ τὴν
ψυχὴν ἡδυτάτης μελαγχολίας.

Καὶ εἶνε ἡ ζωὴ μου κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην
ὁμοία μὲ φθινοπωρινὸν ἀπόγευμα, κατὰ τὸ
ὁποῖον εἰς τὸν οὐρανὸν λιποψυχοῦν τὰ χρώ-
ματα καὶ εἰς τὴν γῆν ἐκλύουν τὰ ἄνθη.

Καὶ σύρων ἑμαυτὸν διὰ μέσου τῶν δρομί-
σκων, νομίζω ὅτι τὰ πάντα μου εἶνε οἰκειῶς
γνώριμα, ἀπὸ τῶν φωνῶν τῶν μικρῶν παι-
δίων καὶ τῶν κρυφομλημάτων τῶν κοριτσιῶν,
μέχρι τῶν πονηρῶν βλεμμάτων τῶν γυναικῶν
καὶ τῶν βραχνῶν φωνῶν τῶν ἐργατικῶν ἀν-
θρώπων.

Καὶ νομίζω ὅτι κρατοῦν τὰ σπιτάκια τῶν
κάτι ἀπὸ τὴν ζωὴν μου καὶ ὅτι σκορποῦν τὰ
περιποιημένα λουλουδάκια τῶν τῶν ἄρωμα τῶν
ὀνείρων μου καὶ ὅτι στρώνονται αἱ καθάραι
αὐλίσσαι τῶν μὲ τὰς ἡρεμίας μου τὰς πολυπό-
θήτους, καὶ στιγμιαίας — ἀλλοίμονον!...

Καὶ εἶνε μουσικὴ δι' ἐμὲ ὁ γλυκύτατος ἦχος
τῆς ραλτομηχανῆς τῆς νεάνιδος, ποῦ σκυμμένη
δείχνει τὸ καλοχτενισμένον κεφαλάκι της διὰ τοῦ
παραθύρου, καὶ χαρὰ μου τὸ φαιδρὸ τραγοῦδι
τῆς παιδίσκης, ποῦ ἀναστατώνει τὸ πτωχικόν

της μὲ ἡδονικὴν νευρικότητα προώρου οἰκο-
κυρῶσύνης...

Καὶ μὲ συγκινεῖ ἰδιαίτερος τὸ μητρικὸν φίλ-
τρον τὸ ἀναπτυσσόμενον παρὰ μίαν θυρίτσαν,
ἀνάμεσα προσεκτικῶν δακτύλων γυναικὸς καὶ
ἀνησυχου κεφαλῆς παιδίου, ὅπως καὶ ἐν ἀκα-
κον μάλωμα ἢ ἐν ράπισμα ἀκίνδυνον καὶ ἀ-
παλὸν ὡς θωπεία.

Καὶ βλέπων τοὺς ἐργατικοὺς κουρασμένους
καὶ βαρεῖς, φωτιζομένους πρῶως ἀπὸ τὸ ἀμφί-
βολον λυκόφως, νὰ ἐπιστρέφουν μακρὰν ὁδόν,
αἰσθάνομαι τὴν ἀνήσυχον ψυχὴν μου ἐτοιμὴν
νὰ πτερυγίσῃ πλησίον τῶν καὶ νὰ ἡρεμήσῃ
μαζί τῶν εἰς τὴν εὐλογημένην τῶν ἐπιστροφῆν
καὶ νὰ παραδοθῇ, ὅπως ἐκεῖνοι εἰς ὕπνον γλυ-
κὺν καὶ ἀδιατάρακτον...

Καὶ βαδίζω, καὶ φέρομαι ἀντιθέτως πάντοτε
τῶν εὐτυχῶν ἐκείνων ἀνθρώπων καὶ ἡ νύξ πυ-
κνοῦται ὅλον ἐν γύρω μου καὶ ἀπὸ τοὺς φιλά-
τους μου ὁρμίσκους ἀπομακρύνομαι μετ' ἀγω-
νίας καὶ φόβου, ὡς ναυάγιον ἀπὸ τὴν μοῖραν
φερόμενον πρὸς τὸ ἄγνωστον πέλαγος...

Καὶ ὅσον προχωρῶ πρὸς τὸ φῶς καὶ τὴν
κίνησιν, ἡ ψυχὴ μου ἀλγεῖ βαθυτέρον, καὶ πε-
ρισσότερον ἡ καρδία μου ὑποφέρει γνωρίζω
ὅτι ἐν μέσῳ αὐτῶν εἶμαι τόσον ἔρημος καὶ τό-
σον ξένος...

Καὶ φέρομαι ἀλλοίμονον! — ἀκουσίως πρὸς
τὰ ἐκεῖ καὶ ὅταν περὶ ἐμὲ τὰ πάντα τυφλω-
τικῶς μαρμαίρουν καὶ ἐκκωφτικῶς θορυβοῦν
τὰ πάντα, αἰσθάνομαι νὰ γίνωμαι κακὸς καὶ
μισάνθρωπος, νοσταλγὸς μιᾶς ἀπράγμονος καὶ
ἀθώας ζωῆς, τὴν ὁποίαν πιστεύω ὅτι κάποτε
ἔζησα...

ΠΡΟΣΠΕΡΟΣ Ο ΠΑΡΩΡΙΤΗΣ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ Ν. ΒΗΓΚΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΑΝΑΓΝΩΣΙΣ

Η ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

Μίαν φοράν καὶ ἓνα καιρὸν ἡ φωτογραφία ἦτο μία ἐξευτελισμένη τέχνη ἔχουσα ὥς σκοπὸν τὴν πιστὴν διὰ τοῦ ἡλίου ἀποτύπωσιν τῶν ἀντικειμένων ἐπὶ πλακὸς ἀργύρου ἢ φύλλου χάρτου. Τὰ χρώματά της ἦσαν ὠρισμένα, τὰ ἀποτελέσματά της σταθερὰ καὶ ὁ φωτογράφος μόνον μηχανικῶς ἐπενέβαινε εἰς τοῦ ἡλίου τὸ ἔργον, μὴ δυνάμενος τίποτε νὰ διορθώσῃ εἰς αὐτό, καμμίαν σφραγίδα ἀτομικότητος νὰ ἐπιθέσῃ, καμμίαν πρωτοτυπίαν νὰ προσδώσῃ. Ἡ τέχνη προπάντων δὲν εἶχε τίποτε νὰ κάμῃ μὲ τὰς φαιάς ὁμοιομόρφους αὐτὰς εἰκόνας καὶ τὸ μέγα γνῶρισμα τῆς καλλιτεχνίας, ἡ διόρθωσις καὶ ἡ μετατροπὴ τῆς φύσεως ἦτο ἀνέφικτος διὰ τὴν φωτογραφίαν.

Διὰ τοῦτο ἀκριβῶς καὶ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ φωτογράφου ἦτο ἀχάριστον καὶ ὅταν ὁ Ἴψεν εἰς τὴν «Ἀγριόπαπιαν» ἠθέλησε νὰ διακωμωδῇ τὸν ἥρωά του ὡς στείρον ἄνθρωπον θέλοντα νὰ προσλάβῃ καλλιτεχνίας ἐπίφασιν, τὸν παρέστησε φωτογράφον.

Αἱ νεώτεραι ὁμῶς πρόοδοι, αἱ ὁποῖαι μετέβαλον τὴν παλαιὰν τέχνην τοῦ Δαγουέρου, αἱ ὁποῖαι ἐπέφεραν ἀληθῆ ἐπανάστασιν εἰς ὅλας τὰς ἀρχαίας φωτογραφικὰς μεθόδους, ἐπέτρεψαν νὰ εἰσέλθῃ μία ἀκτὶς τέχνης, ἓν κῦμα καλαισθησίας εἰς τὴν μετριόφρονα φωτογραφίαν.

Καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον, βοηθούσης καὶ τῆς πρωτοτυπίας τῶν ἐρασιτεχνῶν, κατορθώθησαν τοιαῦτα ἀποτελέσματα ἀπρόοπτα, ὥστε πέρουσιν εἰς τὴν Ἐκθεσὶν τῆς Φωτολέσχης τῶν Παρισίων ἓνας διάσημος ζωγράφος ἔλεγεν ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ διακρίνῃ ἂν τὰ ἐκτεθειμένα ἔργα ἦσαν διὰ χρωστήρος καλλιτέχνου ἢ διὰ τῆς ἐπιδράσεως τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων δημιουργημένα.

* * *

Μέχρι τοῦδε τῶντι τὸ πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἠμιπόδιζε τὴν φωτογραφίαν νὰ λάβῃ καλλιτεχνικὴν σφραγίδα ἦτο ὁ αὐτοματισμός. Ὅλη ἡ τέχνη συνίστατο εἰς τὸ νὰ ἐμφανίσῃ κανεὶς μίαν πλάκα τὴν ὁποίαν εἶχεν ἐκθέσῃ εἰς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου καὶ νὰ ἀποτυπώσῃ αὐτὴν ἔπειτα ἐπὶ παρασκευασμένου χάρτου. Οὔτε ἀλλοιώσις τῶν ἀποτελεσμάτων οὔτε μεταβολὴ τοῦ χρώματος ἐπετρέπετο. Ὁ χάρτης δι' ἀλάτων ἀργύρου παρασκευασμένος ἔδιδε πάντοτε τὴν αὐτὴν δυσάρεστον στίλβωσιν, τὸ αὐτὸ κοκκινωπὸν χρῶμα, τὴν αὐτὴν ἐνοχλητικὴν τῶν λεπτομερειῶν ἀκρίβειαν.

Ὅλα αὐτὰ ἀκριβῶς ἀπετέλουν ἄρνησιν τῆς τέχνης. Ἐν ἔργον τέχνης ἀπαιτεῖ πρὸ πάντων τὴν ἐπέμβασιν τῆς ἀνθρωπίνης νοήσεως, τὴν ἐνέργειαν τοῦ ἐγκεφάλου, τὴν σφραγίσιν πάσης εἰκόνης τῆς φύσεως διὰ μιᾶς ἰδιορρυθμίας. Ὁ ζωγράφος, ὅστις ἀντιγράφει ἓνα τοπίον, διορθώνει τὰς συμπτώσεις τῶν γραμμῶν, μεταβάλλει καὶ ἀρμονίζει τὰ φῶτα, ἐλαττώνει ἢ ἐνδυναμώνει τὰς σκιάς, ἀπαλείφει τὰς πολλὰς λεπτομερείας, γενικεύει τὰ ἀποτελέσματα.

Ἡ ἐμφάνισις εἰς τὸν φωτογραφικὸν ὁρίζοντα ἐνὸς νέου χάρτου παρασκευαζομένου διὰ φυσικῶν χρωμάτων ὁμοίων μὲ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα μεταχειρίζονται οἱ ζωγράφοι, ἔδωκε τὴν πρώτην καὶ

την κυριωτέραν ὥθησιν εἰς τὴν καλλιτεχνικὴν φωτογραφίαν. Χάρις εἰς τὴν δι' ἄνθρακος μέθοδον, χάρις εἰς τὴν διὰ διχρωμικοῦ κόμμεως ἀπόκτησιν εἰκόνων, ἡ φωτογραφία ἐπροικίσθη μὲ τὴν ποικιλίαν τοῦ ὁκρίβαντος ζωγράφου. Ὅλα τὰ χρώματα τῆς ἱρίδος, ὅλας τὰς θαυμασίας ἀποχρώσεις τοῦ φωτὸς δύναται κανεὶς νὰ προσδώσῃ εἰς τὰ ἔργα του. Δύνασθε νὰ προσδώσετε εἰς τὴν τοπιογραφίαν σας, ἂν θέλετε, ἓν χρῶμα πράσινον χλόης, εἰς τὴν προσωπογραφίαν σας ἓν ἐρυθροῦν σαρκός, εἰς τὴν σελινογραφίαν σας ἓνα πράσινον ἐσπέρας. Τὰ καταστήματα εἰς τὴν Εὐρώπην πωλοῦν πλέον ὅλων τῶν χρωμάτων τοὺς παρασκευασμένους δι' ἄνθρακος χάρτας καὶ δύναται πλέον ὁ καθείς διὰ μεθόδου — τὴν ὁποίαν βέβαια δὲν περιμένετε νὰ σᾶς περιγράψω ἐδῶ — νὰ δώσῃ οἰονδήποτε χρῶμα θέλει εἰς τὴν φωτογραφίαν του. Ἐκτὸς τούτου χάρτης, ὁ παρασκευασμένος διὰ διχρωμικοῦ κόμμεως, ἐπιτρέπει οἰανδήποτε διόρθωσιν. Ἡ καλαισθησία τοῦ φωτογράφου δύναται συνεπῶς νὰ ἐπενεργήσῃ ἐπὶ τοῦ ἔργου, νὰ διορθώσῃ λεπτομερείας, νὰ ἐλαττώσῃ σκιάς, ἓν γένει νὰ μεταμορφώσῃ ἐπὶ τὸ καλλιτεχνικώτερον τὸ ἀντίγραφον τῆς φύσεως.

Ὅλαι βέβαια αἱ νέαι αὐταὶ μέθοδοι ὑποτίθεται ὅτι ἀπαιτοῦν κόπον καὶ ἀπαιτοῦν μίαν ἀντίληψιν τῆς τέχνης, ἡ δὲ καλλιτεχνία εἰσερχομένη εἰς τὴν φωτογραφίαν, ἂν καὶ τὴν ἀνύψωσέ, τὴν κατέστησεν ὅμως καὶ ἀπειράκις δυσκολωτέραν.

* *

Διότι ἐννοεῖται τῶντι ὅτι ὅλαι αἱ πρόοδοι τῶν μεθόδων, τὰς ὁποίας σᾶς ἀνέφερα, καθίστανται περιτταὶ πρὸ τῆς ἐλλείψεως καλλισθησίας. Τὸ κεφαλαιῶδες τῶντι εἰς τὴν φωτογραφίαν εἶνε ἡ ἐκλογὴ τοῦ θέματος. Δὲν ἀρκεῖ νὰ δύνασθε νὰ διορθώσετε τὰς λεπτομερείας τῆς φύσεως, πρέπει νὰ γνωρίζετε νὰ ἐκλέξετε, νὰ πλαισιώσετε, νὰ τοποθετήσετε, νὰ φωτίσετε καταλλήλως τὸ ἀντικείμενόν σας. Ὁ φωτισμὸς ἑνὸς προσώπου ἢ ἡ ἐκλογὴ ἑνὸς τοπίου ἐγένεν ἀφορμὴ συγγραφῆς ὀγκωδῶν φωτογραφικῶν βιβλίων. Ὁ γάλλος Διλλὰὶ ἀφιέρωσεν ἓνα χονδρὸν τόμον εἰς τὴν φωτογραφικὴν τοπιογραφίαν, ὁ Κλαρὴ ἐδημοσίευσεν σύγγραμμα περὶ τοῦ φωτισμοῦ τῶν προσωπογραφιῶν. Μὴ ἀρκοῦμενοι οἱ ἐρασιτέχναι εἰς τὸν προαιώνιον φωτισμὸν διὰ τοῦ πλαγίου φωτὸς τοῦ ἐργαστηρίου, τὸν ὁποῖον μετεχειρίζοντο οἱ πατέρες μας, ἐζήτησαν τὰ ἰδιοτροπώτερα τῶν χρωμάτων, ἐζήτησαν *effets à la Rémybrant*, ἐφώτισαν καθέτως, πλαγίως τὰ θέματά των, ἐδοκίμασαν φωτισμοὺς τεχνητούς. Ἐνας γνωστότατος ἐρασιτέχνης, ὁ Δεμασύ, φωτίζει βιαίως τὰ πρόσωπά του διὰ τοῦ παραθύρου, ἄλλος γάλλος ἐρασιτέχνης, ὁ Πυγιώ, μεταχειρίζεται μικτὸν φωτισμὸν διὰ τοῦ ἡλίου καὶ τοῦ μαγνησίου, ἀποστέλλων ἀντανάκλασεις μεμογμένους ἐπὶ τῶν προσώπων του...

Ἡ ἐπιμελημένη ἐμφάνισις τῆς πλακὸς ἐπέτρεψεν εἰς τοὺς φωτογράφους νὰ ἐπαυξάνουν τὰ ἀποτελέσματα τὰ ὁποῖα προσπαθοῦν νὰ καθιστοῦν ζωηρότερα τὰ φῶτα, πυκνότερας τὰς σκιάς, καὶ τοιοῦτοτρόπως διὰ τῆς καλλιτεχνικῆς ἐκλογῆς τῶν ἀντικειμένων τῆς ἐντέχνου ἐκτυπώσεως, τῆς ἀναλόγου ἐμφανίσεως, δύναται κανεὶς νὰ παρουσιάσῃ ἔργα εἰς τῶν ὁποίων τὴν παραγωγὴν νὰ συμμετέσχε τοῦλάχιστον ὅσον καὶ ὁ ἥλιος, καὶ τὰ ὁποῖα νὰ ἀπαιτοῦν τὴν καλαισθησίαν καὶ τὴν προσπάθειαν προπάντων, ὅσον καὶ μία ἱκνογραφία ἢ ἓνα παστέλ.

* *

Εἰς τί ἀποτελέσματα ἔφθασεν ἡ φωτογραφία διὰ τῶν μέσων αὐτῶν — διὰ τὰ ὁποῖα μὲ μεγάλην συντομίαν καὶ χωρὶς τίποτε τὸ τεχνικὸν σᾶς ὠμίλησαμεν — εἶνε δύσκολον νὰ ἐννοήσῃ

ἓνας Ἕλληνα, ὁ ὁποῖος ἐσυνήθισε νὰ βλέπῃ τὰς βιομηχανικὰς φωτογραφίας τῶν προθηκῶν μας καὶ τὰς ἐρυθρὰς κηλίδας μὲ τὰς ὁποίας μαστίζουσιν τὸν χάρτην οἱ σπάνιοι ἐρασιτέχναι μας.

Ἐπρεπε κανεὶς νὰ εἰσέλθῃ πέρυσιν εἰς τὸ φωτογραφικὸν τμήμα τῆς Ἐκθέσεως τῶν Παρισίων, νὰ ἐπισκεφθῇ καμμίαν Ἐκθεσιν τῆς Φωτολέσχης, νὰ παρασταθῇ εἰς τὴν φωτογραφικὴν Ἐκθεσιν ἡ ὁποία ἔγινε πέρυσιν εἰς τὸ Σικάγον καὶ προπέρυσιν εἰς τὸ Λονδίνον, ὅπως ἴδῃ τὰ θαύματα τῆς θριαμβευούσης αὐτῆς μικροτέρας ἀδελφῆς τῶν γραφικῶν τεχνῶν.

Δὲν πρόκειται πλέον περὶ φωτογραφιῶν, πρόκειται περὶ εἰκόνων, περὶ σχεδίων διὰ σινικῆς μελάνης, περὶ εἰκόνων διὰ γραφίτου ἢ αἵματίτου, περὶ ἔργων τὰ ὁποῖα δὲν διαφέρουν εἰς τίποτε ἀπὸ τὰ τῆς ἐκθέσεως ζωγραφικῆς παρὰ μόνον ἕνεκα τῆς ὑπερβαλλούσης ζωρότητος.

Δὲν ὑπάρχει κατὰ τὰ ἄλλα οὐδεμία διάκρισις. Ὑπάρχουν ἐλαφραὶ θαλασσογραφίαι διὰ λεπτῶν κυανῶν χρωμάτων, ὑπάρχουν τοπία ὀμίχλης καὶ τοπία χιόνων, ἀπόψεις δυνόντων καὶ ἀνατελλόντων ἡλίων, αἱ ὁποῖαι ἐνθυμίζουσιν τοὺς διδασκάλους τῆς Ἀναγεννήσεως.

Εἰς μίαν τοπιογραφίαν ἐδῶ ὁ φωτογράφος φαίνεται ὅτι ἔχυσεν τὸ ἴδιον φῶς μὲ τὸ ὁποῖον ὁ Ρέμברαντ ἠγάλλισε τοὺς Μαθητὰς τοῦ Ἑμάους, εἰς ἄλλην ἐκεῖ προσωπογραφίαν ὁ φωτογράφος φαίνεται ὅτι ἐμιμήθη τὴν πλαστικὴν ἐκείνην ἀβεβαιοῦτητα τῶν γραμμῶν μὲ τὴν ὁποίαν ὁ Κάρριερ ἐμψυχώνει τὰ πορτραῖτα του. Ὑπάρχουν ἀπόψεις δασῶν αἱ ὁποῖαι νομίζεις ὅτι ἐξῆλθον ἀπὸ τὸν ἰδιότροπον χρωστήρα τοῦ Κορὼ καὶ ἐσωτερικὰ τὰ ὁποῖα δὲν θὰ περιέγραφον μὲ τὴν ἑντασιν ζωῆς οὔτε οἱ Φλαμανδοὶ ζωγράφοι τοῦ δεκάτου ἔκτου αἰῶνος.

Τίποτε ἀπὸ τὴν ἐπιμονὴν ἐκείνην εἰς τὰς λεπτομερείας, τίποτε ἀπὸ τὴν στίλβωσιν τοῦ χάρτου, τίποτε ἀπὸ τὴν μονοτονίαν τοῦ χρώματος τῶν ἀρχαίων φωτογραφιῶν δὲν ἔμεινεν. Αὐτὰ τὰ κτυπήματα τοῦ χρωστήρος, αὐτὴ ἡ ἀμέλεια τῶν στρωμάτων, αὐτὴ ἡ ἀντίθεσις φωτὸς καὶ σκιῶν κατωρθώθη νὰ πραγματοποιηθοῦν ἀπὸ τὴν φωτογραφίαν.

* *

Καὶ ἀναχθεῖσα πλέον εἰς περιοπὴν τέχνης, ἐπιτρέπουσα εἰς τὸν φωτογράφον νὰ δημιουργῇ, δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ φωτογραφία ἔδωκε τὴν χεῖρα εἰς τὴν ζωγραφικὴν. Εἰς ἓν φωτογραφικὸν ἀντίτυπον τοῦ Δεμασύ ἡ φύσις διαφαίνεται διὰ μέσου μιᾶς ἰδιοσυγκρασίας ζωγράφου διαφαίνεται ὅχι ὁποῖα ἀπετύπωσεν ὁ φωτογραφικὸς φακός, ἀλλ' ὁποῖαν τὴν ἀντικατώπτρισε τοῦ καλλιτέχνου ἡ ψυχὴ.

Καὶ τώρα, μετὰ τὴν στιγμιτυπίαν, μετὰ τὰς νέας μεθόδους, μετὰ τὴν καλλιτεχνικὴν σφραγίδα, τί ἄλλο ἀπομένει, ποία ἄλλη νίκη ἐναπολείπεται εἰς τὴν φωτογραφίαν; Τὰ χρώματα.

Ἡ ἀπόδοσις ὅχι πλέον τῶν γραμμῶν ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν ἀποχρώσεων τῆς φύσεως, ἡ λεπτὴ διαιώνισις τῶν κυανῶν τῆς θαλάσσης ἀντανάκλασεων, τῶν κυρινοχρῶν τῆς δύσεως φωταυγείων, τῶν μυρίων τῶν ἀνθέων στολισμάτων, τῶν ποικίλων τῶν φυλλωμάτων πρασινισμῶν, ὅλων τῶν ἀπειραγίδων ἁρμονιῶν μὲ τὰς ὁποίας ἐχρωμάτισεν ἡ φύσις ἑαυτήν.

Ὅταν τὰ χρώματα εὐρεθοῦν καὶ ὅταν ἐπὶ τῶν χρωμάτων ἀποτυπωθῇ ἡ αὐτὴ σφραγὶς τῆς καλαισθησίας, ἡ ὁποία ἐδόθη εἰς τὰς μονοχρόμους φωτογραφίας, τότε ἡ φωτογραφία θὰ δύναται νὰ εἴπῃ ὅτι ἠγγίσε τὴν τελειότητα καὶ ὅτι ὑψώθη ὅχι ἴση ἀλλ' ἀνωτέρα τῶν ἄλλων γραφικῶν τεχνῶν.

Καὶ βαδίζομεν εἰς τὸν δρόμον αὐτόν. Ἡ φωτογραφία τῶν χρωμάτων δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι εἶνε ζήτημα λελυμένον. Ὁ Λίπμαν ἀφ' ἑνὸς κατώρθωσε νὰ ἀποτυπώσῃ διὰ τῆς μεθόδου τῆς ἀναλύσεως τὰ χρώματα εἰς τὰ ἀρνητικὰ δοκίμια, ὁ δὲ Λουμιέρ ἐφαρμόζων τὴν περίφημον

ἀρχὴν τοῦ Δουκῶ δ' Ὠρόν, κατάρθωσε διὰ τῆς συνθέσεως τριῶν μονοχρόμων φωτογραφιῶν νὰ ἐπιτύχῃ σχεδὸν ὅλας τὰς ἀποχρώσεις μιᾶς θετικῆς φωτογραφίας. Ἡ τελευταία αὐτὴ μέθοδος, μὴ παρουσιάζουσα δυσχερείας, ἐτέθη μάλιστα εἰς κοινὴν χρῆσιν, καὶ μία προσωπογραφία ἢ μία τοπιογραφία διὰ χρωμάτων διατηροῦσα ὅλης τῆς φύσεως τὴν ἀλήθειαν, εἶνε πράγμα σύνηθες.

Ἄλλως τε ἀφοῦ ἡ ἀρχὴ εὐρέθη, αἱ μέθοδοι θὰ τελειοποιηθοῦν. Μετ' ὀλίγα ἔτη θὰ δύναται κανεὶς πλέον νὰ ἐγγίσῃ τὸ ὄνειρον, νὰ τοποθετήσῃ τὸν φακὸν τοῦ ἔμπροσθεν ἐνὸς ἀνθισμένου λειμῶνος ἢ ἐνὸς δύνοντος ἡλίου καὶ νὰ διαιωνίσῃ μίαν ἀπὸ τὰς φευγαλέας ἐκείνας στιγμὰς, εἰς τὰς ὁποίας ἡ φύσις νομίζει κανεὶς ὅτι υπερβάλλει ἑαυτὴν εἰς μαγείας καὶ συνδυασμούς, ἐπιτυγχάνουσα τὸ ἀνέφικτον.

* *

Δὲν νομίζετε ὅμως ὅτι ἀνυμνοῦσα τὸ ἰδεῶδες τελείας ἀναπαραστάσεως τῶν χρωμάτων, ἡ ἑλληνικὴ φωτογραφία ἤτο καιρὸς νὰ χρισθῇ μὲ ὀλίγην καλλιτεχνίαν; Ὑπάρχουν καὶ ἐδῶ ἐπὶ τέλους ἐρασιτέχναι, ὑπάρχουν ἄνθρωποι ἀφιερῶντες εἰς τὸ κοδὰκ τὰς ὥρας τῆς σχολῆς των, ὑπάρχουν καὶ κυρίαι ἀκόμη χειριζόμεναι τὸν φακόν, μολονότι δὲ ἡ φωτογραφικὴ μανία τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Γαλλίας δὲν μᾶς κατέλαβον ἀκόμη, δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν ὅτι δὲν εἶνε ἀσύνηθες θέαμα οἱ ἄνθρωποι μὲ τὰ ἐνσταντανὲ καὶ οἱ ἄνθρωποι μὲ τὰς φωτογραφικὰς διόπτρας. Δυστυχῶς, μολονότι ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἐρασιτέχναι κάμνουν φωτογραφίας, μολονότι σταματοῦν καὶ στήνουν τὸν φακόν των ἔμπροσθεν ὅλων τῶν τοπίων καὶ ὅλων τῶν κυριῶν, δὲν φροντίζουν, δὲν ἐπιμελοῦνται νὰ κάμουν μίαν ἀνθρωπίνην φωτογραφίαν. Κανεὶς δὲν ἐνδιαφέρεται διὰ τὰς προόδους τῆς φωτογραφίας, κανεὶς διὰ τὰ νέα εἶδη καὶ διὰ τὰς βελτιώσεις τῶν φακῶν, κανεὶς διὰ τὴν ἐξωτερικὴν φωτογραφικὴν κίνησιν.

* *

Τὰ «Παναθηναία» προκηρύσσουν σήμερον μίαν φωτογραφικὴν Ἐκθεσιν καὶ αὐτὸ μὲ εὐχαρίστησεν ἰδιαιτέρως. Εἶθε ἡ Ἐκθεσις αὕτη νὰ εἶνε ἡ πρώτη ἀφειρηγία μιᾶς ὅχι περισσοτέρας — αὐτὸ εἶνε ἀδιάφορον — ἀλλὰ καλλιχεντικωτέρας, ἐντιμωτέρας, προσωπικωτέρας φωτογραφικῆς κινήσεως εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ τὴν Ἑλλάδα.

Ν. ΕΠΙΣΚΟΠΟΠΟΥΛΟΣ

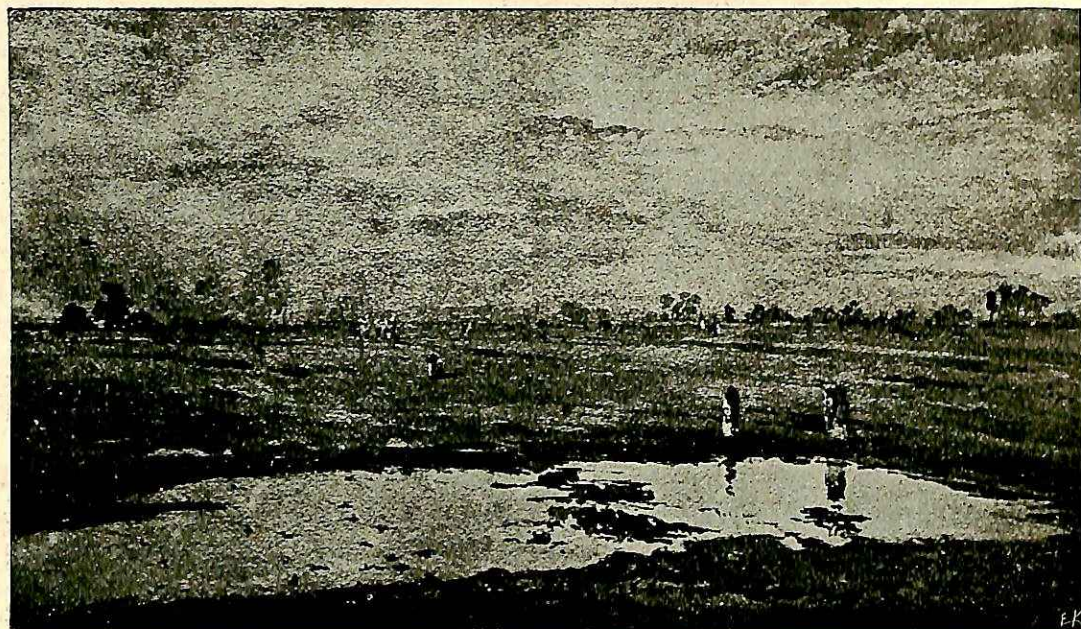
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟΣ

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

ΤΑ «ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ» ἐγκαινιάζοντα διαγωνισμοὺς ἔχοντας σκοπὸν τὴν ὑποστήριξιν τῆς ἑλληνικῆς καλλιτεχνίας, προκηρύσσουν φωτογραφικὸν διαγωνισμόν ὑπὸ τοὺς ἐξῆς ὅρους:

1. Γίνονται δεκταὶ εἰς τὸν διαγωνισμόν φωτογραφίαι ἐρασιτεχνῶν ἀναγόμεναι εἰς τὴν τοπιογραφίαν, προσωπογραφίαν καὶ στιγμιοτυπίαν — instantané —.
2. Αἱ φωτογραφίαι ἀποστέλλονται κολλημέναι ἐπὶ χαρτονίου ἢ ἐντὸς πλαισίου.
3. Τὸ μέγεθος τῶν φωτογραφιῶν καὶ τὸ εἶδος τοῦ χαρτοῦ ἐπαφίνονται εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν διαγωνιζομένων. Προτιμῶνται τὰ σχήματα 13×18 καὶ 18×24 ὡς καὶ οἱ καλλιτεχνικοὶ χάρται.
4. Ἀποκλείονται φωτογραφίαι ἐκτεθεῖσαι ἤδη εἰς προηγούμενον διαγωνισμόν.
5. Ἐκάστη φωτογραφία πρέπει νὰ φέρῃ ἐπὶ τῆς ὀπισθίας ὀψευς ἢ ἐπὶ προσθέτου χαρτοῦ τὴν μέθοδον τῆς παρασκευῆς της.
6. Αἱ καλλίτεραι τῶν ἀποσταλισμένων φωτογραφιῶν θὰ ἀποτελέσουν Ἐκθεσιν, ἡ ὁποία θὰ διοργανωθῇ εἰς τὰ Γραφεῖα τῶν «Παναθηναίων» ἀπὸ τῆς 15 Φεβρουαρίου μέχρι τῆς 1 Μαρτίου 1902.
7. Τρεῖς βραβεῖα χρυσοῦν, ἀργυροῦν καὶ χαλκοῦν θ' ἀπονεμηθῶσιν ὑπὸ τῆς ἀγωνοδίκου ἐπιτροπῆς εἰς τὰ καλλίτερα ἔργα.
8. Ὡς τελευταῖον ὅριον ἀποστολῆς ὁρίζεται ἡ 10^η Φεβρουαρίου 1902.
9. Ἡ ἀγωνόδικος ἐπιτροπὴ θὰ ὁρισθῇ μετὰ τὴν λήξιν τῆς προθεσμίας ταύτης.

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

ΤΟΠΙΟΝ ΑΙΓΥΠΤΟΥ — ΕΛΛΗΝΟΓΡΑΦΙΑ ΑΔ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΖΩΗ

ΝΕΑ ΣΚΗΝΗ. Ἡ Λοκαντιέρα τοῦ Γολδόνη. — Β. ΘΕΑΤΡΟΝ: Ἡ νέα Κριτική Ἐπιτροπή.

Μετά την «Ἀλκισιν» τοῦ Εὐριπίδου καὶ τὴν «Ἀγριόπαριαν» τοῦ Ἴψεν, ἡ «Λοκαντιέρα» τοῦ Γολδόνη ἀπετέλεσε τὴν τρίτην ἐπιτυχίαν τῆς **Νέας Σκηνῆς**. Μόνον τὰ μεγάλα ἔργα δὲν φοβοῦνται τὸ γῆρας. Καὶ ἡ κωμωδία αὐτὴ τοῦ ἸΗ' αἰῶνος, ἐξελληνισθεῖσα ὑπὸ καλλιτέχνου μεταφραστοῦ καὶ διερμηνευθεῖσα ὑπὸ ἡθοποιῶν δεξιῶν, μᾶς ἔκαμε τὴν ἐντύπωσιν ἔργου νωποῦ, ζωντανοῦ, ποῦ ἐλέγαμεν ὅτι μόλις χθὲς ἐγράφη... Ὅποια ἀντίθεσις, παραδείγματος χάριν, πρὸς τὰς «Ὀδοὺς τοῦ Μαρτυρίου» καὶ τὰ «Μονζουὰ» τοῦ Β. Θεάτρου, ἔργα σχεδὸν χθεσινά, τὰ ὁποῖα ὅμως μᾶς ἐφάνησαν τόσον γηραλέα, ὡς νὰ τὰ ἐχώριζαν ἀπὸ ἡμᾶς αἰῶνες!

Ἡ «Λοκαντιέρα» εἶνε σοβαρὰ κωμωδία

χαρακτήρων. Τίποτε κοινὸν μὲ τὰς φάρσας τοῦ νέου θεάτρου, — καὶ μάλιστα τοῦ ἰδιοῦ μας, — αἱ ὁποῖαι στηρίζονται εἰς μίαν παρεξήγησιν καὶ εἰς τὴν ἡλιθιότητα τῶν δρώντων προσώπων, ἡ ὁποία συνήθως εἶνε ἡ ἡλιθιότης τοῦ συγγραφέως... Τὸ κύριον πρόσωπον τῆς κωμωδίας τοῦ Γολδόνη, δηλαδὴ τὸ καθαντὸ κωμικὸν πρόσωπον, εἶνε ὁ ἱππότης Νερολίθαρος, ἀνὴρ μισογύνης, ἰσχυριζόμενος ὅτι οὐδεμίαν ἀσκοῦσιν ἐπ' αὐτοῦ ἐπίδρασιν τὰ θέλητρα τῶν γυναικῶν. Ἀλλὰ μία λοκαντιέρα, ἡ θελκτικὴ καὶ πονηρὰ Μιραντολίνα, ἀναλαμβάνει νὰ καταρρίψῃ τὸν αὐθάδη αὐτὸν ἰσχυρισμόν, καὶ νὰ πογυμνώσῃ τὸν ἱππότην τῆς λεοντῆς του. Πεισματωμένη ἀπὸ τὴν ψυχρὰν καὶ ὑβριστικὴν σχεδὸν συμπεριφορὰν τοῦ μι-

σογύνου, — αὐτὴ, τὴν ὁποίαν ὅλοι γύρω τῆς λατρεύουν, ἀπὸ τῶν εὐγενῶν πελατῶν μέχρι τῶν ὑπηρετῶν τῆς λοκάντας τῆς, — ἡ Μιραντολίνα ἀναπτύσσει ὅλην τὴν τὴν τέχνην καὶ ὅλην τὴν πονηρίαν διὰ νὰ τὴν ἐρωτευθῇ καὶ ὁ δὴθεν ἄτρωτος, καὶ ἀφ' οὗ, μετὰ πολλὰ ἐπεισόδια, τὸ κατορθώσῃ. ἀφοῦ ἀναφλέγεται ἀπὸ ἔρωτα, θερμότερον καθε αἰλλου, καὶ ὁ ἱππότης Νερολίθαρος, τότε ἐκείνη... ὑπανδρεύεται τὸν πρῶτον τῆς καμαριέρην, καθ' ἣν ὑπόσχασιν εἶχε δώσῃ εἰς τὸν μακαρίτην πατέρα τῆς. Αὐτὴ ἡ ἀπογύμνωσις τοῦ ἱππότη, αὐτὴ ἡ τελεία ἀποκάλυψις τῆς ἀδυναμίας, ἡ ὁποία ἐκρύπτετο ὑπὸ τὸν ψευδῇ θώρακά του, μόλις εὐρέθη ἡ λεπτὴ γυναικεία χεὶρ, ἡ ἱκανὴ νὰ τὸν συντρίψῃ. — εἶνε τὸ γνησίως κωμικὸν στοιχείον, τὸ ὁποῖον μᾶς κάμνει νὰ γελάσωμεν μὲ τὴν φαιδρότητα καὶ συγχρόνως μὲ τὴν μελαγχολίαν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν μᾶς ἐμπνέει ἡ διακωμώδησις τῆς ἀνθρωπίνης ἀτελείας... Ἀλλ' ἐκτὸς τοῦ κυρίου, πόσοι ἄλλοι κωμικοὶ τύποι καὶ χαρακτῆρες, πόσαι ὠραῖαι καὶ θαυμάσιως ψυχολογημέναι σκηναί, πόσα ἐπεισόδια ἀστείότατα μὲ τὸν θαυμάσιον ἐκείνον μαρκεζὸν Ταρλαπούπουλον, — τὸν ξεπεσμένον εὐγενῆ, τὸν πτωχὸν καὶ πονηρὸν ὡς ὁ διάβολος, τὸν δειλὸν καὶ καυχηματίαν, — καὶ μὲ τὸν κόντε Ροδανγίτην, τὸν πλούσιον καὶ ἐλευθερίον, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ τὴν ἀντίθεσιν, — καὶ μὲ τὰς χαριτωμένας θεατρίνας, τὴν Ὁρτενσίαν καὶ τὴν Δηϊάνειραν, αἱ ὁποῖαι παρουσιάζονται εἰς τὴν λοκάνταν ὡς κυρίαι εὐγενεῖς, καὶ ἐπαναλαμβάνουν τὰς τορνευτὰς φράσεις, τὰς ὁποίας λαμβάνουν εἰς τὸ θέατρον, — καὶ μὲ τὸν ἐρωτευμένον καμαριέρην τῆς λοκάντας, καὶ μὲ τὸν ἀστείότατον ὑπηρετὴν τοῦ Νερολίθαρου, τὸν ὁποῖον, οὐχ ἦττον τοῦ κυρίου του, τραυματίζουν καὶ αὐτὸν τὰ θέλητρα τῆς Μιραντολίνας! Καὶ εἶνε ἡ κωμωδία ὅλη, ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους, φαιδρότης καὶ γέλως, ἐν ὑπέροχον μωσαϊκὸν ἀνθρωπίνων χαρακτήρων, ὑπὸ τὴν κωμικὴν τῶν ὄψιν, καταστρωμένων θαυμάσια καὶ μετακινουμένων ὡς ἐν καλειδοσκοπίῳ ἀπὸ τὴν μεγαλοφυΐαν τέλος πάντων τοῦ Γολδόνη, τοῦ Μολιέρου τῆς Ἰταλίας.

Ἡ «Λοκαντιέρα» ἐπαίχθη καὶ ἄλλοτε εἰς τὰς Ἀθήνας, ἀλλ' ὅσοι τὴν εἶδαν πρὸ εἰκοσαετίας, φυσικὰ δὲν τὴν ἀνεγνώρισαν εἰς τὴν «Νέαν Σκηνήν». Τόσον διαφορετικὴ ἦτο καὶ ἡ μεταφράσις καὶ ἡ σκηνοθεσία καὶ ἡ ὑπόκρισις, ὅλα μὲ τὴν σφραγίδα ἐκείνην τῆς καλαισθησίας, τὴν ὁποίαν ἐπιθέτει ἡ «Νέα Σκηνή» εἰς

ὅ,τι παίζει, ἢ τοῦλάχιστον εἰς ὅ,τι ἐπαιξεν ὡς τότε.

Ὁ κ. Ν. Ποριώτης ὁ μεταφραστὴς τῆς «Λοκαντιέρας», ἐφιλοτέχνησε τῷόντι μίαν τῶν ὠραιότερων μεταφράσεων, αἱ ὁποῖαι ἠκούσθησαν ἀπὸ ἑλληνικῆς σκηνῆς. Τὸ μέτρον τῆς ἀξίας τῆς ἡμπορεῖ νὰ δώσῃ αὐτὴ ἡ μετάφρασις τοῦ τίτλου, κατὰ τῆς ὁποίας δὲν ἔλειψαν αἱ ἀνόητοι διαμαρτυρίαι. Ἀλλὰ πῶς ἠθέλατε σὰς παρακαλοῦμεν, σοφολογιώτατοι, νὰ τὸν μεταφράσῃ; Ἡ Πανδοχεύς, ἡ Ξενοδόχος, ἡ ἡ Ξενοδόχα;... Ἀλλὰ δὲν ἐννοεῖτε, ὅτι τὰ δύο πρῶτα εἶνε ἀφορήτως σχολαστικά καὶ ἐντελῶς ἀνέκφραστα, τὸ δὲ τρίτον — ἡ λαϊκὴ λέξις ἡ ὁποία κάτι ἐκφράζει, — δὲν ἀποδίδει ὅμως τὸν ἰδιαιτέρον τύπον καὶ τὴν φυσιογνωμίαν μιᾶς ἰταλίδος Λοκαντιέρας; Βεβαίως, ἡ Λοκαντιέρα δὲν εἶνε ἑλληνικὴ λέξις, ἀλλ' εἶνε κάτι περισσότερον, εἶνε διεθνὴς. Διὰ τὸν ἴδιον λόγον δὲν μεταφράζει κανεὶς οὔτε τὸν Τσάρον, οὔτε τὸν Κάιζερ, οὔτε τὸν Πασᾶν, οὔτε τὸν Κατῆν, οὔτε τὴν Βιβαντιέραν, οὔτε τὸν Πάστορα. Λέξεις ἑλληνικαὶ ὑπάρχουν ἴσως δι' ὅλα, ὅλα ὅμως δὲν εἶνε δι' ἑλληνικὰς λέξεις, σοφολογιώτατοι! Ἄλλως τε τὸ ἀκατανόητον, τὸ ὁποῖον ἐπροβάλατε, δὲν ἰσχύει ἐδῶ διότι οἱ πατέρες μας ἀκόμη μετεχειρίζοντο τὴν λέξιν λοκάντα. Καὶ πολλοὶ μάλιστα ἤξευραν τὴν λέξιν, πρὶν γνωρίσουν τὸ πρᾶγμα. Ἀπόδειξις ὁ Ἀνατολίτης τῆς «Βαβυλωνίας»: «Λοκάντα λολάντα λέανε, μὰ τί πρᾶγμα ἦτανε δὲν ἤξερα!...»

Καὶ ἡ ἄλλη ἔμπνευσις τοῦ κ. Ποριώτη, νὰ κάμῃ τὸν κόντεν καὶ τὸν μαρκεζὸν νὰ ὁμιλοῦν ἑπτανησιακά, — διὰ νὰ διατηρήσῃ τὰς γλωσσικὰς ἀναλογίας τοῦ πρωτοτύπου, ὅπου τὰ πρόσωπα ὁμιλοῦν διάλεκτον, — μᾶς ἐφάνη πολὺ εὐτυχὴς. Ὅσοι δὲ ἐπαραξενεύθησαν καὶ διὰ τοῦτο, ὡς ἐνθυμηθῶν, παρακαλοῦμεν, ὅτι ἓνας ἰταλὸς εὐγενὴς τοῦ ἸΗ' αἰῶνος καὶ ἓνας ἑπτανησίος, μέχρι χθὲς ἀκόμη, δὲν διέφεραν τόσον πολὺ, καὶ κατὰ τὴν γλῶσσαν ἀκόμη... Τέλος, ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι κατηγοροῦσαν τὰς ἑλληνικοὺς τῆς μεταφράσεως, — τί ἀντιφατικαὶ κατηγορίαι! — ὑποθέτω, ὅτι θὰ εἶχον ὑπ' ὄψει τὰς εὐγενεῖς φράσεις τῆς Ὁρτενσίας καὶ τῆς Δηϊάνειρας, ἀλλὰ θὰ ἐλησμώνησαν ἀπὸ τὴν βίαν τῶν ὅτι αἱ θελκτικαὶ αὗται κόραι ἦσαν θεατρίνες, καὶ ὅτι ἀπεστήθιζαν περιόδους ἀπὸ τὰ δράματα ποῦ ἐπαιζαν. Τὸ βέβαιον εἶνε, ὅτι διὰ νὰ κρίνῃ κανεὶς μίαν μετάφρασιν, ἐξερχομένην κάπως ἀπὸ τὸν κύκλον τῆς ρουτίνας, δὲν ἀρκεῖ νὰ

γνώριξη ότι ο ρέπορτερ λέγεται... πευθήν!

Η σκηνοθεσία επιμελεστάτη. Με πλούτον, με καλαισθησίαν και με ακρίβειαν. Όλα, από της διακοσμήσεως των τοίχων μέχρι των ενδυμασιών, και από των επίπλων μέχρι του παραμικρού σκεύους, σύμφωνα με την εποχήν και τον τόπον. Άρκει να είπωμεν, ότι και αυτό το χρυσούν φιαλίδιον του Νερολίθου, το όποιον παίζει τόσον ρόλον, ήτο μία αρχαιοτήτης... φλωρεντιανή. Άλλ' εις τα θαύματα αυτά της σκηνοθεσίας, — θαύματα, αν λάβωμεν υπ' όψει την ανεπάρκειαν των μέσων εν γένει, — ή «Νέα Σκηνή» μάς έχει συνειθίση με τρία έργα. Έως τώρα, και είμεθα πλέον βέβαιοι, ότι, οσάκις πηγαίνωμεν εις το θέατρόν της, θα ίδωμεν πρώτης τάξεως σκηνικόν διάκοσμον.

Άλλά το άξιον των περισσοτέρων επαίνων, είναι αναντιρρήτως ή υπόκρισις. Επί τέλους καλās μεταφράσεις είχαμεν και άλλοι, και μία ακριβής σκηνοθεσία, την οποίαν και το Β. Θέατρον είμπορεί να παρουσιάσῃ, δέν έξοφλεί όλην την καλλιτεχνικήν απόλαυσιν. Άλλ' ή υπόκρισις, όπως την προήγαγεν ή «Νέα Σκηνή» μεθ' όλας ακόμη τās έλλείψεις της — και είναι δυνατόν να μη παρουσιάζουν έλλείψεις ήθοιοι χθεςνοι μόλις; — αποτελεί κάτι πρωτοφανές δια την Ελλάδα. Φαίνεται, ότι ή «Νέα Σκηνή», αντιθέτως προς κάθε ελληνικόν θέατρον, επιδιώκει πρό παντός την άρμονίαν και την τελειότητα του συνόλου, και δια τουτο βλέπομεν πρόσωπα όλως δευτερεύοντα, υπηρετών παραδείγματος χάριν, να τα υποδύονται οί άριστοι εκ των καλλιτεχνών του διάσου της. Ούτως εις την «Λοκατιέρα», εκτός του Ροδάκη-Νικηφόρου, ό όποιος έπαιξε τόσον καλά, ό κ. Άρ. Ζήνων υπεδύθη με τόσην τελειότητα τον υπηρέτην του Νερολίθου, ώστε τον ρόλον του τον έκαμε πρωτεύοντα. Άλλ' ό κ. Ζήνων είναι πρωταγωνιστής, δηλαδή ανώτερος του ρόλου που του έδωσαν, — και ίδου το μυστήριον της επιτυχίας του συνόλου.

Και ή επιτυχία αυτή μου έφάνη τόσον μεγάλη, ώστε θα έδίσταζα να υποδείξω έλλείψεις, χωρίς να υπενθυμίσω πρώτα την στερεότυπον παρομοίωσιν με τās κηλίδας του ήλιου... Ούτως, ή κ. Ελένη Πασαγιάννη, ή όποία τόσον άληθινά αναπαριστά την ζωήν και ή όποία έθανυμάσθη εις την «Άλχηστιν» και εις την «Άγριόπαπιν», ως Λοκατιέρα δέν επέδειξεν ίσως όλην την εύστροφον χάριν, την

όποιαν έσήκονεν ο ρόλος της. Άπεναντίας ή Δις Κυβέλη Άδριανού επέδειξε και αυτό το προτέρημα εις τοιοῦτον βαθμόν, — διότι έχει τόσα πολλά! — ώστε ήλθαν σιγμαι που ήρωήσαμεν μήπως αντί της θεατρίνας δέν θα έπαιζεν αυτή καλλίτερα την «Λοκατιέρα». Ο κ. Μυράτ πάλιν, έπηρε πολύ τραγικά τον ρόλον του Νερολίθου, άλλ' έχει την ελαφρυντικήν περίπτωσιν, ότι μόλις την παραμονήν της παραστάσεως αντικατέστησεν άσθενήσαντα τον κ. Καλογερόκιν, ό όποιος θα έπαιζεν ώραιότερα. Τέλος ό κ. Χρυσομάλλης, ό όποιος έξωντάνευσεν κυριολεκτικώς τον άθάνατον Ταρλαπού-πυλον και περισσότερον όλων έθανυμάσθη ως κωμικός τύπος, έκαμε και αυτός μερικās υπερβολάς... Άλλ' όχι δέν θέλω να εξακολουθήσω με παρατηρήσεις. Το έργον της «Νέας Σκη-νής» μόνον επαίνων είναι άξιον. Ο πολυ λεπολόγος θα εκινδύνευεν έδω να φανή άδικος. Και έπειτα, σās βεβαιώ, ότι αισθάνομαι εν είδος αγάπης προς τους μύστας της, προς τους καλούς και ανεπτυγμένους αυτούς νέους, οί όποιοι έξηυγένισαν τον παλαιόν τύπον του ήθοιο, και μου παρέχουν σήμερα την μόνην καλλιτεχνικήν απόλαυσιν, την όποιαν εύρίσκω εις τās Άθήνας... Και μήπως είμαι ό μόνος; Το όμολογούν όλοι, όσοι πηγαίνουν εις την «Νέαν Σκηνήν» όπως εις μίαν όασιν.

Είνε χαρακτηριστικόν, ότι ακόμη το Βασιλικόν Θέατρον δέν έδωσεν έργον, δια το όποιον θα ήμπορούσαμεν να γράψωμεν εκτενώς. Τα «Ταξειδία του Μπατάκια» και τα παρόμοια, με μεταφραστάς τους δικηγόρους της Σύρου, δέν είναι ικανά να μάς εμπνεύσουν τίποτε. Όχι ότι και αυτά τα έργα δέν έχουν κάπου την θέσιν των, και ότι δέν θα ήσαν ανεκτά και προσοδοφόρα εις κανέν υπαίθριον λαϊκόν θέατρον, αλλά να παίζονται εις ίδρυμα, το όποιον ονομάζεται Βασιλικόν και έχει αξιώσεις Έθνικού! Και έφ' όσον έδίδοντο το βράδυ, πρό κενών ώσεπιτοπλείστον καθισμάτων, ή ζημία δέν ήτο τόσον μεγάλη. Άλλά τί λέγετε δια τās άπογευματινάς, αί όποια συνεκέντρωσαν εις απόλαυσιν τοιούτων έργων την παιδικήν ηλικίαν; Άπορούμεν, μά άπορούμεν πάρα πολύ, πώς είμεθα οί πρώτοι που διαμαρτυρούμεθα.

Και να συλλογίζεται κανείς ότι εις την έλευθεριάς Εύρώπην, υπάρχουν ειδικά θέατρα και ειδική θεατρική φιλολογία δια την νεολαίαν!...

Έλπίζομεν ειλικρινώς, ότι ή κατάστασις

αυτή δέν θα εξακολουθήσῃ. Τώρα, ότε συνεπληρώθη δια νέων μελών ή Έπιτροπή του Β. Θεάτρου, (και τα όνόματα των κκ Σ. Λάμπρου και Α. Προβελεγγίου, μετά των άλλων, είναι όπωσδήποτε μία έγγύησις), και ότε έτέθη υπό την προεδρείαν της Α. Υ. του Βασιλόπαιδος Νικολάου, (ευχάριστον ότι πρώτην φοράν μέλος της Β. Οίκογενείας λαμβάνει ενεργόν μέρος εις την πνευματικήν μας ζωήν), δέν υπάρχει άμφιβολία ότι θα καταβληθῇ ιδιαίτερα μερίμνα, ώστε τα έργα, τα όποια θάναβιβασθοῦν εις το μέλλον, είτε πρωτότυπα είτε ξένα, να είναι τοιαύτης φιλολογικής περιωπής, ώστε ή αξιοπρέπεια του Θεάτρου, και εν άποτυχία

ακόμη, να διατηρηται άθικτος.

Επί τέλους οί διευθύνοντες το Β. Θέατρον, ως παραδειγματισθοῦν από την εργασίαν της «Νέας Σκηνης». Άς ίδουν τίνων συγγραφέων παίζει τα έργα, και ως παίζουν και αυτοί όχι τα ίδια, αλλά των ιδίων. Και εις το μέλλον Δραματολόγιον του Β. Θεάτρου, — διότι περί του παρόντος οὔδεις λόγος, — οί Εὐριπίδαι, οί Ίψεν, οί Γολδόναϊ, οί Τολστόϊ οί Σαίπηρ, οί Μέτερλικκ, οί Χάουπμαν, ως έξορίσουν δια παντός τους Μπισσών, τους Έννερού, τους Ωζιέ, και δέν ήξεύρω ποιους άλλους Άλλά προς Θεού, δια παντός!

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΛΟΓΟΙ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΟΓΟΙ

ΤΟ ΦΡΑΓΚΟΝ ΤΟΥ ΟΘΩΝΟΣ. Έχουν τόσην παραφροσύνην και τόσην ώραιότητα αυτά αι ήμέραι! Οί νοσταλγοί των περασμένων, ευρίσκουν ότι άλλοτε ο δρόμος και ο οίκος των Άθηνών έώρταζον καλλίτερα. Έγραφε μάλιστα και κάποιος εξ αυτών προχθές ότι τα φαγητά της σαρακοστής των Χριστουγέννων έχουν σήμερα πολυ πιπέρη ενφ εις τα χρόνια του Όθωνος ήσαν γλυκύτατα. Τόσον όλεθριος είναι ο πολιτισμός ώστε να επηρεάσῃ και την μαγειρικήν των σπριών; Πόση δε μεγάλη στομαχική μνήμη, αν επιτρέπετε, χρειάζεται δια να ενθυμηθῇ κανείς τί έτρωγεν εκείνον τον καιρόν; Άλλά μη ακούετε τους άναδρομικούς. Σήμερα και τα σπρια, και ο κόσμος, και τα Χριστούγεννα και ή Πρωτοχρονιά είναι καλλίτερα, όπως θα ήνε αύριον καλλίτερα δια τους εγγόνους μας.

Η παλαιά εποχή, ως μη άναμειχθῇ εις την χαράν αυτήν παρά μόνον δια να μάς δώσῃ το φλουρι της βασιλόπιας, αυτό το κομμάτι του άργύρου, του ως παλαιά ελληνική ήθική άργύρου, το όποιον δίδει εις την πήτην την

γλυκύτητα της νοσταλγίας των περασμένων. Έχει γραφῇ ένα ποίημα γνωστόν δια μίαν δεκάραν του Όθωνος. Το Όθωνικόν φράγκον της βασιλόπιας δέν έξυμνήθη ακόμη. Και όμως όταν το εύρίσκῃ κανείς, αναλάμπον αϊφνιδίως εις το ηλεκτρικόν φως από τās γλυκύτητας της σημερινής πτήας αισθάνεται να περνά εμπρός του ένας κόσμος λευκών, αυστηρών τετραγωνικών ανθρώπων με τα βαρεία ανεμίσματα της φουστανέλλας. Τουλάχιστον αναπολεί μαντικώς την σακούλαν που είχε κλείσει άλλοτε αυτό το νόμισμα, μίαν χονδρήν σακούλαν, που έσουφρωνε με σχοινί προς τα επάνω, ενφ μέσα της έβροντούσεν ο άργυρος. Μου έρχεται να κλαίω όταν βλέπω το φράγκον του Όθωνος, και ιδίως όταν έννοήσω ότι έμασσήθη πεζότατα την νύκτα της πρωτοχρονιάς από τους οδόντας ενός τυχηρού. Είναι από τα όλίγα τα πολυ όλίγα που απέμειναν να μάς ένθυμίσουν τους άληθμονήτους. Όλιγοστεύουν τώρα και αυτά, τα όποια όταν ψάωμεν είναι ως να δίδωμεν την χείρα προς τους κοιμισμένους πάππους μας. Όλα τα μεταξύ ήμων και εκείνων ολιγοστεύουν και ή απόστασις μακρύνεται.

Ἀκόμη καὶ ἓνα ἀσβεστοκονίαμα ποῦ εἶχεν ἀπομένει πάει καὶ αὐτό! Θὰ τὴν ἐνθυμείσθε πιστεύω τὴν συγκινητικὴν ἀποκάλυψιν. Ἐπεσκευάζετο προπέρουσι τὸ κατάστημα τῆς ἀστυνομίας παρὰ τὸν κήπον τοῦ κλαυθμῶνος, τὸ πρῶτον παλάτι τῶν ἐξορίστων βασιλέων ἐν Ἀθήναις. Καὶ ἐνῶ οἱ ἐργάται ἔξυσαν τὸν τοῖχον τὸν ὁποῖον εἶχον καταρυνάει αἱ ἐπαφαὶ τῶν λωποδυτῶν καὶ αἱ μολυβδογραφίαι τῶν ἀστυφυλάκων, πίπτει ἔξαφνα ἓνα λεπτὸν στρώμα τοῦ θυπαραοῦ κονιάματος καὶ ἀποκαλύπτεται ἀόριστον, ἀσθενές, ὠχρὸν ὡς νεκρὸς τὸ χρῶμα ποῦ εἶχον αἱ αἰθούσαι τοῦ ἀνακτόρου τοῦ Ὁθωνος. Οἱ θαμμένοι τοῖχοι τοῦ ἐξορίστου ἀντίκρουσαν μίαν στιγμὴν τοὺς σημερινούς Ἑλλήνας, εἶδον καὶ τοὺς ἀνακρινόμενους ἐκεῖ ἐγκληματίας, ἐν ἀπὸ τὰ ἀνθη τοῦ νέου πολιτισμοῦ, καὶ κατόπιν ἡ βοῦρτσα μὲ τὸ ἀσβέστι τοὺς ἐσκέπασε διὰ παντὸς πλέον.

Ἡ ἀπόστασις μεγαλώνει. Ὁ σιωπηλὸς καὶ ἀθόρυβος ἀφανισμὸς τὰ σκεπάζει ὅλα. Ἡ οἰκογένεια χάνει ἓνα νόμισμα τοῦ Ὁθωνος, τὸ ὁποῖον ἐφυλάττετο εἰς κάποιον συρτάρι ὅπως ἔχασε καὶ ἓνα ἔθιμον, καὶ μίαν ἀρχοντιάν, καὶ ἓνα χρῶμα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ὅταν ὁμιλῇ γαλλικὰ εἰς τὸν δρόμον ἡ οἰκογένεια, καὶ ὅταν γίνονται ὅσα γίνονται μέσα εἰς τὸ σημερινὸν σπίτι, νομίζω πῶς ἀκούω τὸν κρότον ἐνὸς ἀργυροῦ νομίσματος τοῦ Ὁθωνος τὸ ὁποῖον κυλίστα μέσα εἰς μίαν χαραμάδαν καὶ χάνεται διὰ παντός.

Ἰδοὺ τί χάνεται. Τὰ φαγητὰ τῆς σαρακοστῆς δὲν πειράζει καὶ πολὺ ἂν χάνουν τὴν νοστιμάδαν τοῦ 62.

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟΝ ΤΗΣ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑΣ.

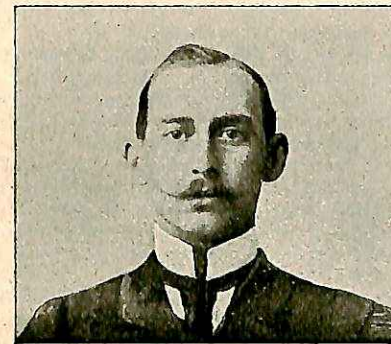
Ποῖος ὀλίγον, ποῖος πολὺ, ὅλοι γινόμεθα φιλόφρονες αὐτὴν τὴν ἐβδομάδα. Εἶνε τόσον διασκεδαστικὴ ἡ φιλοφροσύνη. Πολλοὶ τὴν προτιμοῦν ἀπὸ μίαν παράστασιν καὶ ἀπὸ μίαν συναυλίαν. Πλησιάζετε εἰς ἓνα δένδρον τῶν Χριστουγέννων στηθὲν ὑπὲρ τῶν πτωχῶν. Ὑπάρχουν κάποιαι χεῖρες ποῦ ὑψώνονται πρὸς

τὸ δένδρον καὶ φαίνονται ὡς ἀθύρματα ἀπὸ ρόδιον χάριτην εἰς τὸ φῶς. Εἶνε ἀδύνατον νὰ μὴ δώσετε ἓνα σιδερωμένον εἰκοσιπεντάδραχμον εἰς τόσον ὥραϊα χέρια φιλοφροσύνης κυρίας. Ἰδοὺ ὅτι ἐγίνετε φιλόφρονες καὶ συγκρόνως ἐπεράσατε ὥραϊα τὴν βραδείαν σας. Διότι ἡ φιλοφροσύνη ἤρχισε νὰ μαζεύῃ καὶ νὰ μοιράζῃ χρήματα, ἀπὸ τῆς στιγμῆς ποῦ ἔγεινεν ὥραϊα, ἀπὸ τῆς στιγμῆς ποῦ σὰς ὁμιλεῖ μὲ τὰ χεῖλη γνωστῆς σας κυρίας, καὶ ἐπαίτε μὲ δύο μάτια προκαλοῦντα ὡς ζαχαρωτά. Θὰ σὰς ὁμολογήσω ἀπὸ τὰ βάθη τῆς συνειδήσεώς μου ὅτι ἀντὶ τῆς θρηνοῦσης φιλοφροσύνης, τῆς μυσταγωγικῆς, τῆς σιωπηλῆς καὶ τῆς τραγικῆς, προτιμῶ αὐτὴν τὴν φιλοφροσύνην τοῦ θεάτρου. Αὐτὴν ἡ ὁποία θέτει εἰς κίνησιν μέσα εἰς ἀτμόσφαιραν φωτὸς ὅλα ὅσα ἡμποροῦν νὰ προκαλέσουν, τὸ τσαῖ, τὴν μουσικὴν τοῦ Στράους, τὰ μάτια τῶν κυριῶν, καὶ τὸν χορόν. Διὰ τὴν ἀδρανεὶ ἐφέτος ἡ θαυμασία ἰδέα τῶν φιλοφροσύνην χορῶν, ἡ ὁποία ἀντιτάζει πέρουσι τοὺς φιλοφρόνους πόδας εἰς τὸ μέγαρον τῆς κυρίας Παπούδωφ; Ἐν εἰσιτηρίον μικρᾶς τιμῆς εἰς ὅλους τοὺς ἰδιωτικοὺς χοροὺς τῶν Ἀθηναϊκῶν αἰθουσῶν, αἱ ὁποῖαι σείονται αὐτὴν τὴν ἐποχὴν, λυεῖ ὅλα τὰ φιλοφροσύνην ζητήματα καὶ σταλάζει τὸ φάρμακον τῆς ζωῆς εἰς τὰ ὠχρὰ χεῖλη τῶν ἀρρώστων. Δὲν εἶνε μεγάλη ζημία ἂν αἱ προσκλήσεις τῶν χορῶν γίνονται κατ' ἄλλον τρόπον. «Ἡ κυρία καὶ ὁ κύριος παρακαλοῦν τὸν Κ. καὶ τὴν Κ. νὰ περάσουν, ἐὰν εὐαρεστοῦνται, τὴν ἐσπέραν τῆς Πέμπτης εἰς τὸ σπίτι των. Τιμὴ εἰσιτηρίου δραχμᾶς 4 χάριν τῶν ἀπόρων ἀσθενῶν.» Εἰς τὸ Παρίσι μετὰ τὸν Γαλλογερμανικὸν πόλεμον ἐφοβήθησαν ὅτι δὲν θὰ φέρουν ἀποτελεσματικὰ ἅπαντα ὑπὲρ τῶν Γάλλων τραυματιῶν καὶ μέσα εἰς τὸ μαῦρον πένθος ἔγεινεν ὁ περίφημος «χορὸς ὑπὲρ τῶν θυμάτων».

Δὲν ὑπάρχει τίποτε σοφώτερον καὶ τίποτε ὠραιότερον ἀπὸ τὴν θεατρικὴν φιλοφροσύνην. Κάτω τὸ προσωπεῖον. Φιλόφρονος δὲν γίνεται κανεὶς δωρεὰν εἰς τὸν κόσμον.

ΧΑΡΗΣ ΗΜΕΡΙΝΟΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΕΧΝΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑΙ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ

Ο ΑΤΤΙΚΟΣ ΠΡΙΓΚΗΨ

Ὁ ἄβρὸς αἰθὴρ τῆς ἀττικῆς ἡμέρας ἐχάρισε — προτοῦ καμμία ποιητικὴ καθιέρωσις τὸν ἀπονεύμῃ — ἐχάρισε τὸν εὐγενὴ τίτλον εἰς τὸν ἡγεμονίδην, τὸν ὁποῖον πρὸ πάσης ἐπισήμου θελήσεως ἢ ἀποφάσεως, ἡ ἰδία αὐτοῦ ψυχὴ ἔταξεν ἐπὶ κεφαλῆς τῆς νεοελληνικῆς Τέχνης καὶ ὅστις σήμερον συγκεντρώνει, παρὰ τὴν θυμέλην τοῦ Βασιλικοῦ Θεάτρου, τὰ βλέμματα τῆς σκεπτομένης καὶ φανταζομένης Ἑλλάδος.

Μίαν ἡμέραν — εἶνε μία εὐτυχὴς προσωπικὴ μου ἐντύπωσις — ὁ βασιλικὸς πρίγκηψ παρέστη εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου φέρον φωτεινότερον τὸ ἔμβλημα τῆς ἀττικῆς εὐγενείας. Τὸ περιβάλλον ἔδιδεν ὅλα τὰ δῶρα τῆς ἀντιθέσεως τὸ πλαισίον ἀπετελεῖτο ὅλον ἀπὸ τὰς ἀγρίας ἐπάρσεις τῶν βουνῶν τῆς Τσερναγόρας, ἀπὸ τὴν ἰταμὴν αὐχμηρότητα τῆς κοιλάδος τῆς Κεττίγνης, ἀπὸ τὰ σώματα τὰ ἀθλητικά, ἀλλὰ βαρέα καὶ τετράγωνα τῶν πολεμιστῶν τοῦ Μαυροβουνίου. Καὶ εἰς μίαν γαμήλιον πομπὴν ἡ ὁποία ἐξετυλίσσετο διὰ μέσον τῶν αὐστηρῶν ὁδῶν τῆς πανηγυρίζουσας πόλεως τὰ βλέμματα ὅλα ἀνεπαύοντο ἐπὶ τοῦ «Ἀθηναίου Ἐφίβου» τοῦ φέροντος ἐπαφροδίτου ἐν μέσῳ τοῦ ἄλλου ἡγεμονικοῦ στόμου, τὰ βασιλικὰ διάσημα. Ἦτο ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων, ἀλλ' ἦτο περισσότερον ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς ἀττικῆς χάριτος εἰς τὸ παράστημα, τῆς ἀττικῆς διαφανείας καὶ δροσερότητος εἰς τὸ βλέμμα, τῆς ἀττικῆς ὑγρότητος εἰς τὸ κίνημα. Κάτι τι ἐνθὺμιζεν ἐκεῖ, ἐν μέσῳ τῆς σκληρότητος τῶν γραμμῶν καὶ τῆς βαρύτητος τῶν κινήματων, τὴν πνευματικότητα τῶν ἀττικῶν τοπίων καὶ τὴν διαφάνειαν τοῦ

αἰθέρος καὶ τὴν μαλακότητα τοῦ κύματος ποῦ περιβρέχει τὰς ἀττικὰς ἀκτῆς. Καὶ οἱ ξένοι, ὅλοι οἱ ξένοι ὅσοι ἔκαμιναν τὴν γνωριμίαν τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλικοῦ αὐτῆς ἀπεσταλμένου, εἶχαν ὅλοι τὴν ἐντύπωσιν καὶ συναπέφεραν ὅλοι μαζὴ τὴν ἀνάμνησιν τῆς δροσερότητος τῆς ἑλληνικῆς ψυχῆς, εἰς ὅτι εἶχεν ἡ ἑλληνικὴ προσωποποιία τὸ ἀπαλὸν καὶ διαφανὲς καὶ μυστικόν, πρὶν ἀμβλυθῇ ἀπὸ τὴν κατάχρησιν καὶ συλληθῇ ἀπὸ τὴν κοινοτοπίαν.

Εἶπα πρὸ ὀλίγου ὅτι ἡ ἰδία ψυχὴ τοῦ Βασιλοπαύτου, πρὸ πάσης ἐπισήμου ἀποφάσεως ἔταξεν αὐτὸν ἐπὶ κεφαλῆς τῆς νεοελληνικῆς κινήσεως πρὸς τὰ ὥραϊα ἰδανικά. Μία βαθυτάτη ἔλξις πρὸς τὰ ἔργα τῆς σκέψεως καὶ τῆς φαντασίας θερμαίνει τὸν βασιλικὸν πρίγκηπα. Ἐπάνω εἰς τὸ κατάστροφον τοῦ πολεμικοῦ σκάφους, τὸ ὁποῖον ἔφερε τὴν Α. Ὑψηλότητα πρὸς τὴν χαρὰν μιᾶς ἡρωϊκῆς χώρας, ὁ γράφων τὰς προχείρους ταύτας γραμμὰς δὲν θὰ λησμονήσῃ ποτὲ τὰς εὐτυχεῖς καὶ πνευματικὰς ὥρας, τὰς ὁποίας τοῦ ἐδόθη ἡ τιμὴ νὰ διέλθῃ παρὰ τὸν Ὑψηλὸν συμπλωτήρα. Εἰς τὰς εἰρηνικὰς νύκτας, ἐπάνω εἰς τὸ ἀπαλὸν θερινὸν κύμα τῆς Ἀδριατικῆς, ἐν μέσῳ τῶν παραδείσων τοῦ κόλπου τοῦ Καττάρου, ἡ ὑπὸ τὰς βαρεῖας σκιὰς τῶν Δαλματικῶν ὄρεων, λόγοι θεομῆς ἀγάτης διὰ τὴν ἑλληνικὴν τέχνην καὶ τὰ ἑλληνικὰ γράμματα ἠκούσθησαν ἀπὸ τὰ βασιλικά χεῖλη, λόγοι ἀπηχῆσαντες μέσα εἰς τὸ ὥραϊον πέλαγος ὡς μία ὑπόσχεσις καὶ μία ἐλπίς. Ἐν ἐκλεκτὸν βιβλίον εὗρισκετο πάντοτε εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Ὑψηλοῦ ταξιδιωτοῦ. Συνήθως οἱ ταξιδιωταὶ φέρουν μαζὴ των, μετὰ τοῦ εἰσιτηρίου καὶ τῶν ἀποσκευῶν των, βιβλία τὰ ὁποῖα δὲν ἀναγινώσκουν ποτέ. Τὰ βιβλία τοῦ Ὑψηλοῦ ταξιδιωτοῦ δὲν ἦσαν ἀπὸ τὰ δυστυχῆ αὐτὰ βιβλία. Δὲν θὰ λησμονήσῃ ὁ γράφων τὴν σημείωσιν αὐτὴν ὅτι μίαν πρωΐαν, ὅταν τὸ ἑλληνικὸν πολεμικὸν ἐξημερώθη ἐμπρὸς εἰς τὸ θαῦμα τοῦ Δαλματικοῦ Βοσπόρου, ὁ Πρίγκηψ εἶπε:

— Τὸ βιβλίον σας τὸ ἐδιάβασα ὅλον αὐτὴν τὴν νύκτα.

Ἦτον ἓνας ἀγκυρὸς παχὺς, ὥρατος τόμος καὶ οἱ λόγοι τῆς Α. Ὑψηλότητος ἐσήμαιναν μίαν ἀγρυπνίαν ἐπὶ τῶν σελίδων του. Τὸ σημειῶναι ὡς ἰδιαίτερον χαρακτηριστικὸν τοῦ Ὑψηλοῦ φιλοφροσύνης.

Τὴν ἐπομένην, εἰς τὴν ὥραϊαν βασιλικὴν πομπὴν διὰ μέσον τῶν ὁδῶν τῆς Κεττίγνης ἓνας Μαυροβούνιος δημοσιογράφος μοῦ εἶπεν:

«Ὁ Πρίγκηψ σας εἶνε ὁ ἄβρύτερος ξένος μας... Καὶ ἀπότησα μὲ μίαν κορυφὴν ὑπερηφάνειαν:

— Ναί, εἶνε ὁ Ἀττικὸς Πρίγκηψ».

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

Εἰς σεμνὸν μνημόσυνον ἀναγράφουν τὰ «Παναθηναῖα» τὴν 22 Δεκεμβρίου, ἐπέτειον τοῦ θανάτου τοῦ μεγάλου μας ζωγράφου Νικολάου Γύζη.

Ὁ σωματικὸς ἐκείνου θάνατος δὲν παρέσυρε τίποτε ἀπὸ τὴν ὑπέροχον ὑπαρξίν του. Καὶ ὁ διαρρέων χρόνος ἀναδεικνύει καθ' ἡμέραν μέγα τὸ ἔργον του, προωρισμένον νὰ μείνῃ ἀθάνατον εἰς τὰς σελίδας τῆς Τέχνης.

Προχθὲς ἀκόμη ἔγκριτον Ἰταλικὸν περιοδικὸν παρέθεσε θαυμασίαν διὰ τὸν ἔξοχον ζωγράφον μελέτην, τὴν ὁποίαν ἐν μεταφράσει θὰ ἀναδημοσιεύσωμεν εἰς τὸ προσεχὲς τεῦχος.

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΕΩΣ

Φίλιππε μου,

Σοῦ ἀπαντῶ διὰ τῶν «Παναθηναίων» διότι τὸ ζήτημα εἶναι ἐνδιαφέροντος γενικοῦ.

Ἰσως ἡ κρίσις μας περὶ τῆς Ἐκθέσεως τοῦ Παριῶνος ἦτον αὐστηρά, ὅπως γράφεις. Ὁμολόγησε ὅμως ὅτι εἴμεθα ἀκόμη ὀλίγον ἀπλοῖκοι οἱ Ἕλληνες. Νομίζομεν, κατὰ τὸ πλεῖστον, ὅτι εἰς τὸ ἄτομον, εἰς τὴν φιλίαν, εἰς τὴν συγγένειαν ὀφείλει νὰ κῦπτῃ ἡ ἀλήθεια. Δημονοῦμεν ὅτι, παρουσιαζόμενοι εἰς τὸ κοινόν, ὑποκείμεθα εἰς ἔλεγχον· ὅτι ὁ καλλιτέχνης ἢ ὁ συγγραφεὺς ἢ ὁ ἀντίληπτος στοιχεῖα προόδου, ἐπικοινωνῶν μὲ τὸ ἔργον τῆς κριτικῆς. Κριτικῆς εἰλικρινοῦς ἐννοοῦμεν.

Ἀγαπῶμεν τὸ καλὸν καὶ θέλομεν, ποθοῦμεν νὰ ἴδωμεν αὐτὸ βλαστάνον εἰς τὴν πατρίδα μας· νὰ ἴδωμεν ἐπιτελούμενην μίαν προόδον. Δι' αὐτὸ ἐργαζόμεθα. Καμμίαν ἐχθρότητα δὲν ἔχομεν. Πρὸς κανένα. Ἐγράψαμεν μάλιστα μέχρι τοῦδε αὐστηρότατα κατὰ φιλιάν μας. Ἀλλ' ἡ κριτικὴ αὐτὸ ἔχει καθήκον. Νὰ ἐξάγῃ καὶ νὰ καταδικάσῃ. Ἐστὶ ἐκκληροῦ τὸν σκοπὸν τῆς. Εἶναι δίκαιος ὁ ἔπαινος; Ὀφείλομεν νὰ μὴ τὸν ἀποσιωπώσωμεν· ν' ἀποκαλύψωμεν τὴν ἀξίαν, διὰ νὰ προσέξουν καὶ ἐκτιμήσουν καὶ οἱ μὴ ἐννοοῦντες καὶ οἱ ἀδιάφοροι. Ἡ καταδίκη ἐξ ἄλλου δὲν ἐπιφέρει τὴν καταστροφὴν τοῦ κρινομένου. Τὸ ἐναντίον. Ἄν θελήσῃ νὰ ἐπικοινωνήσῃ μὲ τὴν εἰλικρινῆ κρίσιν τῶν ἄλλων, θὰ προσπαθήσῃ νὰ ὠφελῇ ἐξ αὐτῆς.

Αὐτὸ προτιθέμεθα γράφοντες. Καὶ νομίζομεν ἐπιβαλλομένην τὴν ἀπάντησίν μας αὐτὴν διὰ τῶν «Παναθηναίων» διότι καὶ ἄλλοι ἴσως σκέπτονται ὅπως ἐσὺ. Καὶ ἄλλοτε εἶδαν φίλους μας νὰ ψυχρανθοῦν μετ' αὐστηρὰν μας κρίσιν περὶ τῶν ἔργων των.

Ἀς μὴν ἐμφανίζεται πάνοπλον τὸ ἐγώ. Δὲν θέλομεν χωρὶς ἐγὼ τὸν καλλιτέχνην, τὸν ἀνθρώπον. Τότε θὰ λείψῃ ἡ πρόοδος, τῆς ζωῆς ἡ χάρις, τὸ ὄρατον. Τὸν θέλομεν ὅμως μὲ ἀληθινὴν συναίσθησιν αὐτοῦ. Τότε θὰ ἀναδειχθῇ. Τέτοιος ἦτο καὶ ὁ Γύζης μέχρι τῆς στιγμῆς ποῦ ἐσβυσεν ἡ ὥρα αὐτοῦ τοῦ ζοῦ. Εἰς τοῦτο καὶ προέτρεπε τοὺς νέους. Ἡ μελέτῃ ὑπῆρξεν ἡ πρῶτη βάσις τοῦ μεγαλείου του. Ἀνεπτύχθη ἡ διάνοιά του ὀφείλει. ἠνοίχθησαν κατάφωτοι ὁρίζοντες εἰς τὰ ἄγρυνα μάτια του, καὶ ἡ ἐνδρονισμένη ἐκεῖ μέσα Λόξα κατηύγασε τὸ ἔργον του μὲ αἰώνιον φῶς.

Κ. Μ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Εἰς τὸ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΝ ΤΕΥΧΟΣ τῆς *Galloitalicae* τῆς *Ἐπιθεωρήσεως* τῆς Νεαπόλεως ὁ γνωστὸς Γάλλος λογογράφος καὶ κριτικὸς Philéas Lebesgue, ὁ ἐνδιατρίβων ἐκάστοτε καὶ περὶ τὰ Νεοελληνικὰ Γράμματα, δημοσιεύει εἰς μεταφράσιν τὰ *Καρόβια*, τὸ ὄρατον ποίημα τοῦ Λάμπρου Πορφύρα, τὸ δημοσιευθὲν εἰς τὸ ἡμέτερον περιοδικόν.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ αὕτῃ ὁ Philéas Lebesgue γράφει ἐνθουσιᾶδες ἀρθρίδιον περὶ τοῦ ποιητοῦ, τὸν ὁποῖον χαρακτηρίζει ὡς καλλιτέχνην κατέχοντα τὸ μυστήριον τῶν ἁπλῶν πραγμάτων, τὰ ὁποῖα ἀποκαλύπτει μὲ τὴν μουσικὴν τοῦ παθητικοῦ στίχου του.

Μία συγκίνησις — γράφει μεταξὺ ἄλλων — ἀναπηδᾷ ὀριμητικὴ εἰς ὅσα βλέπει καὶ ὅσα ἐγγίζει ὁ ποιητής, καὶ μολονότι δὲν γνωρίζει σχεδὸν τὰς ὑψηλὰς λυρικὰς πηθεῖς, μᾶς δίδει οὐκ ἥττον τοὺς καθαρὸς καὶ ἀληθεῖς ἤχους τοὺς ὁποῖους σκορπᾷ μὲ τὴν ἀρμονικὴν φρόνιγγα τοῦ Πανός.

Νεώτατος ἀκόμη, μόλις 23 ἐτῶν, τοῦ ὁποῖου ἱστορία τῆς ζωῆς εἶνε ἡ ἱστορία τῶν στίχων του, ἔγραψε ποιήματα δεκαεξάτης τὰ ὁποῖα τὸν ἀνέδειξαν ἀμέσως.

Τὸ *Lacryma Rerum*, ποίημα τελείας τέχνης, νοτισμένο μὲ τὸ ἄρωμα τοῦ ὄνειρου καὶ τῆς στοργῆς, τὸν κατέστησεν εὐθὺς διάσημον.

Χωρὶς νὰ ἐκδώσῃ ἀκόμη συλλογὴν, πολλὰ ποιήματά του ἐδημοσίευσεν εἰς τὴν «Τέχνην», τὸ «Περιοδικόν μας» καὶ τὰ «Παναθηναῖα».

Ὁ Λάμπρος Πορφύρας, μᾶζι μὲ τὸν Παλαμᾶν, τὸν Καμπύσην, τὸν Βασιλικόν, τὸν Μαλακάσην, τὸν Βλαχογιάννην καὶ τὸν Γουπάρην κατέχει ξεχωριστὴν καὶ διακεκριμένην θέσιν εἰς τὰ νεοελληνικὰ γράμματα.

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ. Ὁ καθηγητὴς τῆς γλωσσολογίας κ. Χατζηδάκις προκηρύττει διαγωνισμόν μεταξὺ τῶν φοιτητῶν τῆς Φιλολογίας διὰ τὴν συγγραφὴν θεμάτων εἰς τὴν γλῶσσαν τῆς πατρίδος ἐκάστου. Τὸ βραβεῖον θὰ εἶνε 500 ἕως 1000 δραχμαί, τὸ δὲ βραβευθεὶς ἔργον θὰ δημοσιεῖται. Ὁ κ. Χατζηδάκις ἐλπίζει σὺν τῷ χρόνῳ νὰ καταρτισθῇ οὕτω τελεία γλωσσολογικὴ ἐργασία τῇ βοηθείᾳ τῆς ὁποίας θὰ λυθῶσιν ἴσως καὶ πολλὰ τῶν γλωσσικῶν μας ζητημάτων.

Εἰς τὴν ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΝ ΤΟΥ ΜΑΡΑΣΛΗ δημοσιεύεται προσεχῶς, κατὰ μετάφρασιν τοῦ ἡμέτερου συνεργάτου, ποιητοῦ κ. Ἀριστομένους Προβεγγίου, ὁ *Λαοζών* τὸ περίφημον αἰσθητικὸν ἔργον περὶ τῶν *Ὁρίων* τῆς *Ποιήσεως* καὶ τῆς *Ζωγραφικῆς*, τοῦ Λέανθου.

ΕΡΡΙΚΟΣ ΦΟΥΚΙΕ. Δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς μία ἀπώλεια εἰς τὸν κόσμον τῶν γαλλικῶν γραμμάτων ὁ θάνατος τοῦ Ἑρρίκου Φουκιέ. Χωρὶς νὰ εἶνε μεγάλος συγγραφεὺς, χωρὶς νὰ διατρέψῃ εἰς ὁρισμένον εἶδος, χωρὶς νὰ εἶνε κἂν μεγάλη κορυφὴ εἰς τὸν δημοσιογραφικὸν κόσμον, ὁ Φουκιέ διὰ τὴν ἐγκυκλοπαιδικότητά του, διὰ τὴν εὐρύτητα καὶ τὴν ἰδιαιτέραν εὐστροφίαν τοῦ ὅρους του εἶχε καταλάβῃ μεγάλην θέσιν εἰς τὴν σύγχρονον γαλλικὴν κίνησιν. Δραματικὸς κριτικὸς ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν εἰς τὸν «*Figaro*», δὲν εἶχε βεβαίως οὐτε τὴν εἰρωνικὴν δύναμιν τοῦ Λεμαίτρου οὐτε τὴν καλοκαγαθὸν εὐθυμσίαν τοῦ Σαρσαί. Μολαταῦτα μετὰ τὸν θάνατον τοῦ τελευταίου τούτου καὶ τὴν ἀποχώρησιν τοῦ Λεμαίτρου ἐκ τῆς θεατρικῆς κριτικῆς, ἐκράτει ὁ Φου

κιὲ τὰ σκήπτρα καὶ αἱ θεατρικαὶ τοῦ ἐντυπώσεως ἀνεγινώσκοντο ὡς ἡ ἐκφρασις ἢ αὐθεντικώτερα καὶ ἡ μᾶλλον λεπτὴ τοῦ θεατρικοῦ κόσμου. Χρονογράφος ἄλλως τε, ἀρθρογράφος πολιτικὸς, διασκορπίζων εἰς δέκα ἐφημερίδας τὰ ἀρθρα του, γράφων περὶ ὅλων, ἀντικαταστήσας τὸν Λεμαίτρου εἰς τὰ «Πρῶτα Γράμματα» τοῦ «*Χρόνου*», γνώστης τῆς καλλιτεχνίας, τῆς ἱστορίας, τῶν φιλολογικῶν, θεατρικὸς συγγραφεὺς εἰς τὰς ὥρας τῆς σχολῆς του, ὁ Φουκιέ δὲν δύναται εὐκόλως νὰ χαρακτηρηθῇ.

Ἦτο ἐβδωμοκοντούτης τὴν ἡλικίαν — ἐγεννήθη κατὰ τὸ 1831 — καὶ ἀπὸ τεσσαρακονταετίας, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς κατὰ τὴν ὁποίαν ἔδωκε τὰ πρῶτα του ἀρθρα εἰς τὸν «*Κυριατικὸν Ταχυδρόμον*» τῆς Γενεύης, ἐρρίφη εἰς τὴν δημοσίον λαμπρότητα τοῦ στάδιον ἠνοίξε καθ' ἡν στιγμὴν ἀποθανόντος τοῦ Ἀμπελίου διωροσθῆ ἀρχισυντάκτης τοῦ «*16th Avenir*». Ἐκτοτε αἱ πρῶτα γαλλικαὶ ἐφημερίδες, ὁ «*Zil Blas*», ἡ «*Ἡρώ των Παριίων*», εἰς τὴν ὁποίαν ἐχρονογράφει ὑπὸ τῷ ψευδώνυμον *Κολόμβας*, ὁ «*Χρόνος*» καὶ τέλος ὁ «*Figaro*» ἔσχον ὡς συνεργάτην τὸν τὸν Φουκιέ.

Μολονότι ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν θεατρικὸς κριτικὸς ὁ Φουκιέ, μόνον μίαν φορὰν ὑπέστη καὶ αὐτὸς τὴν κριτικὴν, δραματοποιήσας τὸ *Μυθιστόρημα μίας Συνωμοσίας*, ἔργον τὸ ὁποῖον δὲν ἐπέτυχεν ἰδιαιτέρως.

Ἰσως ἐπρεπε νὰ ὀμολήσωμεν καὶ διὰ τὸν ὄλον τοῦ Φουκιέ εἰς τὴν πολιτικὴν, διότι πολλὰκις ἐρρίφη εἰς τὴν πολιτικὴν παλαίστραν καὶ ἔλαβε πολλὰς δημοσίας θέσεις. Ἀλλὰ ἡ πολιτικὴ του δράσις ἐξαφανίζεται πρὸ τῆς μεγάλης του φιλολογικῆς δράσεως, διὰ τῆς ὁποίας καὶ μόνης τὸ ὄνομά του ἔγινε γνωστόν.

Ὁ Φουκιέ καὶ ὡς κριτικὸς ζωγραφικῆς διέπρεπεν, ἡ πρώτη του δὲ ἐργασία ἦτο μελέτῃ περὶ τῆς Ἰταλικῆς Ζωγραφικῆς, τὴν ὁποίαν καὶ ἐδίδασκεν εἰς τὸ πανεπιστήμιον τῆς Γενεύης.

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΝΙΡΒΑΝΙΑΣ. Πολὺς λόγος γίνεται ἐν Ἰταλίᾳ διὰ τὸ δραματικὸν ἔργον τοῦ Ριζάρνιο Καράφα «*Βασιλεὺς τῆς Νιρβανίας*», τοῦ ὁποῖου ἡ Ἰταλικὴ λογοκρισία ἀπιγόρευσε τὴν ἀπὸ σκηνῆς παράστασιν, διὰ τὴν ἀληθοφάνειαν αὐτοῦ, ἥτις δὲν ἀπέχει τῆς καθημερινῆς πραγματικότητος. Ὁ Βασιλεὺς τῆς Νιρβανίας Ὁθων III ἀνήκει εἰς τοὺς ἐπιλέκτους ἐκείνους φιλοσόφους βασιλεῖς, οἵτινες ἀποτελοῦν καθημερινὸν κίνδυνον δι' ἑαυτούς, τὸν οἶκον των καὶ τὸ βασιλεῖόν των. Ὁ Ὁθων ἀμφιβάλλει περὶ πάντων καὶ πρὸ πάντων περὶ τοῦ λόγου, διὰ τὸν ὁποῖον βασιλεύει κατὰ βάθος εἶνε σύμφωνος πρὸς τοὺς ἐναντίους του καὶ πρὸς τοὺς ἐναντίους τῆς Μοναρχίας. Ἀνίκανος ἐπομένως πρὸς πᾶσαν συνεχὴ ἐνέργειαν καὶ δράσιν παρουσιάζεται ἐν ἀρχῇ τοῦ δράματος ὑποχείριος ἐνὸς ὑπουργείου, ὅπερ κατέχει τὴν ἀρχὴν τῇ ἀνοχῇ τῆς ἄκρας ἀριστερᾶς. Ὁ νεωτεριστικὸς αὐτὸς βασιλεὺς, ἀγαθὸς καὶ ἀσθενὴς, ὀνειροπόλος καὶ δυνήρως, βλέπει τὸν κόσμον διὰ μέσου τῶν ἔργων τοῦ Νίτσε, τοῦ Τολστόν, τοῦ Σπένσερ καὶ τοῦ Μάρξ. Δὲν εἶνε ἐπομένως παράδοξον ὅτι ἀποδέχεται τὸ συνοικέσιον τῆς πριγκίπισσας Βεατρίκης, θυγατρὸς του, μετὰ τοῦ πρίγκηπος τῆς Μουριγκίας, ὑποκίτων εἰς τὰς πολιτικὰς ἀπαιτήσεις, καίτοι γνωρίζει ὅτι ὁ γάμος αὐτὸς δὲν ἔχει κανὲν θέλητρον διὰ τὴν νεαρὰν πριγκίπισσαν. Καὶ σκέπτεται καθ' ἑαυτὸν ἐὰν εἰς τὴν εὐτυχίαν τοῦ βασιλείου του ἀξίζει νὰ θυσιάσῃ τὴν ἰδικήν του εὐτυχίαν καὶ τὴν εὐτυχίαν τῆς οἰκογενείας του. Ἀλλὰ τὰ πράγματα προχωροῦν· ὁ λαὸς ὄργανον τῶν δημαγωγῶν, ζητεῖ ἀμνηστειάν, μίαν ἀμνηστειάν οἰανδήποτε, ὅπως εὖρη ἀφορμὴν διαδηλώσεων καὶ συλλαλητηρίων. Τὸ ἀδέξιον ὑπουργεῖον μὴ ὑποχωρήσαν ἐν καιρῷ, γίνεται παρτίον

κινδυνώδους παρεξηγήσεως μεταξὺ λαοῦ καὶ στέμματος. Ὁ τυχαῖος θάνατος ἐνὸς παιδίου, τοῦ ὁποῖου θραύεται τὸ κρανίον εἰς μίαν ἐπέλασιν στρατιωτῶν, γίνεται ἀφορμὴ θυελλώδους καὶ ἀπειλητικῆς διαδηλώσεως πρὸ τῶν ἀνακτόρων, εἰς τὰ προπύλαια τῶν ὁποίων κομίζεται τὸ παραμορφωμένον πτώμα τοῦ παιδίου. Ὁ βασιλεὺς Ὁθων ἀποδέχεται τὴν παραίτησιν τοῦ ὑπουργείου καὶ καλεῖ δύο ἐκ τῶν ἐπιφανέστερων πολιτικῶν ἀρχηγῶν, διὰ νὰ γνωρίσῃ τὰς σκέψεις των, ἐὰν ἔχουν καμμίαν σκέψιν. Ἡ ἀκρόασις τῶν πολιτικῶν ἀρχηγῶν λαμβάνει χώραν ὑπὸ τοὺς δαυμονιώδεις γιουχαίσμους τοῦ πλήθους. Ἐπὶ τέλους ὁ Φαδα-Κούτσι, εἰς τὸν ἀρχηγῶν τῆς ἀντιπολιτεύσεως, ἀναλαμβάνει τὸν σχηματισμὸν τοῦ νέου ὑπουργείου καὶ σπεύδει νὰ καθυστερήσῃ τὸν λαὸν μὲ τὴν ὑπόσχεσιν τῆς ἀμνηστειᾶς. Τὰ γεγονότα ταῦτα ἐξελίσσονται εἰς τὰς δύο πρώτας πράξεις τοῦ δράματος, μετὰ μεγάλης δυνάμεως καὶ παρατηρητικότητος. Ἐν τούτοις τὸ αἷμα τοῦ ἀθώου ἐκείνου παιδίου, φονευθέντος μᾶλλον ἐνεκα τῆς βλακειᾶς τῶν γονέων του παρὰ ἀπὸ τὰς κτυπήματα τῶν στρατιωτῶν, ἀξίζει κάποιαν ἐκδίκησιν, εἰς τὴν οἰκονομίαν τοῦ δράματος. Εἰς τὴν τρίτην πράξιν διάφοροι ἀναρχικοὶ συνέρχονται εἰς ἐν καπηλεῖον τῶν προαστείων, μετὰ ἐλαφρῶν τινῶν γυναικῶν καὶ ἀμαθῶν τινῶν εὐπίστων, παραιοφθέντων ἀπὸ κακοχάοντα ἀναγνώσματα. Ἡ μητέρα τοῦ φονευθέντος παιδίου φθάνει μεθυμένη ἀπὸ μνησικακίαν καὶ ἀνταλλάσσει λέξεις τινὰς μετὰ τοῦ Ἀχιλλέως Λούτσι, ἐνὸς ἐκ τῶν πλέον ἀποφασιστικῶν ἀναρχικῶν.

Ἐν τῇ τετάρτῃ πράξει ἐξορτάζεται εἰς τὰ ἀνάκτορα ὁ θρίαμβος τῆς πριγκίπισσας Βικτωρίας ἐπανερχομένης ἐκ μακροῦ περιπάτου ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ. Ἐφερειν ὡς γαμήλιον δῶρον πρὸς τὸν λαόν της τὴν περιφημον ἀμνηστειάν ἢ ὁποία παρεχωρήθη ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῶν γάμων της καὶ ὁ λαὸς τὴν ἐκάλυψε μὲ ἀνθή καὶ εὐλογίας. Ὁ βασιλεὺς Ὁθων εἶνε υπερήφανος διὰ τὸν θρίαμβον τῆς θυγατρὸς του, ὁ λαὸς σπεύδει τὰς ἐνθουσιᾶδας ὑπὸ τὰ ἀνάκτορα ζητῶν νὰ χαιρετίσῃ τὸν βασιλέα του. Ἐκ τοῦ ἐξώστου ὁ βασιλεὺς, ἡ βασίλισσα, οἱ πρίγκηπες παρουσιάζονται πρὸς τὸν πλήθος, ἐν μέσῳ φρενητιῶδων ζητωκραυγῶν. Αἰφνης μίᾳ ἀστραπῇ, ἕνας πυροβολισμὸς· ἡ πριγκίπισσα Βεατρίκη πληγωμένη καιρῶς εἰς τὸ στήθος, κλονίζεται καὶ πίπτει, βληθεῖσα ἀπὸ μίαν σφαῖραν προωρισμένην διὰ τὸν πατέρα της. Ὁ Ἀχιλλεὺς Λούτσι δὲν ἐσημάδευσε καλὰ καὶ τὸ ἀθῶν αἷμα τοῦ παιδίου τοῦ λαοῦ πληρώνεται μὲ τὸ αἷμα μίας ἀθῶας παρθένου. Ἡ πριγκίπισσα μεταφερομένη εἰς τὰ δωμάτιά της ἐκπνέει μετ' ὀλίγον μὲ λόγους εἰρήνης καὶ συμπαθείας. Νομίζει τις πλέον ὅτι ἡ ὥρα κάποιας ἀποφασιστικῆς ἐνεργείας ἐσήμανεν. Οἱ ὑπουργοί, οἱ ἐν τέλει, οἱ πρίγκηπες, ἡ βασίλισσα, περικυκλοῦσι τὸν βασιλέα ἀναμένοντες τὴν αὐστηρὰν διαταγὴν τῆς ἐνεργείας τὴν ὁποίαν ἐπιβάλλει τὸ φοβερὸν ἐγκλήμα. Ὁ βασιλεὺς φαίνεται συγκатаνεύων νὰ διαταχθῶν συλλήψῃ, νὰ καταδιώχῃ καὶ διαλυθῇ τὸ πλήθος, μεταξὺ τοῦ ὁποῖου εὐρίσκειτο ὁ προδότης. Ἀλλ' οἱ λόγοι τῆς συγγνώμης, τοὺς ὁποῖους ἐπιθύρουν ἀπαθητικῶς ἡ πριγκίπισσα, τοῦ ἐπαγέρχονται εἰς τὸν νοῦν καὶ μεταπίπτει πάλιν εἰς τοὺς δισταγμούς ὅλης τῆς ζωῆς του. Ἀνακαίττει τοὺς ὑπουργοὺς καὶ τοὺς ἀξιωματικούς του καὶ ἐνώπιον τοῦ βασιλικοῦ οἴκου καὶ τῶν ἐν τέλει, οὐς συγκεντρώνει ἐκεῖ ἡ αὐτὴ θλίψις, ὁ Βασιλεὺς Ὁθων III τῆς Νιρβανίας διαπράττει τὴν ὑμίστην φιλοσοφικὴν ἀνακρίσιν τῆς βασιλείας του: ὑποθετὶ τὸν πρίγκηπα Ἀδόλφον. Ἡ τελευταία αὐτῇ σκηνῇ κρίνεται ἀπὸ τὴν ἰταλικὴν κριτικὴν ὡς ἀδικαιολόγητος καὶ καταστρέφουσα τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἥρωος. Ἐν συνόψει τὸ ψυχολογικὸν δράμα τοῦ ὑπερχοῦ καὶ παραλόγου τούτου βασιλέως, τύπου ἐνὸς βασιλέως τοῦ XX αἰῶνος, φθάνει τὸ ἀπόγειον ἐν τῇ πάλῃ τῶν αἰσθημάτων, ὑφ' ὧν χεimiάζεται ἡ ψυχὴ.

του κατά την στιγμήν του φόνου της πριγκηπίσσης, και έχει ως κορωνίδα τὸν θρίαμβον τῶν ἰδεῶν τῆς ἐπεικειας καὶ τοῦ ἀνθρωπισμοῦ. Τὰ κατόπιν ἐπεισόδια κρίνονται ὡς παρελκόντα καὶ ἀδυνατίζοντα τὴν ὑπέροχον αὐτὴν δραματικὴν σκηνὴν.

ΔΙΑ ΤΟ ΜΝΗΜΕΙΟΝ ΤΟΥ ΧΑΪΝΕ. — Ἐπὶ τῇ ἰδρύσει τοῦ μνημείου τοῦ Χαΐνε εἰς τὸ νεκροταφεῖον τῆς Μονμάρτρες ἐν Παρισίοις, δὲν ἔλειψαν οἱ βλάσφημοι λόγοι κατὰ τοῦ ποιητοῦ τοῦ Intermezzo καὶ τῶν Keisebilder. Ὁ φανατικὸς ἀντισιμητισμὸς τῶν Γάλλων δὲν ἐφείσθη οὔτε τῆς μνήμης τοῦ παγκοσμίου ψάλτου. Ὁ Δρυμὼν τοῦ Ἐλευθέρου Λόγου, ὑπαινισσόμενος τὴν ἑλλειψιν ἀνδριάντων τοῦ Οὐγγῶ, Βαλζάκ, Μυσσέ καὶ Ἀλφρέδου δὲ Βινυῦ ἐγραψεν εἰς τὴν ἐφημερίδα τὸν τοῦ ἀναξίου τούτους λόγους, οἵτινες θάπομεινουν ὡς στίγμα τῆς γαλλικῆς δημοσιογραφίας. «Εὐτυχέστερος τῶν ποιητῶν τούτων (τοὺς ὁποίους προαναφέραμεν), ὁ Ἑρρίκος Χαΐνε, ὑπὸ τὴν διπλὴν ἰδιότητα τοῦ Ἑβραίου καὶ τοῦ Γερμανοῦ θά ἴδῃ τὸ μνημεῖον τὸν εἰς τοὺς Παρισίους...» Καὶ μὴ φειδόμενος οὔτε τῆς Αὐτοκρατείας τῆς Αὐστρίας, ἥτις ἐτίμησε τὴν μνήμην τοῦ ποιητοῦ, ἐξακολουθεῖ τὴν μαζράν αὐτοῦ ἀποστροφὴν, ἀποκαλὼν τὸν Χαΐνε «ἀπαρὴν, ἄθεον» καὶ οὕτω καθέξης. Εὐτυχῶς τὴν στάσιν ταύτην τοῦ Δρυμὼν ἀπεδοξίμασε ἡ καλλιτέρα μερὶς τοῦ γαλλικοῦ φιλολογικοῦ τύπου, ὁ δὲ Γάλλος συγγραφεὺς Ἐδμόνδος Πιλὼν τελειώνει ἐν ὧρα τὸν ἄρθρον του περὶ τοῦ Χαΐνε μὲ τὰς ἐξῆς ὁραίας γραμμάς. «Ἡ τελευταία κλίνη τοῦ Ἑρρίκου Χαΐνε δὲν ἔχει τὴν θέσιν τῆς εἰς τὸν λόφον τῆς Μονμάρτρες, ἡμίσειαν ὥραν μαζράν τοῦ ὁμωνύμου Βουλεβάρτου. Ὑπάρχει ἓνας ἄλλος τόπος ἀπαραιμῶς ὁραῖος, ἐκεῖ κάτω εἰς τὴν Κέρκυραν, ἐνώπιον τοῦ λευκοῦ παλατιοῦ τοῦ Ἀχιλλείου, ὅπου ὑψώνεται τὸ μαρμάρειον ὁμοίωμά του. Τὰ ἐλαφρά κύματα τῆς Ἑλληνικῆς θαλάσσης, ἀγνά καὶ καθάρια κυλίσουν μὲ ἀγάπην τὰς ἐσπερινὰς ὥρας τὸ ἀργυροῦν ρεῦμα τῶν εἰς τοὺς πόδας τοῦ ποιητοῦ καὶ κάμνουν γλυκύτερον τὸν θεῖον ὕπνον του ἐκεῖ παρὰ εἰς τὸ νεότερον αὐτὸ Παρίσι, τὸ ὁποῖον τὸν ἐθέλεε τὸσον μίαν φορὰν».

ΘΕΑΤΡΟΝ

ΟΙ ΛΑΤΙΝΟΙ. — Διὰ τὴν θεατρικὴν περιόδον 1901 - 1902 μία νεοσύστατος δραματικὴ ἐταιρεία, φέρουσα τὸν τίτλον «Οἱ Λατίνοι», ὑπὸ τὴν φιλολογικὴν διεύθυνσιν τοῦ Ἀδ. Βὰν Μπέρερ, ἐξέδωκε τὸ πρόγραμμά της. «Τὸ πρόγραμμά μας περιλαμβάνεται εἰς τὸν τίτλον μας, ἀναγγέλλει τὸ νέον τοῦτο θέατρον. Ἡ τάσις πρὸς μίαν λατινικὴν ἀναγέννησιν, τὴν ὁποίαν ἐκίνησεν ἐν Ἰταλίᾳ ὁ Δ' Ἀνιούντιο, μίαν ἀπολύτρωσιν ἀπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν βορείων φιλολογικῶν, τὸ πνεῦμα τῶν ὁποίων κατακλύζει τὴν σκεπτομένην Εὐρώπην, διαφαίνεται εἰς τὸ πρόγραμμα τῆς νέας δραματικῆς ἐταιρείας. «Μετά τὴν θαυμασίαν τροπὴν πρὸς τὸν Βορρᾶν, λέγει τὸ πρόγραμμα τῶν «Λατίνων» μετὰ τὰς θεατρικὰς ἐσπερίδας, αἵτινες μᾶς ἀπεκάλυψαν τὸν Ἰγνὲν καὶ τὸν Βιόρνσον, ἡ γαλλικὴ ψυχὴ συνέχεται εἰς αὐτήν. Καὶ ἐν τούτοις μία ἡχηρὰ τέχνη διατελεῖ παντελῶς ἀγνωστος. Λαμπρὰ, πλουσία, μὲ γλῶσσαν διαιρητὴ καὶ ἀκριβή, ἡ τέχνη αὐτὴ εἶνε αἰωνία διότι υἱοθέτησεν ὅλας τὰς δραματικὰς μορφάς, ἀλλὰ διότι ἀπορροεῖ ἀπ' αὐτῶν τὸν πηγὼν τῆς ζωῆς. Κομψὴ καὶ εὐρωστος ταῦτοχρόνως συγκεντρώνει τὰ στοιχεῖα τοῦ δράματος, τὰ διεσκορπισμένα εἰς τὴν ζωὴν τῆς ἀνθρωπότητος, συλλαμβάνει τὴν σύγχροσιν τῶν ἀτομικῶν παθῶν καὶ τῶν κοινωνικῶν συσπάσεων, ἐκθέτει τὰ γελοῖα τοῦ ἀνθρωπίνου χαρακτῆρος καὶ ἐρμηνεύει τὴν ἀγωνίαν τῶν

ψυχῶν. Εἶνε ἡ τέχνη τῶν Λατίνων, ἡ τέχνη ἡ στωικὴ, ἡ ἥρωϊκὴ, ἡ εὐθυμὸς ἡ σατυρικὴ, τὴν ὁποίαν ὑποσχόμεθα νὰποκαλύψωμεν εἰς τὸ σύγχρονον κοινόν. Θὰ τὴν παραλάβωμεν ἀπὸ τὸ πνεῦμα τῆς ἀρχαίας καὶ νεωτέρας Ἰταλίας, τὸσον γόνιμον εἰς ἀριστουργήματα, ἀπὸ τὴν φλογερὰν ψυχὴν τῆς Ἰσπανίας, ἀπὸ τὴν σπινθηροβόλον φαντασίαν τῆς Πορτογαλλίας, ἀπὸ τὸ μέθυ καὶ τὴν ἐλευθεροστομίαν τῆς Γαλλίας τοῦ XVI καὶ XVIII αἰῶνος». Ἡ διεύθυνσις τῶν «Λατίνων» εἰς τὸ ἀναδρομικὸν αὐτὸ μέρος τῶν θεατρικῶν ἔργων σκοπεῖ νὰ προσθέσῃ καὶ νεότερα τινὰ ἔργα, ὡς τὸν *Μανδραγόραν* τοῦ Μακιαβέλλι, τὸν *Στρατόρχην* τοῦ Αρετίνου, τὸν *Ἀλζάδην* τῆς Θαλαμῆας τοῦ Καλδερῶν (ἔργον μεταφρασθὲν καὶ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἀπὸ τὸν κ. Γ. Καμπούρογλον καὶ διδασχθὲν πρὸ εἰκοσαετίας περὶ τὸν διανοῦν Ἀλεξιάδου), τὸ *Ἀστρον* τῆς Σεβίλλης τοῦ Λόπε δὲ Βέγα καὶ ἄλλα τινὰ ἔργα.

ΜΟΥΣΙΚΗ

ΩΔΕΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ. Μία ὥραία ἀποκάλυψις ἦτο ἡ τελευταία συναυλία τῆς ἀριστοτέρας κυρίας Μάλδας Κρέμερ. Ἀποκάλυψις μᾶς ὁραίας ζωῆς, τὴν ὁποίαν ἔζησεν ἐπὶ μικρὸν ἡ σεμνὴ αἰθούσα τοῦ Ὡδεῖου, ὑπερπλήρης, ὑπὸ τοὺς τόνους τῆς ἀρπας. Ἡ καλλιτεχνὴς ἠξέσφουε ν' ἀποδίδῃ μὲ ἔκφρασιν καὶ ψυχὴν τὸ μουσικὸν ἔργον καὶ νὰ μεταγγίξῃ εἰς τὸν ἀκροατὴν τὰ συναισθήματα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἀνέβλυσεν αὐτὸ ἀπὸ τοῦ συνθέτου τὸ δημιουργικὸν πνεῦμα. Τὸ πρόγραμμά της, ἰδίως τὸ πρῶτον μέρος, ἀρκετὰ δύσκολον. Ἄλλ' ἡ ἐκτέλεσις ἦτον ἀνωτέρα τῶν δυσκολιῶν. Ἡ ἐλαφρὰ συγκίνησις τῆς κ. Κρέμερ προήγαγε βεβαίως ἐκ τῆς ἀτυχοῦς συμπτώσεως ὅπου ἐπανελημμένως ἔπασαν αἱ χορδαὶ τῆς ἀρπας. Ἄν μᾶς ἐπετρέπετο νὰ ὁμιλήσωμεν ἀπὸ ἀπόψεως ζωγραφικῆς, θὰ ἐλέγαμεν ὅτι ἡ ἀνάγνωσις τοῦ μουσικοῦ κειμένου κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν, ἐλαττώνει κάπως τὴν γραφικότητα τοῦ συμπλέγματος τῆς καλλιτεχνικοῦ τῆς ἀρπας, ὅταν ἐπάνω εἰς τὰς χορδὰς τοῦ ὄργανου περυσγίξῃ τὸ ὄνειρον ἢ λυγνίζεταί ὁ πόνος.

ΠΕΡΙΕΡΓΑ

Η ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΜΑΓΩΝ. Καὶ φέτος πάλιν ἡ ἑλληνικὴ φιλολογία ἡ ἐπίσημος καὶ προπάλιν ἡ ἀπόκρυφος, διὰ τοῦ στόματος δεκάδων ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν ἐνεταφίρασεν εἰς βροχὴν ἐγκωμίων καὶ εἰς θυελλαν θαυμαστικῶν τοὺς μάγους, καὶ ὅλοι οἱ ποιηταὶ τῆς αὔριον καὶ οἱ φιλόλογοι καὶ οἱ πεζογράφοι καὶ οἱ λυρικοὶ τοῦ μέλλοντος καὶ οἱ συγγραφεῖς οἱ ἀναφανίσκομενοι εἰδικῶς ὅταν ὁ Χριστὸς γεννᾶται καὶ ὅταν ὁ Χριστὸς ἀνίσταται, ἔκαμαν τὴν τέφραν τῶν μάγων νὰ ἀνασκιρτήσῃ καὶ νὰ ἀποθάνῃ δευτέραν φορὰν.

Ναὶ ἡ ἑλληνικὴ φιλολογία κατὰ τὰ εἰωθότα κακομεταχειρίσθη τοὺς μάγους καὶ φέτος, καὶ ὅπως οἱ χωρικοὶ οἱ ἐνοχλοῦντες τοὺς ξένους διὰ τῶν πολλῶν φιλοφρονήσεων, τοὺς ἐπινξε ἀπὸ τὰ ἐγκώμια καὶ τοὺς ἐβάρυνε ἀπὸ τὰς μεταφορὰς.

Πρέπει ὅμως νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι ἡ τύχη τῶν ὑπῆρξε ἀνέκαθεν σκληρὰ καὶ βαρεῖα καὶ ὅτι πολὺ πρὶν ἢ ἡ ἑλληνικὴ φιλολογία ἀνανήψῃ ἐκ τοῦ ληθαργίου, ὅλοι οἱ ποιηταὶ τῆς γῆς, ὅλοι αἱ συγγραφικαὶ μετριοτήτες ἐμίαναν τὴν ἀνάμνησιν των. Δύο χιλιάδες ἔτη περὶ τοῦ παρήλθον ἀπὸ τῆς ἐποχῆς κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ μάγοι ἔσχον τὴν ιδεάν νὰ ἐκκινήσων ἀπὸ τὰς Ἀραβίας μὲ τὴν μύρραν καὶ μὲ τὸν λίβανον καὶ μὲ τὰ ἀρώματα καὶ μὲ τὸν χρυσόν, καὶ ἔκτοτε ὅλοι οἱ μῦθοι, ὅλοι αἱ πιθανότητες καὶ ὅλοι αἱ ἀπιθανό-

τητες, ὅλοι αἱ ἐπινοήσεις καὶ ὅλοι αἱ ἀνοησίαι τῆς γῆς τοὺς κατεδίωξαν.

Ἡμιορβήθησαν τῶντι πολλοὶ τὴν ὑπαρξίν σας, ὦ μάγοι, καὶ εἶνε πιθανόν ὅτι δὲν ἐξήσατε ποτὲ, μολονότι ἡ κόνις σας ἀναπαύεται εἰς τὴν Κολωνίαν, ἀφοῦ ἐπεριπλανήθη ἀπὸ τῆς Περσίας εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ἀπὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἰς Λομβαρδίαν. Ὁ τόπος τῆς προελεύσεώς σας ἔδωκεν ἀφορμὴν νὰ κυθῇ πολλὴ μελάνη, καὶ κανεὶς ποτὲ δὲν ἐσυμφώνησε μὲ τὸν ἄλλον, ἂν ἡ Ἀραβία σὰς παρήγαγεν, ἂν ὅλη ἡ Ἀσία σὰς ἀπέστειλε. Λέγουν ὅτι ὁ εἰς ἐξ ὧν ὀνομάζεται Γάσπαρ καὶ ὁ ἄλλος Βαλ- — ποὶς ὅμως τάχα — ἦτο Αἰθίοψ. Οἱ ἐκκλησιαστικοὶ — συγγραφεῖς ἀντιφάσκουν καὶ διὰ τὴν ἀκολουθίαν σας. Ἄλλοι θέλουν ὅτι ἦλθατε ἀπὸ τοῦ κατεννοῦ σας. Ἄλλοι μόνον τὰ δῶρα σας καὶ ὅτι κατήλθατε καὶ ἐγονυπετήσατε ἀπλῶς ἐμπρὸς εἰς τὸ νεογέννητον. Οἱ πλείοτεροι ὅμως ἀγαπῶντες τὰς διακοσμήσεις καὶ τὰς μεγαλοπρεπείας, σὰς θέλουν ἀκολουθουμένους ἀπὸ λαμπρὰς ἀκολουθίας καμήλων, δρομάδων, ὕπων, ὑποζυγίων, ἐλεφάντων, δούλων, ἑταιρῶν, χρυσῶν ὕφασμα- των, χρυσῶν ἐπίπλων, χρυσῶν ἀλουργίδων. Ἡ δυσκολία τῆς θεοσεβείας σας ἐπίσης συγγέει πολλοὺς καὶ τῶντι δὲ θὰ ἦτο ἀδικον ἀφοῦ ἐγνωρίζατε τὸν Χριστὸν νὰ ἀποθάνετε εἰδολολάτραι. Διὰ τοῦτο ἀκριβῶς πιστεύεται ὅτι ὁ ἅγιος Θωμᾶς ἦλθε πολλὰ ἔτη μετὰ Χριστὸν εἰς τὸ βασιλεῖόν σας καὶ σὰς ἐβάπτισε καὶ τοὺς τρεῖς εἰς τρόπον ὥστε ἀπεθάνετε ἐν εἰρήνῃ καὶ ἐσώθητε ἀπὸ τὸ παλαιὸν προπατορικὸν αἵμαρτημα, τὸ ὁποῖον σὰς ἐβάρυνε.

Βεβαίως ὅλοι αὐταὶ αἱ λεπτομέρειαι καὶ ἄλλαι ἀπειραι τὰς ὁποίας δὲν ἠξέσφουε, στεροῦνται τῆς πλήρους βεβαιότητος καὶ μολαταῖτα ὑπάρχουν πολλὰ αἱ ὁποιαὶ εἶνε πειστικώταται καὶ τὰς ὁποίας ἀγαπῶ. Ὁ σεβαστὸς Κύριλλος, παραδείγματος χάριν, λέγει ἀπαραιμῶς ὅτι ὅταν ἐφύγατε ἀπὸ τὴν Βηθλεὲμ τὸσον εἰσεθε ἐκ τοῦ θαύματος τῆς γεννήσεως τεταραγμένοι, ὥστε δὲν ἀντηλλάξατε λέξιν μετὰς σας, ὅτι ἐφύγατε τὴν κίνησιν, ἐπεριπατούσατε τὴν νύκτα καὶ ὅτι ἔκτοτε καθ' ὅλην τὴν ζωὴν σας παρεμείνατε ὡς ἀποσβολομένοι. Ἀτενίσαντες ἓνα θεὸν δὲν εἶχατε πλέον ὀφθαλμούς διὰ νὰ ἰδῆτε κανένα ἄλλο πρᾶγμα.

Πόσαι παραδόσεις! Ὑποθέτω ὅτι μόνον ὁ ἀστέρας τῆς Βηθλεὲμ δύναται νὰ παραβληθῇ μὲ τὴν φιλολογίαν τῶν μάγων διὰ τὸν πλοῦτον τῶν ὑποθέσεων, τῶν ἐπεξηγήσεων, τὰς ὁποίας παρήγαγε. Ἐκοπίασαν καὶ οἱ αὐτὸν ἀρκετοὶ καλοὶ ἄνθρωποι, προσπαθοῦντες νὰ μαντεύσων τὴν προέλευσιν του καὶ ἄλλοι τὸν ἐθεώρησαν ὡς ἐκ θαύματος ἐμφανισθέντα, ἄλλοι προσεπάθησαν νὰ τὸν ἐξηγήσων ἀστρονομικῶς, ἄλλοι προσεπάθησαν συμβολικῶς νὰ τὸν δικαιολογήσων. Ἡ μεγαλειτέρα δυσκολία ἦτο νὰ ἐξηγηθῇ ἡ τὸς τρόπος διὰ τοῦ ὁποίου ἓνα ἄστρον ἠδύνατο νὰ ὑποδείξῃ μίαν οἰκίαν ἢ μίαν φάτην διὰ τῆς ἀκτίνος του. Ἐνα ἄστρον τῶντι δύναται νὰ ὑποδείξῃ τὸν Βορρᾶν ἢ τὸν Νότον, τὴν Ἀφρικὴν ἢ τὴν Ἀσίαν, ἀλλὰ δὲν δύναται ἐκ τοῦ ὕψους τῶν οὐρανῶν νὰ ὑποδείξῃ ἀκριβῶς μίαν φάτην. Οἱ βέβηλοι, οἱ θέλοντες νὰ ἐξονυχίσουν τὰ ἀνεξερεύνητα, προσεπάθησαν νὰ πείσουν ὅτι δὲν ἐπρόκειτο περὶ ἀστέρος ἀλλὰ μετεώρου, προσεγγίζοντος εἰς τὴν γῆν. Εἰς ἓνα σχεδὸν δλόκληρον τόμον τῶν Βολλανδιτῶν ἀναπτύσσεται ἐξ ἄλλου ἐπιτηδεῖα ἐπιστημονικὴ ἐξήγησις τοῦ ἀστέρος. Ὁ δόκιμος Σελ κατὰ τὸ 1604 παρετήρησεν ὅτι ἐκ τῆς ἐνώσεως τοῦ Ἀρεως, τοῦ Κρόνου καὶ τοῦ Διὸς παρήχθη νέος ἀστέρας, ὅστις ἐλαμπεν ὑπερβολικῶς ὡς μετέωρον. Ὑπελογίσθη τότε, ὅτι ὁ ἀστέρας αὗτος θὰ ἐνεφανίζετο τακτικῶς κατὰ 800 ἔτη καὶ ὅτι συνεπῶς κατὰ τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ τὸ ἴδιον φαινόμενον παρήχθη. Ἐπὶ τοῦ ἀστέρος αὐτοῦ δλόκληρος

Βιβλικὴ χρονολογία ἐστερεώθη, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ ἀστέρας τῆς Βηθλεὲμ ἐνεφανίσθη ἐπτάκις ἐπὶ τῆς γῆς, κατὰ τὰς μεγαλειτέρας ἐποχὰς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, πρῶτον κατὰ τὴν γέννησιν τοῦ Ἀδάμ, κατὰ τὴν ἐξοσιν τοῦ Ἐνὼχ, ἔπειτα κατὰ τὸν κατακλυσμὸν κατόπιν, εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ Μωϋσέως, ἔπειτα εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ Ἡσαίου, κατόπιν εἰς τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ καὶ τέλος εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ Καρλομάγνου.

Πολλοὶ λέγουν τὸν ἀστέρα κομήτην καὶ ὁ Ὅριγένης ὅπως καὶ ὁ Κέλσιος ὁ Μαλδονάτος, ὅπως ὁ Γρότιος, τελευταίως δὲ ὁ Λιγνιφούτ ἐτάχθησαν μὲ τὴν σοφίην αὐτὴν γνώμην.

Ἐξ ἄλλου ὅμως ὁ ἅγιος Αὐγουστίνος παραδέχεται, ὅτι δὲν ἦτο ἀστέρας, ἀλλὰ φωτεινὴ περισσότερᾳ, ἡ ὁποία ὠδήγηε τοὺς μάγους, ἄλλοι δὲ ἀντὶ περισσότερας παραδέχονται φωτεινὸν ἄγγελον.

Παραλείπομεν ὅμως τὰς γνώμας τοῦ Ζωάρ Σεσίκα Σατούργα τοῦ Ἀβουλαφαράγη καὶ τοῦ Ὁσορίου οἱ ὁποῖοι ἐπίσης συζητοῦν τὸ σχῆμα καὶ τὴν προέλευσιν τοῦ θεοῦ αὐτοῦ μετεώρου. Κανεὶς ἐκ τῶν συγγραφέων τούτων δὲν ἠξιώθη τῶντι νὰ ἴδῃ τὸν ἀστέρα, ὥστε νὰ δύναται νὰ συζητήσῃ τὸ σχῆμά του.

Βλέπω ὅμως ὅτι ἐνῶ ἐπροτιθέμην νὰ σὰς συλλυπηθῶ, ὦ μάγοι τῆς Βηθλεὲμ, διὰ τὴν κακὴν τύχην τὴν ὁποίαν ὑπέστητε καὶ φέτος ἀπὸ τοὺς Ἑλληνας ὑμνητάς σας, κατετάχθη καὶ ἐγὼ μετὰς των. Μαζὺ μὲ τοὺς ἄλλους προσπαθῶ καὶ ἐγὼ νὰ ἐξασκήσω τὴν συγγραφικὴν μου δεινότητα ἐπὶ τοῦ μυστηριώδους καὶ ἁγίου σας παρελθόντος καὶ νὰ ταράξω τὴν κόνιν ἡ ὁποία ἐθεωρήθη ἰδικὴ σας καὶ ἡ ὁποία ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τοῦ Φρειδερίκου Βαρβερόσσα ἠγκυροβόλησεν ἐπὶ τέλους εἰς τὴν μικρὰν πρωσσικὴν πόλιν, ἡ ὁποία προσέδωκε τὸ ὄνομά της εἰς τὸ γλυκὺ καὶ πεπαλαιωμένον ἄρωμα τοῦ Ἰωάννου Μαρία Φαρίνα.

E.

ΟΔΙΓΟΣΤΙΧΑ

Μαλδα Κρέμερ — Ἡ καλλιτεχνὴς τῆς ἀρπας, ἡ συγκινήσασα κατὰ τὴν ἐν τῷ Ὡδεῖῳ συναυλίαν της. Ὑψηλὴ, ξανθὴ, γεμάτη χάριν. Μορφὴ Παναγίας τοῦ Ραφαήλ, μὲ συναίσθημα ἀφελούς εὐγενείας. Οἱ τόνοι τῆς ἀρπας τῆς ἀποπνέουν τὴν ποίησιν ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐμυγχώνονται.

Ὑπὸ τοῦ νέου Ὑπουργείου ἐπηνέχθησαν οἰκονομαὶ 2,500,000 δραχμῶν. Αἱ οἰκονομαὶ αὗται ἀποτελοῦν περικοπὴν περιττῶν δαπανῶν, μὴ παραβλάπτουσαι διόλου τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Κράτους.

Ἀπεφασίσθη ἡ πρόσκλησις Γάλλου γλύπτου ἵνα συγκολλήσῃ τὸν Ἐφηβον τῶν Ἀντικαθάρων, πρὸς ἀποσπῆν τῆς εἰς Βιέννην ἀποστολῆς, ἣν ἀπήτησεν ὁ Βιενναῖος γλύπτης Στούρμ.

Ἐντυπώσεις τοῦ Παρνασσοῦ. Μὲ χονδρὰς πινελίαις.

Γ. Ἰακωβίδης — Ἐφορὸς τῆς Πινακοθήκης Ἀθηνῶν. Χρυσὰ βραβεῖα εὐρωπαϊκῶν Ἐκθέσεων. Ὁ πρῶτος τῶν Ἑλλήνων ζωγράφων εἰς τὸ σχέδιον καὶ τὴν ἐκτέλεσιν. Τὰ θέματα του ἔχουν τὴν σφραγίδα τῆς ἀκριβοῦς πραγματικότητος. Ὀλιγόλογος, ἀπαθὴς, μὲ ἐκφρασίαν ἀγαθότατην καὶ συμπαθεῖ. Κεφαλὴ ἔχουσα ὅλα τὰ στοιχεῖα τῆς γελοιογραφίας.

Σοφία Λασκαρίδου — Τὸ χαϊδευμένον παιδί τῆς Ἐκθέσεως. Χάρις, ζωὴ, θέλησις. Εἰς τὰς εἰκόνας της χυμὴν παντοῦ δροσὰ καὶ φῶς. Οἱ συνάδελφοί της

ποιὸς νὰ πρωτοκάμῃ τὴν προσωπογραφίαν της. Ἄρωμα ζωγράφου καὶ ἄρωμα ζωγραφίδας.

Θωμᾶς Θωμόπουλος — Κοντὸς καὶ μελαχροινός. Ἀγνότατος λάτρης τῆς Τέχνης. Ἡ ὁμιλία του — ὅπου αἱ λέξεις προσλαμβάνουν μίαν στοργυλότητα ρητορικὴν — ἐκφραστικὴ, μὲ τόνον βαθυφώνου. Καλλιτέχνης-ρήτωρ-συγγραφεύς. Ἀριστοῦχος τοῦ Πολιτεχνείου Ἀθηνῶν καὶ τῆς Ἀκαδημίας Μονάχου καὶ Φλωρεντίας. Ὁ ἐγκυκλοπαιδικώτερος ἴσως τῶν καλλιτεχνῶν μας.

Ο. Φωκᾶς — Ὁ περισσότερον Ἑλλήν τῶν Ἑλλήνων τοιογράφων. Ἀπαθής, ἀμίλητος. Τὰ χεῖλη του ὑπανοίγει εἰρηνικὸν χαμόγελο καὶ ἓνα αἰώνιον ὑπόλοιπον τσαγάρου.

Τὸ στίχο τοῦ κ. Ροῖλου, τὸ ὁποῖον δημοσιεύομεν εἰς τὸ τεῦχος τοῦτο, εἶνε ἐκ τῶν «Φαρσάλων» τοῦ μεγάλου πίνακος τοῦ ἀγαπητοῦ ζωγράφου. Ὁ πίναξ εὐρίσκεται ἐκτεθειμένος εἰς τὸ ἐργαστήριόν του.

Ὑπὸ τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως ἐτέθη τὴν 16 Δεκεμβρίου ὁ θεμέλιος λίθος τοῦ μεγάρου τοῦ «Συλλόγου τῶν Ἐμποροῦπαλλήλων». Χορηγὸς τοῦ πρακτικωτάτου ἔργου εἶνε ὁ κ. Ι. Πεσματζόγλου, Γενικὸς Διευθυντὴς τῆς Τραπεζίης Ἀθηνῶν. Ὁ σκοπὸς τοῦ γενναίου δωρητοῦ εἶνε ἡ μόρφωσις ὑπαλλήλων, ἀποτελοῦσα τὴν βάσιν τῆς προόδου τοῦ ἐμπορίου. Ἡ κοινωνία εὐφροσύνως ἐχαίρεισε τὸ ἔργον τοῦ κ. Πεσματζόγλου.

Ὑπὸ τοῦ Ὑπάτου Ἀρμοστοῦ τῆς Κρήτης διορίσθη Δῆμαρχος Χανίων ὁ κ. Κωνσταντῖνος Μάνος, ὁ ἀγαπητὸς ποιητής. Ὁ κ. Μάνος νεώτατος, γεμᾶτος ζωὴν καὶ ἐνθουσιασμόν, κατήλθεν εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς γενναίας νήσου κατὰ τὴν τελευταίαν ἐπανάστασιν μὲ σῶμα ἐπιλεκτὸν Κρητῶν, συνεχίζων ὡραίας παραδόσεις καὶ ἀποκτῶν ἀτομικὰ δικαιώματα ἐπὶ τοῦ οἰκογενειακοῦ τίτλου εὐγενείας.

Ἡ Κριτικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Β. Θεάτρου, τῆς ὁποίας ἡ διάρκεια ὠρίσθη δι' ἓν ἔτος, συνεληρώθη διὰ τῶν κ. Ἀρ. Προβελεγγίου καὶ Σπ. Λάμπρου. Ἡ δὲ προεδρεία ἀνετέθη εἰς τὴν Α. Υ. τὸν πρίγκηπα Νικόλαον. Τὰ ὑποβαλλόμενα ἔργα θ' ἀναγινώσκονται ὑπὸ τῶν συγγραφέων ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς.

Τὴν Κυριακὴν 30 Δεκεμβρίου εἰς τὸν ναὸν τῆς Μητροπόλεως ἐτελέσθη μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τοῦ μεγάλου Ἑλλήνος ζωγράφου Νικολάου Γύζη. Τὴν πρωτοβουλίαν ἔσχον θαυμασταὶ καὶ φίλοι τοῦ ἐκλείψαντος καλλιτέχνου.

Ἡ οἰκουμενικὴ ἐν Κωνσταντινουπόλει Σύνοδος ἐξέδωσε καὶ ἄλλην ἐγκύκλιον κατὰ τῶν μεταφράσεων τοῦ Εὐαγγελίου, τὰς ὁποίας χαρακτηρίζει ὡς διαστρεβλοῦσας τὰ θεῖα νοήματα. Ἡ ἐγκύκλιος τοῦ Πατριαρχείου στρέφεται ἰδιαίτερος ἐναντίον τῆς μεταφράσεως τοῦ κ. Πάλλη, ἣν ἀποκαλεῖ ἐξάμβλωμα. Τὴν ἐγκύκλιον ἐκτὸς τοῦ Πατριαρχίου συνυπογράφουν καὶ ὅλα τὰ ἐν Κωνσταντινὸν μέλη τῆς οἰκουμενικῆς Συνόδου.

Εἰς τὸν κ. Σ. Κοκκόλην ἐκφράζομεν τὰς φιλικὰς εὐχαριστίας μας διὰ τὴν πρόθυμον πάντοτε συνεργασίαν του ὡς φιλοτέχνον φωτογράφου τῶν «Παναθηναίων». Ἡ φωτογραφίαις τῶν πλείστων τῶν εἰκόνων μας εἶνε ἔργον ἰδικόν του.

Ἐξεδόθησαν

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ. Λόγος ἐκφωνηθεὶς ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ Πανεπιστημίου ἐπὶ τῇ ἐπισήμῳ ἐνάρξει τοῦ Πανελληνίου Ἱατρικοῦ Συνεδρίου ὑπὸ Πήγα Νικολαΐδου. Ἐν Ἀθήναις, τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου 1901.

ΜΑΡΚΕΛΙΝΟΣ ΒΕΡΤΕΛΩ. Εἰς πανηγυρισμὸν τῆς γενεθλίου αὐτοῦ ἑορτῆς ἐν τῷ φυσιογνωστικῷ τμήματι τοῦ Συλλόγου Παρνασσῶν ὑπὸ Ἀναστ. Κ. Χρηστομάνου. Ἐν Ἀθήναις, τυπογραφεῖον Ἑστία 1901.

ΕΠΙ ΤΩΝ ΦΑΙΝΟΜΕΝΩΝ ΤΟΥ ΑΜΦΙΒΑΗ-ΣΤΡΟΕΙΔΟΥΣ ὑπὸ Κ. Μαλτέζου [Μετατόπισις ἐκ τῶν πρακτικῶν τοῦ Ἱατρικοῦ Συνεδρίου]. Ἐν Ἀθήναις, τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου 1901.

ΜΑΚΩΛΕΥ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ κατὰ μετὰφρασιν Ἑμμ. Ροῖδου. Τόμος Δ'. τεῦχος γ'. [Βιβλιοθήκη Μαρσάλη τεῦχος 152]. Ἐν Ἀθήναις, τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου 1901.

LETTRES SUR LA RÉUNION DES ÉGLISES. Athènes, imprimerie P. D. Sakellarios 1901.

LAWN TENNIS CLUB ΑΘΗΝΩΝ. Καταστατικόν. Ἐν Ἀθήναις τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου 1901.

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ τοῦ ἔτους 1900. Ἐν Ἀθήναις τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου 1901.

ΤΟ ΜΕΝΕΛΑΙ-ΟΝ ὑπὸ Π. Καστριώτου. Ἐν Ἀθήναις τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου 1901.

ΙΑΝΘΟΙ, διηγήματα καὶ πεζογραφήματα ὑπὸ Βασιλείου Α. Ἡλιοπούλου. Ἐν Ἀθήναις τυπογραφεῖον ἡ Ἑστία Μάισονερ καὶ Καργαδούρη. σχ. 16ον σελ. 142. [Τὸ κομψὸν τοῦτο βιβλίον εἶνε ἄξιον κάποιας προσοχῆς μόνον διὰ τὴν ἡλικίαν τοῦ συγγραφέως, ὁ ὁποῖος, — ὡς φαίνεται καὶ ἐκ τῆς προτασσομένης εἰκόνος του, — μόλις εἶνε δεκαεξαετής. Καὶ ὅταν ἔγραφεν αὐτὰ τὰ διηγήματα, μερικὰ τοὐλάχιστον, ἦτο ἀκόμη νεώτερος, φαντασθῆτε!... Πῶς λοιπὸν νὰ μὴ τὰνάγνωση κανεὶς μὲ περιέργειαν; Ὁ κ. Ἡλιόπουλος ἔχει τὴν εὐκολίαν τοῦ γράφειν, ἡ ὁποία εἶνε φυσικὸν δῶρον, ἀλλὰ τὸ ἔχει ἀκόμη ἐντελὲς ἀκαλλιέργητον. Θὰ ἦτο τολμηρὸν νὰ προείπη κανεὶς ἂν, πῶς καὶ πόσον θὰ τὸ καλλιεργήσῃ, καὶ ἕως ποῦ θὰ φθάσῃ μίαν ἡμέραν. Μοῦ φαίνεται ὅμως πολὺ πιθανόν, ὅτι ὁ κ. Ἡλιόπουλος σήμερον κατέχει τὰ σκήπτρα μεταξὺ τῶν ὁμηλικῶν του συγγραφέων. Καὶ διατὶ τάχα νὰ μὴ τὸν διατηρήσῃ πάντοτε; — Ε'].

ΚΥΨΕΛΗ φιλολογικὴ ἐπιθεώρησις ὑπὸ Ἀγγέλου Α. Κοσμῆ ἔτος Β' 1902 (Πειραιεὺς τυπογρ. Ἀριστομένους Ζ. Διαλισμᾶ σελ. 192).

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ ὑπὸ Φρειδερίκου Μπλάς μεταφρασθεῖσα κατ' ἐπιτομήν ὑπὸ Ἰωάννου Ν. Δελῆ, τεῦχος Α' (Ἀθῆναι τυπογρ. Ἀδαν. Γ. Δεληγιάννη 1902).

Η ΔΟΛΟΦΟΝΙΑ ΤΗΣ ΔΕΛΕΣΙΑΣ ὑπὸ Μαρίας Κορέλη, ἐν μεταφράσει. (Ἀθῆναι τυπογραφεῖον Ἑστίας Κ. Μάισονερ καὶ Ν. Καργαδούρη 1902).

ΓΙΑ ΤΟ ΡΩΜΑΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ: Ὁ Κυρούλης δράμα. — ὁ Γουανάκος κωμῳδία ὑπὸ Ψυχάρη (1901 Ἀθῆναι βιβλιοπωλεῖο τῆς Ἑστίας σχ. 16ον σελ. 340 δρ. 10).

Ἐένα

LE PARFUM VIERGE ὑπὸ Μ. Α. Cantone — G. Gramegna. — (Paris, V. Villerelle libraire — éditeur, 59 Rue des Mathurins).